

ΚΥΤΤΑΡΟ

Ιερισσού

www.kyttaro.eu

πολιτισμικό περιοδικό έντυπο

Τεύχος 02/2010

1930, μαθήτριες της σχολής ραψίματος και κεντήματος Σίγγερ, στο παλιό χωριό της Ιερισσού [φωτογραφία του Ν. Παπαζαρία]

Ευχαριστούμε τον κύριο Νίκο Παππαζαρία που μας διέθεσε την συγκεκριμένη φωτογραφία για αναδημοσίευση.
Θα θέλαμε να μας εμπιστευτείτε και εσείς άλλες

παλιές φωτογραφίες, κείμενα, ντοκουμέντα και ότι άλλο νομίζετε ότι έχει πολιτισμική αξία, για να τα μεταφέρουμε σε ψηφιακή μορφή και να σας τα επιστρέψουμε άθικτα το συντομότερο δυνατόν.

Η πρωτοβουλία μας αυτή θα είναι ελλιπής χωρίς την δική σας συμβολή.

Επικοινωνήστε μαζί μας τηλεφωνικά στο 6979347180 και 6973041947.

Ου ήλιους ιπηδούσι όρη κι βουνά Κι ου Γιάννης ιπηδούσι χαμουλάγκαδα

Κείμενο : ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ

Αν και ο παραλληλισμός του στίχου από το δημοτικό μας τραγούδι «**Ου ήλιους κι ου Γιαννάκης**» είναι αρκετά σαφής για το άνισο και το προδιαγεγραμμένο της κατάληξης στον «**αγώνα δρόμου**» που περιγράφει, αν και -για

χιλίους δυο λόγους- εμείς είμαστε με τον Γιαννάκη, ωστόσο οι ακόλουθες σκέψεις είναι αναπόφευκτες.

Διαβάζοντας, στο 1^ο τεύχος του «**Κυττάρο**», το παράπονο στο σημείωμα του Γιάννη Μαρίνου για την Ιερισσιώτικη Παράδοση που χάνεται, ένα πικρό χαμόγελο -δηλωτικό του αναπότρεπτου- ήρθε στα χείλη μου, και στο μυαλό μου ο μύθος για τον

χρησμό της Πυθίας που ζήτησε και πήρε από το Μαντείο των Δελφών ο Ιουλιανός ο «**Παραβάτης**», για το αν θα ξαναζήσει ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός. Με την ευκαιρία να σημειώσουμε, σαν μια πρόκληση γι' αυτούς που ενδιαφέρονται, το πόσο συκοφαντημένη ιστορική προσωπικότητα είναι ο Ιουλιανός από το ιερατείο¹.

συνέχεια στην σελ. 3 »

σελ. **4**

ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ ΑΠΟΚΟΠΕΙΣ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ!

Κείμενο: Αστέριος Γ. Κεφαλάς

Όταν ήμουν μικρό παιδί περνούσαμε τα καλοκαίρια στ' Αλών. Το...

σελ. **10**

TUBESCREAMERS

Κείμενο: Ευαγγελία Ρίζου

Σχεδόν αμέσως μόλις κυκλοφόρησε το πρώτο μας τεύχος, χαρούμενη, ...

σελ. **24**

ΚΑΚΑΒΟΣ

Κείμενο: Βιβή Λεμπίδα • Θανάσης Γκιόρος

Ζούμε σε μια εποχή, που οι ρυθμοί της καθημερινότητας μας είναι ...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1 Ου ήλιους ιπηδούσι όρη
κι βουνά Κι ου Γιάννης
ιπηδούσι χαμουλάγκαδα
Γιώργος Τσιριγώτης
- 2 Αγράμματος ποιητής
Δημήτρης Ζουμπάς
- 3 Ημέρα μνήμης της
γενοκτονίας των
Ελλήνων του Πόντου
Κεσκεισιάδης Κυριάκος
- 4 Καιρός να αποκοπείς
παιδί μου!
Αστέριος Γ. Κεφαλάς
- 5 Μιά νέα διοικητική
διαίρεση από τα παλιά
Χρήστος Καραστέργιος
- 6 Η συμβολή της Ιερισσού
στον Μακεδονικό Αγώνα
Βασίλης Ν. Πάππας
- 8 «Κύριε η εν
πολλαίς αμαρτίαις
περιπέσουσα γυνή»
Γιάννης Π. Μαρίνος
- 9 Οι αρρώστιες της ενορίας
*Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης,
Πρωτοσύγκελλος-Ιεροκήρυκας
Ι. Μ. Ιερισσού*
- 10 Tubescramers
Ευαγγελία Ρίζου
- 12 Η εκπαίδευση στην
Ιερισσό στα χρόνια
της τουρκοκρατίας
Δημήτριος Θ. Κύρου, Φιλολόγος
- 14 Στις φωτιές του Αϊ Γιάννη
Θεολογία Ν. Κουτσούπη
- 15 «Ο Μύλος του γερο-
Βασίλα Πάππα»
Δημήτρης Χαδαλής
- 16 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
- 18 Δρώμενων λόγος
Δημήτριος Χρυσούλης
- 19 Σχολικές αναμνήσεις
Άννα Λαγόντζου
- 20 Ακανθίων νομίσματα
- 21 Αριστοφάνης (448-380 π. Χ.)
Μιλτιάδης Μαρέτας, Σκηνοθέτης
- 21 Κουραχάνια της Ιερισσού
τ' Λάκη τ' Θύμκα
- 22 Η χαρά της ζωής
Μαριάννα Ρίτσαρντς
- 23 Έχω κατάθλιψη;
Η μαστιγα του 21ου αιώνα
Ειρήνη Κορδερά, Ψυχολόγος
- 24 Κάκαβος
Βιβή Λεμπίδα • Θανάσης Γκιόρσος
- 26 Περιηγητές στην Ιερισσό
Χρήστος Καραστέργιος • Κώστας Υψηλάντης
- 27 Τα πανηγύρια του
χωριού μου
Μαίρη Παντελιάδου
- 28 Τ' Χριστού η πατσά
Κώστας Υψηλάντης
- 29 Λίθος και αρχαία λατομεία
Ολυμπία Νασιώκα, Αρχαιολόγος
- 30 «.. να βάλεις ένα κεραμίδι
πάνω απ' το κεφάλι σου ..»
*Αστέριος Κ. Γκατζώνης,
Αρχιτέκτων Μηχανικός*
- 31 Αχινοί γεμιστοί
Δημήτριος Χρυσούλης
- 31 Η λευκή κορδέλα
Χρήστος Ματζώνας

Αγράμματος ποιητής

Με βλέπουνε για ποιητή
μα εγώ όμως δεν το βλέπω
γιατί είμαι αγράμματος
και πάντα έξω στέκω.

Την πόρτα δεν μπόρεσα να βρω
μέσα για να περάσω
να πάω να βρω τους ποιητές
μαζί τους για να κλάψω.

Οι ποιητές γεννήθηκαν
να βλέπουν και να κλαίγουν
γιατί κάποιος τους προίκισε
ψέματα να μη λέγουν.

Αυτοί που ρίχνουν βάλσαμο
σ' όλα τα πονεμένα
και δύναμη για λευτεριά
όπου `ναι σκλαβωμένα.

Ποίηση και τα γράμματα
διαλέγουν τους ανθρώπους
αυτοί που κάμουν παράδεισο
κι άγονος να είναι ο τόπος.

Εγώ το άλφα γνώρισα
το βήτα δεν το βρήκα
μικρός ήμουν βοδοβοσκός
γι' αυτό καιρό δεν είχα.

Κι αφού είμαι αγράμματος
τα έχω ξεχασμένα
ταλέντα και θησαυροί
που είναι παραχωμένα.

Δημήτρης Ζουμπάς

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Το περιοδικό μας ενίσχυσαν οικονομικά:

Σύλλογος ποντίων και φίλων, Δήμου Σταγείρων-
Ακάνθου, «Ακρίτες του Άθω»

Ευγενία Ιωαννίδου, Κυριάκος Κεσκεισιάδης,
Ιωάννης Μαρίνος, Βασίλειος Πάππας, Γιώργος
Τσιριγώτης

Ιδιοκτήτης:

Ομάδα «Κύτταρο»
του πολιτιστικού συλλόγου Ιερισσού «Κλειγένης»

Εκδότες:

Γιάννης Βεργίνης
Χρήστος Καραστέργιος

Δημιουργικό - Σελιδοποίηση:

Αλέξης Κόνσουλας

Φιλολογική επιμέλεια ύλης:

Ολυμπία Μαρίνου

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διεύθυνση:

Ομάδα «Κύτταρο»
Πολιτιστικός σύλλογος Ιερισσού «Κλειγένης»
63075 Ιερισσός Χαλκιδικής

Τηλέφωνα:

6973041947 Κώστας Υψηλάντης
6979347180 Δημήτρης Χρυσούλης

Telefax:

23770 21003

e-mail:

magazin@kyttaro.eu

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Τηλέφωνα:

6974064085 Βασίλης Καλαϊτζής
6979347180 Δημήτρης Χρυσούλης

Ιστοσελίδα:

www.kyttaro.eu

*Τετράδραχμο (17.14 γρ.) της αρχαίας Ακάνθου, χρονολογείται στα 430-390 π.Χ.

» συνέχεια από τη σελ. 1

Είπε λοιπόν τότε η Πυθία:

«Είπατε τῷ βασιλεῖ, χαμὰ πέσαι δαίδαλος αὐλά, οὐκέτι Φοῖβος ἔχει καλύβην, οὐ μάντιδα δάφνην, οὐ παγὰν λαλέουσαν, ἀπέσβετο καὶ λάλον ὕδωρ», ὅπερ σημαίνει μεθερμηνευόμενο στην καθομιλουμένη μας: «**Τι ψάχνεις τώρα ρε Ιουλιανέ, ψύλλους στ' ἄχυρα; Τα χρόνια άλλαξαν, πάνε τελείωσαν αυτά**».

Οι αιώνες πέρασαν και αυτό που έμεινε σήμερα σαν συμπέρασμα και σαν απόσταγμα είναι πως μπορεί οι ναοί και τα αγάλματα του αρχαίου κόσμου να συλήθηκαν και να καταστράφηκαν από τους χριστιανούς, αλλά τα βιβλία και η φιλοσοφία του, η αρμονία και το μέτρο της τέχνης του, έμειναν και άνοιξαν δρόμους στις μετέπειτα κοινωνίες μας, μέχρι σήμερα. Κι αυτό γιατί είχαν ποιότητα και αλήθεια που κρατάει στους αιώνες.

Έτσι γίνεται και με τα τραγούδια μας και με την παράδοση. Ας μην την βλέπουμε μεταφυσικά και ας μην προσπαθούμε να την επιβάλλουμε σαν πρωτεύουσα πολιτιστική πρόταση την εποχή μας, είναι βέβαιο ότι και θα αποτύχουμε και –σε τελευταία ανάλυση- δεν θα της κάνουμε καλό. Πρέπει να την δούμε ψύχραιμα και να την τοποθετήσουμε στην εποχή της. Δεν γίνεται σήμερα οι νέοι να διασκεδάζουν με το «**στα μάρμαρα πατούσαν κι**

κουρνιάχιζαν», όσο όμορφο στίχο κι αν έχει. Η εμμονή οδηγεί σε ένα πολιτιστικό «**Κωσταλέξι**». Το χρέος μας είναι να την σώσουμε για να την βρουν, όσοι θελήσουν να την βρουν, αργότερα, όπως αυτοί που υιοθετήθηκαν και ψάχνουν τους πραγματικούς τους γονείς όταν μεγαλώνουν.

Τα πράγματα με τα έθιμα και τις παραδόσεις είναι πιο απλά. Δεν χρειάζεται φαντάζομαι να επιχειρηματολογήσει κανείς γιατί δεν παίζουμε σήμερα τον χάσκα στις αποκριές, ή γιατί δεν «**βάζουμε**» γουρούνι. Όσο για τις κούνιες των Χριστουγέννων, έχασαν κι αυτές το ενδιαφέρον τους, φίλε Στέλιο, από τότε που τα κορίτσια φόρεσαν παντελόνια.

Ας είμαστε πραγματιστές. Η ποιότητα που κουβαλούν τα δημοτικά μας τραγούδια δεν είναι για τα παιδιά των 15-20-25 χρονών που έχουν ακόμα πολύ δρόμο να διαβούν για να φτάσουν. Έχουν ακόμα πολλούς «**Κύκλωπες και Λαιστρυγόνες**» να περάσουν. Κι όπως θα ανακαλύψουν (μιλάμε πάντα για την ανακάλυψη και όχι για την απλή γνωριμία) όσοι ανακαλύψουν τον Ελύτη και τον Καβάφη, τον Αναγνωστάκη και τον Τσίρκα, το Ρεμπέτικο και τον Χατζιδάκη, τον Ανδριόπουλο, αλλά και την Jazz και τα Fados και την κλασική μουσική και τόσα και τόσα σπουδαία έργα –ελληνικά και ξένα- σε όλους τους τομείς της τέχνης, έτσι θα ανακαλύψουν και οι νέοι συμπατριώτες μας την

ομορφιά και την μνήμη των δημοτικών μας τραγουδιών. Είναι όπως η θάλασσα, που είναι εκεί, εκατό μέτρα από τα σπίτια μας, κι όμως υπάρχουν πολλοί που έχουν χρόνια να κατέβουν να την δουν, ενώ έρχονται ξένοι από μακριά και την βλέπουν και την ερωτεύονται. Η ποιότητα δεν χάνεται κι αυτό είναι το κύριο χαρακτηριστικό της, ότι βαστάει στον χρόνο. Ας φροντίσουμε λοιπόν για την ποιότητα γενικώς, και εκεί κοντά βρίσκεται και η ανακάλυψη των δημοτικών τραγουδιών από τους νέους.

Υπάρχει για μένα και μία άλλη διάσταση, στο παράπονο για τις παραδόσεις και τα δημοτικά μας τραγούδια που χάνονται, πιο ανθρώπινη και πιο κατανοητή από τις αναλύσεις. Έχει να κάνει με την νιότη μας που φεύγει επίσης, και με τα αγαπημένα μας πρόσωπα που ξεμακραίνουν στον ορίζοντα. Όλα αυτά μόνο το δημοτικό τραγούδι τα λέει με τρόπο μοναδικό, βαθύ και συνάμα αμείλικτο, με δυό λέξεις: «**Ψεύτη κόσμω**».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Σας συνιστούμε το βιβλίο του Gore Vidal «*Ιουλιανός*» καθώς και αυτό του Claude Fouquet, «*Ιουλιανός, ο θάνατος του αρχαίου κόσμου*». Για την ιστορία αναφέρουμε πως το βιβλίο του Gore Vidal μεταφράστηκε από τον συμπατριώτη μας Νίκο Χαλέβα που δυστυχώς έφυγε νωρίς. Κυκλοφόρησε αργότερα σε άλλη μετάφραση. ■

19η ΜΑΪΟΥ ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Κείμενο : ΚΕΣΚΕΣΙΑΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Όλοι οι λαοί που τους κακομεταχειρίστηκε η ιστορία, που είχαν μια ιστορία επίθεσης ενάντια στην ανθρώπινη ύπαρξή του από τις δυνάμεις της βίας, του σφωβισμού και του ρατσισμού καθιέρωσε μια ημέρα μνήμης του δικού τους ολοκαυτώματος.

Ένας λαός όμως, ένα Έθνος, δεν εξαφανίζεται από την ιστορία με σφαγές, με γεωπολιτικά δόγματα αλλοίωσης και αφαίρεσης της μνήμης του, όπως πίστεψαν εχθροί και φίλοι για μας. Ένα ισχυρά ριζωμένο στην ιστορία κομμάτι ενός αρχαίου έθνους, όπως ο ποντιακός Ελληνισμός, δε χάνεται.

Το υπεύθυνο, για το έγκλημα, τουρκικό κράτος, με το θράσος που χαρακτηρίζει τα καθεστώτα που

δεν απολογήθηκαν για τα αδικήματα που διέπραξαν στο παρελθόν, συνέχιζε τις ίδιες πολιτικές στην Κωνσταντινούπολη, την Ίμβρο, την Τένεδο, τη μαρτυρική μεγαλόνησο Κύπρο. Αφού ολοκλήρωσε την κατοχή της γης της Ιωνίας, απαιτεί το ύδωρ του Αιγαίου και τη μόνη εναπομείνασα εθνική εστία των Θρακών, τη Δυτική Θράκη.

Το ποντιακό ζήτημα δεν έχει κλείσει, δεν είναι ένα ζήτημα της Ιστορίας. Επανεμφανίζεται με τη νέα του μορφή ως ένα πολιτικό εθνικό ζήτημα με περιφερειακές και διεθνείς προεκτάσεις. Μένει σ' εμάς να αναδείξουμε την επικαιρότητά του, κάνοντας εχθρούς και φίλους να αισθανθούν το ιστορικό, πολιτικό και ηθικό του βάρος.

Θα συνεχίσουμε τον αγώνα για τη διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ελλήνων του Πόντου. Είναι χρέος μας. ■

Η ομάδα του "Κυτάρου" ευχαριστεί για το φωτογραφικό υλικό, που μας παρέδωσαν οι:

Βλάχου Αθηνά, Γατά Ζωή, Γιαννάκη Μαρία, Θεοχάρης Γεώργιος, Γιώργου Αικατερίνη, Γιώργου Στέλλα, Δάλλα Ελένη, Δάνη Λόλλα, Δεσλή Βασιλεία, Δεσλής Παρθένης, Ιγγλέζης Θεόδωρος, Κάρλα Βασιλ, Κορδερά Ειρήνη, Κούμαρος Γεώργιος, Κουντούρη-Ζαμπούνη Στέλλα, Κουτσούπη Θεολογία, Λαγόντζου Άννα, Μαρίνος Γιάννης, Μήτρου Τούλα, Μήτρου Δημήτριος, Μπλές Δημητρίος, Μπλές Στέργιος, Μπρέλης Ιωάννης, Παγώνη Ευγενία, Παντελής Λάκης, Παπαζαριάς Νικόλαος, Παπαστεργιανός Βασίλειος, Παπαστεργιανός Κωνσταντίνος, Πάππας Βασίλειος, Πάππας Χρήστος, Παρθενιώτης Νίκος, Πασχαλίδης Γεώργιος, Πλιούκας Ιωάννης, Ρίζου Ευαγγελία, Σακελάρη-Πάππα Βαγγελιώ, Σακελάρης Χριστόδουλος, Σακελαρίου Μαρίκα, Σακελαρίου Ρούλα, Σαμαρά Κατίνα, Σεβδαλή Βέτα, Σουλτάνης Θεόδωρος, Σουλτάνης Χρήστος, Τουλούπη Μαρία, Τσιριγώτη Αναστασία, Τσιριγώτης Γεώργιος, Υψηλάντης Κώστας, Υψηλάντη Σοφία, Φαρμακόπουλος Γιώργος, Χαλέβα Ρούλα, Χαμαϊδού Μαρίκα, Χασάπης Βασίλειος, Χρυσούλης Δημήτρης, Χρυσούλης Κώστας, Ψέμματος Βασίλης, Ψυχογιού Κατίνα.

Ευχαριστούμε και για το σημαντικό αρχειακό υλικό, που είχαν την καλοσύνη να μας εμπιστευτούν οι:

Δεσλή Βασιλεία, Δεσλής Παρθένης, Κουτσούπη Θεολογία, Σακελαρίου Μαρίκα και Παντελής Λάκης.

Ευχαριστούμε τον κ. Κλειδαρά Γεώργιο για την προσφορά των βιβλίων του με τίτλο "Το γεφύρι που μας ενώνει" και της βιογραφίας του Βασιλείου Αποστόλου (Αποστολάρα), του ηρωικού αγωνιστή του 1821, από το Γομάτι.

Ευχαριστούμε τον κ. Θανάση Γραμμένο, από το Παλαιόκαστρο Χαλκιδικής, για την προσφορά του βιβλίου του "Έλος και τω θεώ δόξα".

Ευχαριστούμε τον μορφωτικό και πολιτιστικό σύλλογο Μεγαλοπαναγιωτών-Χαλκιδικιωτών Θεσ/νίκης για την προσφορά του βιβλίου του "Νικολάου Μ. Ηλία, Ημερολόγιο της Χαλκιδικής (έτη 1930, 1931, 1932)".

Στο προηγούμενο τεύχος, το άρθρο που παραθέτει ο Δημήτριος Κύρου και το οποίο υπογράφεται με το ψευδώνυμο Γιάννης Κυθηραίος, πιστεύουμε ότι ανήκει στο γνωστό μας Ιωάννη Τσιριγώτη. Η πίστη μας αυτή στηρίζεται στο ότι τα "Κύθηρα" ονομάζονται και "Τσιρίγο", στο γεγονός ότι ο Γιάννης Τσιριγώτης ήταν τακτικός αρθρογράφος στη "Φωνή της Χαλκιδικής" και τέλος στο ότι ταιριάζει το ύφος του συγκεκριμένου άρθρου με το ύφος γραψίματος του Ιωάννη Τσιριγώτη.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
Όσοι πιστεύουν στη ύπαρξη του περιοδικού και θέλουν να συνδράμουν οικονομικά στη προσπάθεια αυτή, μπορούν να επικοινωνήσουν με το 6979347180 και 6973041947.

Κατοσκευή-Σχεδιασμός
Ιστοσελίδων
Συμβουλευτική Ίντερνετ
Διαχείριση Ηλεκτρονικής
Προώθησης-Προβολής
Σιδερίδη Μάρα
Τηλ: 6976555354
www.mare-art.com•info@mare-art.com

ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ ΑΠΟΚΟΠΕΙΣ

ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ!

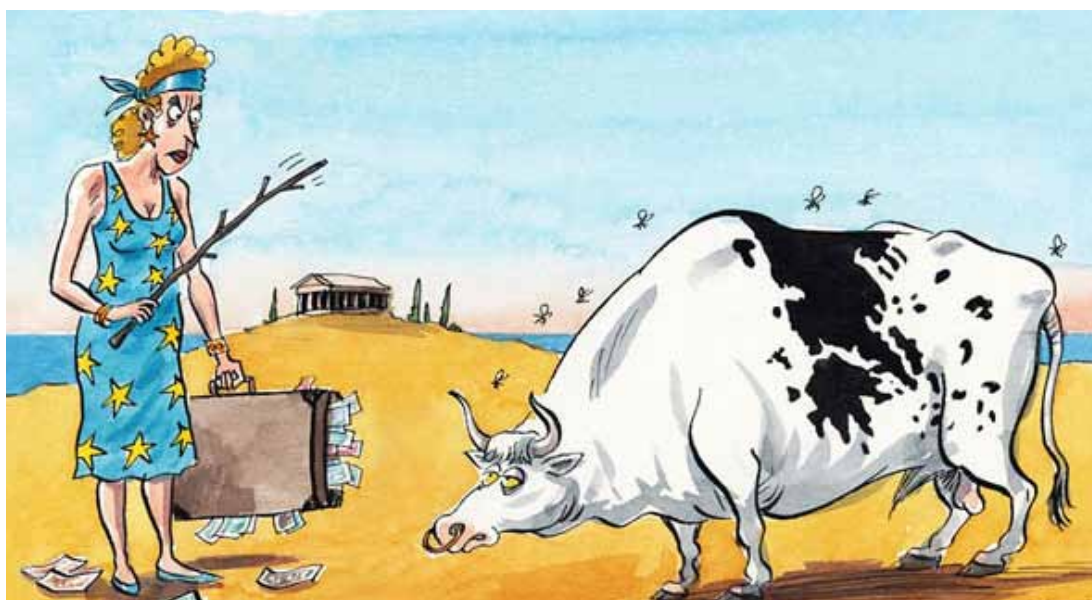
Κείμενο : ΑΣΤΕΡΙΟΣ Γ. ΚΕΦΑΛΑΣ

Όταν ήμουν μικρό παιδί περνούσαμε τα καλοκαίρια στ' Αλών. Το αλώνι ήταν το μέρος που τον Ιούλιο και Αύγουστο αλωνίζαμε τα δεμάτια σιταριού και κριθαριού που θερίσαμε τον Ιούνιο. Το αλώνισμα ήταν η δραστηριότητα του γεωργού που μετέτρεπε όλον τον ιδρώτα του γεωργού σε μετρητά. Τα ζώα ήταν φυσικά οι πιστοί σύντροφοι που συνεισέφεραν στο εισόδημα του γεωργού τόσο με την δουλειά τους όσο και με την αναπαραγωγή τους. Οι γελάδες, οι φοράδες, οι προβατίνες, οι κατσίκες και οι γαϊδούρες όλες έπρεπε κάθε χρόνο να προσθέσουν ένα νεογέννητο στο κοπάδι. Μια μέρα παρατήρησα ότι ένα μοσχάρακι είχε στη μούρη του ένα λουρί με καρφιά. Ρώτησα λοιπόν τη μάνα μου «Γιατί έχει το καημένο μοσχάρακι τα καρφιά;» Η μητέρα μου με κοίταξε λίγο περίεργα και μου λέει «Α, αυτό το μοσχάρακι έχει παραμεγαλώσει και θα πρέπει να αποκοπεί από τη μάνα του, γιατί εφόσον η μάνα του βυζαίνεται δεν θα γκαστρωθεί... και εμείς περιμένουμε κάθε χρόνο ένα καινούργιο μοσχάρι. Θα πρέπει να αβγατίσει το βιο, αλλιώς δεν θα μπορέσουμε να ζήσουμε εμείς.»

Είμαι σίγουρος ότι ο σημερινός Έλληνας που μεγάλωσε στη πόλη ή στο χωριό και που δεν έχει ακούσει τις λέξεις ζευγάρισμα, θέρισμα, και αλώνισμα θα βρίσκει αυτά που έγραψα στη προηγούμενη παράγραφο Κινέζικα. Κι' όμως αυτή η άγνοια του παρελθόντος είναι η καρδιά των προβλημάτων της σημερινής Ελλάδας. Δυστυχώς τα τελευταία

πενήντα χρόνια ο πολίτης έχει συνηθίσει να βυζαίνει την αγελάδα Ελλάδα. Για να παραφράσουμε λίγο το λαϊκό τραγούδι «Οι κυβερνήσεις πέφτουνε μα το γαλάκτωμα μένει.» Οι υποψήφιοι βουλευτές και πρωθυπουργοί υπόσχονται του λαού τα πετραχήλια στον πολίτη που έχει παράλογες απαιτήσεις, ξέροντας πολύ καλά ότι είναι φύσει αδύνατον να προσφέρει αυτά που υπόσχεται. Παράλληλα

ή γυναίκα που έχει ξεπεράσει τα δεκαοχτώ να συνεχίζει να βυζαίνει την χρεοκοπημένη αγελάδα Ελλάδα. Επίσης ο σύγχρονος βουλευτής θα πρέπει να αισθάνεται ντροπή να πηγαίνει τις καταθέσεις του στην τράπεζα με μια Μερσέντες που οδηγεί ένας δημόσιος υπάλληλος. Επίσης θα πρέπει να αισθάνεται ντροπή να είναι μέλος μιας υπερβολικής Βουλής των 300 βουλευτών σε μια χώρα των δέκα

δεν έχει το νεύρο να πει στον πολίτη «αυτά που ζητάς είναι παράλογα και καιρός είναι να βάλεις λίγο νερό στο κρασί σου.» Έτσι ο πολιτικός έχει προεξοφλήσει την αποτυχία της καριέρας του και ο πολίτης την απογοήτευσή του. Αυτό φυσικά είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Στη δική μας περίπτωση η αγελάδα δεν υπάρχει. Η αγελάδα είναι όχι μόνο αδύνατη αλλά ανύπαρκτη. Οι χρηματικές εισροές στην αγελάδα Ελλάδα καλύπτουν μόνο ένα ποσοστό των εκροών που απαιτούν οι παράλογες επιθυμίες του πολίτη. Και πώς καλύπτεται η διαφορά; Το μάντεψες: εξωτερικός δανεισμός.

Για να αλλάξει η Ελλάδα αγαπητέ συμπατριώτη θα πρέπει πρώτα να αλλάξει ο Έλληνας. Ο Έλληνας θα πρέπει να αποκτήσει «τσιόπα.» Θα πρέπει να αισθάνεται ντροπή ολόκληρος άνδρας

εκατομμυρίων. Με αυτή την αναλογία θα έπρεπε οι μεγάλες χώρες της ΕΕ που είναι οχτώ φορές μεγαλύτερες να έχουν πάνω από 2.000 βουλευτές. Κι όμως τα καταφέρνουν μια χαρά με περίπου τους διπλάσιους από την Ελλάδα. Όσους πιο πολλούς βουλευτές έχει η Ελλάδα τόσο μεγαλύτερη η πιθανότητα ότι μερικοί από αυτούς θα είναι «κακοί» με τη σημασία ότι θα χρησιμοποιήσουν το πόστο τους για σκοπούς εντελώς διαφορετικούς από αυτούς που ο κοσμάκης του εξέλεξε. Εν κατακλείδι, αγαπητέ συμπατριώτη, ο πολιτικός δεν θα σώσει την Ελλάδα. Ο πολίτης θα πρέπει να γίνει ο σωτήρας της. Ο πολίτης θα πρέπει να ταπεινώσει τις παράλογες προσδοκίες του. Παράλληλα ο πολίτης θα πρέπει να απαιτήσει να μειωθεί το μέγεθος της αγελάδας. ■

PARTHENON
REAL ESTATE

Γεώργιος Καραβασιλίδης
Υπεύθυνος Γραφείου

ΜΕΣΙΤΕΣ - ΕΚΤΙΜΗΤΕΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΣΙΤΩΝ
Ιερισσός, Χαλκιδική Τ.Κ. 63075
Τηλ. 23770 22410 Fax: 23770 41200 Κιν. 6945 864.324
www.eparthenon.eu e-mail: g.karavasiliadis@eparthenon.eu

ΕΛΛΑΔΑ • ΓΕΡΜΑΝΙΑ • ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ • ΣΕΡΒΙΑ • ΡΟΥΜΑΝΙΑ • ΡΩΣΙΑ • ΑΓΓΛΙΑ

Το τυχερό
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ
ΟΠΑΠ

ΣΤΟΙΧΗΜΑ **Τζόκερ** **ΚΙΝΟ**

Ιερισσός Χαλκιδικής
ΤΗΛ: 23770-41024

ΜΙΑ ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

Ένα χαμόγελο ζωγραφίστηκε στα χείλη μου, όταν αναρτήθηκε στο διαδίκτυο ο χάρτης με τη κατάθεση του νομοσχεδίου για τους νέους δήμους της Χαλκιδικής.

Κάτι μου θύμιζε! Ήταν ένας χάρτης που ερχόταν από τα παλιά. Από τη βυζαντινή εποχή, τότε που οι διοικητικές διαίρεσεις δε λεγόταν δήμοι, αλλά κατεπανίκια.

Τον βρήκα στο βιβλίο του Γεώργιου Ι. Θεοχαρίδη του 1954, καθώς και στη ιστορία της Χαλκιδικής της Ν.Α.Χ. το 1998, σελ. 95, του γνωστού μας αρχαιολόγου και ιστορικού της Χαλκιδικής Ι. Α. Παπάγγελου.

Τα κατεπανίκια με τη μορφή αυτή, προήλθαν από τη διοικητική αναδιάρθρωση του Βυζαντινού κράτους τον 13^ο αιώνα, την εποχή που η δυναστεία των Παλαιολόγων ολοκλήρωσε τη παλινόρθωση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από τους Φράγκους.

Τότε στο νομό μας είχαμε:

- το κατεπανίκιο της Καλαμαρίας
- το κατεπανίκιο της Κασσανδρείας
- το κατεπανίκιο της Ερμουλίας
- το κατεπανίκιο του Άπρω ή Λογγού και
- το κατεπανίκιο Ιερισοῦ ή Ἄκρου

21^{ος} αιώνας μ.Χ., διοικητική διαίρεση της Χαλκιδικής βάσει του σχεδίου «Καλλικράτης»

Σήμερα αντιστοιχούν με:

- το δήμο Νέας Προποντιδας
- το δήμο Κασσάνδρας
- το δήμο Πολυγύρου
- το δήμο Σιθωνίας
- και το δήμο Αριστοτέλη

Η γεωγραφική σύμπτωση είναι αξιοσημείωτη. Μήπως τελικά αυτή είναι η φυσική διαίρεση της Χαλκιδικής, βάση του γεωγραφικού της προσδιορισμού;

Το κατεπανίκιο Ιερισοῦ¹ είχε την έκταση και τα όρια που έχει περίπου και ο σημερινός σχεδιασμός του δήμου Αριστοτέλη.

Η έδρα του Κατεπάνω² ήταν στην Ιερισό, ένα αστικό κέντρο της περιοχής που δεν έχασε τη σημασία του από τα αρχαία χρόνια.

Στη περιφέρεια του υπήρχαν οι οικισμοί:

Των Σιδηροκαυσίων, του Γραντζού, της Δεβελικείας, της Κομίτισσας (χωριό σε στενή σχέση με την Ιερισό) της Αραβενικίας, του Κρομυδά, της Περιγαρδικείας, του Κοντογρίκου, του Κοσλά, του Συμεών, του Ρουδάβα, της Γκράντισκας, της

Σελάδας, της Λιψάσδας, του Γομάτου και άλλοι οικισμοί γνωστοί σήμερα και άγνωστοι.

Σπάνια αναφέρεται και ως κατεπανίκιο της Αραβενικίας. Προφανώς η αστάθεια της περιόδου αυτής με τις πειρατικές επιδρομές τούς λοιμούς και τις πολεμικές επιχειρήσεις, κατέστησαν την πόλη μας επισφαλή και επέβαλαν την ανάγκη της πρόσκαιρης μετακίνησης του διοικητικού κέντρου σε ορεινές τοποθεσίες, μακριά από τη θάλασσα³.

Στα νεότερα χρόνια, μετά την απελευθέρωση της Ιερισοῦ από τους Τούρκους στις 2 Νοέμβριου το 1912 η πατρίδα μας ορίστηκε ως κοινότητα και από το 1964 δημιουργείται ο δήμος Ιερισοῦ με αιτιολογία τη ραγδαία οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Το Φεβρουάριο του 1965 διεξάγονται οι πρώτες δημοτικές εκλογές που ανέδειξαν ως δήμαρχο τον αείμνηστο Περικλή Βεργίνη και με δημοτικό συμβούλιο αποτελούμενο από τον Ζουμπά Δημήτριο, Δάνη Χρήστο, Δάλλα Δημήτριο, Μαυρουδή Ιωάννη, Σταυροθένα Αστερίο και με συμβούλους της μειοψηφίας τον Τσιριγώτη Ιωάννη, Πασχαλίδη

13^{ος} αιώνας μ.Χ., διοικητική διαίρεση της Χαλκιδικής

Νικόλαο και Θεοχάρη Θεόδωρο⁴.

Ίσως τελικά η πρωτεύουσα του δήμου να ήρθε στη φυσική και ιστορική της θέση, βάση της οικονομικής και γεωγραφικής σημασίας της μακρόβιας⁵ πόλης μας.

Καλή αρχή στο δήμο Αριστοτέλη!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- ¹ ή «κάστρο του Ιερισοῦ» αλλά και «Ιερισό»
- ² πολιτικός και στρατιωτικός ηγέτης της εποχής
- ³ Για το λόγο αυτό έως το 1922 που κατοίκησαν τα παράλια πρόσφυγες από τη Μ. Ασία, στη Χαλκιδική διατηρήθηκαν μόνο δυο παραθαλάσσιοι οικισμοί, της Ιερισοῦ και της Αθῦτου.
- ⁴ Τις πληροφορίες για το πρώτο δημοτικό συμβούλιο μου τις έδωσε ο τέως γραμματέας του δήμου και συνεργάτης μας κύριος Ιωάννης Μαρίνος.
- ⁵ Αξίζει να επισημάνουμε την αντοχή της πόλης μας στο χρόνο. Από τον 7^ο αιώνα που ιδρύθηκε ως ελληνική πόλη (πριν υπήρχε η προϊστορική) μέχρι σήμερα έχουν περάσει γύρω στα 2.700 χρόνια! Αυτό την καθιστά τον αρχαιότερο οικισμό με συνεχή κατοίκηση στη Χαλκιδική και ένα από τούς αρχαιότερους στη Μακεδονία. ■

1965, το πρώτο δημοτικό συμβούλιο του νεοσύστατου δήμου Ιερισοῦ με δήμαρχο τον αείμνηστο Περικλή Βεργίνη και το προσωπικό του δήμου [φωτογραφία του Ι. Μαρίνου]

Η συμβολή της Ιερισσού

Κείμενο : ΒΑΣΙΛΗΣ Ν. ΠΑΠΠΑΣ

Η Χαλκιδική, μια ζωντανή παρουσία σε όλα τα προσκλητήρια του Έθνους, έχει προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην ένδοξη ιστορική περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα. Σ' αυτή την ιδιόμορφη αναμέτρηση, πολλά παλληκάρια της ρίχθηκαν με τα σώματά τους, μα κύρια με την ψυχή τους, αντιμέτωπα στην επιβουλή των Βουλγάρων, συμμετέχοντας ενεργά στις κατά τόπους Επιτροπές Αγώνα και δημιουργώντας ένοπλα Σώματα αντάρτων. Η συχνή επικοινωνία των Οπλαρχηγών με τους κατοίκους της περιοχής, έκαναν τους τελευταίους να δείχνουν έμπρακτα την αγάπη τους προς τα αντάρτικα Σώματα. Τα χωριά της Χαλκιδικής λειτουργούσαν σαν μυστικές πύλες εισόδου του οπλισμού που κατέφθανε από τα νησιά του Αιγαίου, αλλά και αγωνιστών που έρχονταν να προσφέρουν υλική και ηθική βοήθεια στον Αγώνα. Τεράστια υπήρξε η συμβολή της Εκκλησίας και στη Χαλκιδική, με ποιμενάρχη τον Οργανωτή του Μακεδονικού Αγώνα, Μητροπολίτη Κασσανδρείας, Ειρηναίο.

Ανάμεσα στα ηρωικά αντάρτικα Σώματα που έδρασαν, αυτή τη χρονική στιγμή, ήταν και το Σώμα του ηρωικού Ιερισιώτη Καπετάν Γιώργη Γιαγλή. Η Ιερισσός έχει κάθε λόγο να νοιώθει περήφανη γι' αυτή τη γενναία φυσιογνωμία, με το ζωηρό και αειταίο βλέμμα, την ευθυτενή παράσταση, τον φλογερό πατριώτη, παιδί του Θόδωρου και της Ασημίνας Γιαγλή (γεννήθηκε το 1869), που υπήρξε και ο απελευθερωτής της Νιγρίτας (21 Φεβρουαρίου 1912). Κοντά του πάντα, ο επίσης γενναίος συμπατριώτης μας Ιερισσιώτης, με πλούσια πατριωτικά αισθήματα, ο υπαρχηγός του Σώματός του, Χριστόδουλος Τσόχας και ο Γραμματέας του, εξίσου μεγάλος πατριώτης από τη Μεγάλη Παναγία, ο Νικόλαος Σέρπης, φοιτητής τότε της ιατρικής. Όπως επίσης, θα πρέπει εδώ να τονιστεί, ότι πολύτιμες υπηρεσίες προσέφεραν και άλλοι συμπατριώτες μας στον τιτάνιο αυτό Αγώνα. Το ηρωικό Σώμα του Οπλαρχηγού Γιώργη Γιαγλή έδρασε στη Χαλκιδική, στο Άγιον Όρος, στη Νιγρίτα, στην περιοχή Σερρών, σε ολόκληρη τη Μακεδονία, γενόμενος στην κυριολεξία ο φόβος των Βουλγάρων, που απέφευγαν συστηματικά την αναμέτρηση μαζί του.

Τη δεκαετία του 1890 και οι Τούρκοι, με τις βιαιότητες τους προς τον ελληνικό πληθυσμό, πήραν ικανοποιητική γεύση από τη δύναμη της ζωτικότητας που διέθετε ο Καπετάν Γιαγλής και το Σώμα του. Από το 1903 συνεργάζεται με τον Κεντρικό Μακεδονικό Σύλλογο (1903) των αδελφών Θεοχάρη και Μαυρουδή Γερογιάννη, από την Αρναία, που είχε έδρα την Αθήνα και απέστειλε εξοπλισμό και αντάρτικα Σώματα στη Μακεδονία. Το 1941 συναντάμε τον Καπετάν Γιαγλή στην Αθήνα,

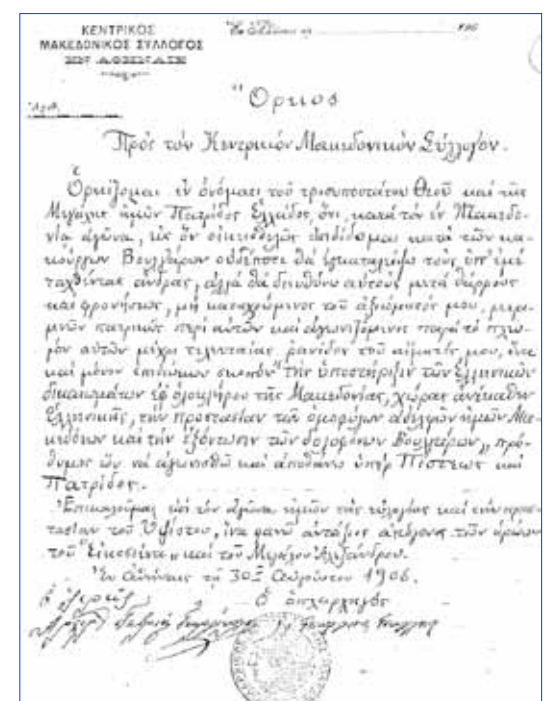
Ο οπλαρχηγός καπετάν Γ. Γιαγλής με το ηρωικό Σώμα του

στον οποίον επιτρέπη να περιφέρεται ελεύθερα με τη φουστανέλα και να οπλοφορεί. Όμως, οι Βούλγαροι τον κυνηγούν να τον συλλάβουν και να τον φονεύσουν. Καταφεύγει, συνοδευόμενος από τον μονάκριβο εγγονό του, τον Γιάννη Γιαγλή, στο Άγιον Όρος. Εκεί, ζει δίπλα στο μοναχό Δαμασκηνό, αφού πρώτα χειροτονείται μοναχός με το όνομα «Γαβριήλ», στην Ιερά Μονή Ιβήρων, στο Κελλί «Αποτομή Τιμίου Προδρόμου», όπου και τελικά «κοιμήθηκε» το 1946.

Τον Οκτώβριο του 1988, σε μια λαμπρή και σεμνή τελετή, γίνεται από το παραπάνω Κελλί η μετακομιδή των οστών του στην Ιερισσό, όπου -στην κεντρική πλατεία του Δημαρχείου- είχε στηθεί η προτομή του, με πρωτοβουλία του Δήμου Ιερισσού (δήμαρχος τότε ο αειμνηστος Βασ. Γκατζώνης) και της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής (επί προεδρίας του γράφοντος), του τότε αστυνόμου Ιερισσού Σ. Ρεβενικιώτη, που συντέλεσε στην όλη προσπάθεια και με τη χορηγία του τότε Υπουργείου Βορείου Ελλάδος. Παρόντες ήταν όλοι. Αρχές πολιτικές, στρατιωτικές, λοιπές εξουσίες, χοροστατούντος του Σεβ. Μητροπολίτου Ιερισσού-Αγίου Όρους και Νικοδήμου, με την τιμητική παρουσία Αντιπροσωπίας του Αγίου Όρους και με πάνδημη τη συμμετοχή του λαού της Ιερισσού και γενικά της Χαλκιδικής. Άκρως συγκινητική υπήρξε η παρουσία στην εκδήλωση συγγενών των Γιαγλή, Τσόχα και Σέρπη, αλλά και Μακεδονομάχων από όλη τη Χαλκιδική και γενικά τη Μακεδονία, ενώ άγημα και η μπάντα του Γ' Σωμ. Στρατού απέδωσαν τιμές.

Ας μου επιτραπεί να επισημάνω, ότι τα παραπάνω στοιχεία (που εδώ, τελείως επιγραμματικά

αναφέρονται), πάρθηκαν από το πλούσιο συγγραφικό υλικό που βρίσκεται στα χέρια μου και προορίζεται για την έκδοση ομώνυμου βιβλίου, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη. Και ακόμη, ότι ο πατριωτισμός και η αφοσίωση στην πατρίδα των αξίων συμπατριωτών μας, αλλά και η ντόπια καταγωγή τους, με συνεκίνησαν αφάνταστα. Με συνέπεια, όλη αυτή η δράση τους, όπως και η προσφορά πολύτιμων υπηρεσιών άλλων συγχωριανών »

Ο όρκος του οπλαρχηγού Γιαγλή στον Κεντρικό Μακεδονικό Σύλλογο

στον Μακεδονικό Αγώνα

» μας (που με λεπτομέρεια, με ονόματα, έγγραφα, φωτογραφίες και διηγήσεις τρίτων επιθυμώ να παρουσιάσω στην έκδοσή μου), να αποτελέσει μέχρι τώρα για μένα αντικείμενο εισήγησής μου, την οποία και πραγματοποίησα σε ανάλογους χώρους (εντός και εκτός Ελλάδος), όπως:

1. Στο Παγκόσμιο Συνέδριο του Ινστιτούτου Μακεδονικών Σπουδών, με θέμα τη διαχρονική παρουσία της Μακεδονίας, το 1988, (διάρκειας 7 ημερών), στο Πανεπιστήμιο LA TROBBE (Μελβούρνη Αυστραλίας), όπου και αντιμετωπίσαμε τις γνωστές φασαρίες με τους Σκοπιανούς.
2. Σε εκδήλωση της Παμμακεδονικής Ενώσεως ΗΠΑ-Καναδά στην Πολιτεία της Φιλαδέλφειας-ΗΠΑ, το 1992 (εδώ, προς μεγάλη μου έκπληξη, ο Ελληνικός Σύλλογος των Αποδήμων Νέων Φιλαδέλφειας τραγούδησε το γνωστό τραγούδι του Καπετάν Γιαγλή και χόρεψε τον ιστορικό μας Καγκελευτό χορό!!) και
3. Στο Επιστημονικό Συνέδριο του Δήμου Νιγρίτας (1996), με θέμα «Η Νιγρίτα-η Βισαλτία δια μέσου της ιστορίας», όταν στο τέλος της εισήτησής μου για τη ζωή και τη δράση του καπετάν Γιαγλή, παρουσίασα τον παριστάμενο στην αίθουσα εγγονό του Γιάννη Γιαγλή, προς μεγάλη έκπληξη και συγκίνηση των συνέδρων, ο οποίος μάλιστα και φόρτισε συναισθηματικά τη συνεδρίαση και όπως ήταν φυσικό, καταχειροκροτήθηκε.

Η σφραγίδα του Γιαγλή, στο μέσον δεσπόζει η κεφαλή του Μ. Αλεξάνδρου

Δυστυχώς, μετά την τελετή της Ιερισσού (1988) τα πάντα κάλυψε η λήθη. Ούτε μια κατάθεση στεφάνου από τότε προ της προτομής του, ούτε μια δέηση, ούτε ένας πατριωτικός λόγος για να έρθει στη μνήμη μας, να συνειδητοποιήσουμε την επαιτητή πρωτοπορία αυτών των άξιων αγωνιστών-συμπατριωτών μας, που συνδέθηκαν με κορυφαίες στιγμές εθνικής έξαρσης. Που μας έκαναν, αν μη τι άλλο, περήφανους. Ας κάνουμε λοιπόν τον προσεχή Οκτώβριο, τη μέρα του Μακεδονικού Αγώνα, σε προγραμματισμένη εκδήλωση το καθήκον μας όλοι οι κάτοικοι, με «μπροστάρηδες» τη νεολαία μας, τους φορείς του πολιτισμού και τον εκπαιδευτικό μας κόσμο, δίνοντας έτσι το μήνυμα της ενότητας στα εθνικά μας δίκαια, μακριά από μικροδιαφορές και κομματικές τοποθετήσεις, όπως την οραματίστηκαν και την έκαναν πράξη οι εύψυχοι πρόγονοί μας. Ίσως αποτελέσει -πέρα από την ευλαβική τιμή προς τους ντόπιους αγωνιστές προγόνους μας- συμβολή στο αντάμωμα

Η προτομή του καπετάν Γιαγλή, στην κεντρική πλατεία της Ιερισσού

των νέων κρίσιμων καιρών που διερχόμαστε. Ήδη δρομολογήσαμε την εκδήλωση που ελπίζω να καθιερωθεί, όπως επιβάλλεται. Απλά από Χρέος, τόσο στην ιστορία αυτού του τόπου, όσο και στις γενιές που έρχονται. ■

ΜΟΥΤΣΙΚΑΣ

Τα πάντα για την παραλία • ζωντανά δολώματα ••• Μπιζού ••• Ειρήνη κιν.: 6982198167
ΣΕ ΤΙΜΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

«ΚΥΡΙΕ Η ΕΝ ΠΟΛΛΑΙΣ ΑΜΑΡΤΙΑΙΣ ΠΕΡΙΠΕΣΟΥΣΑ ΓΥΝΗ» ΠΟΙΗΜΑ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΟΙΗΤΡΙΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ ΚΑΣΣΙΑΝΗΣ

Κείμενο : ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΜΑΡΙΝΟΣ

Όπως είναι γνωστό, το παραπάνω ποίημα, που ψάλλεται στους ιερούς ναούς στον όρθρο της Μεγάλης Τετάρτης σαν δοξαστικό στα απόστιχα, αποτελεί ένα από τα εκλεκτότερα μέλη της υμνογραφίας και της Βυζαντινής μουσικής τέχνης.

Το αξιόλογο αυτό ποίημα, όπως είναι ιστορικά εξακριβωμένο, το έγραψε η μοναχή Κασσιανή, Ικασία η Κασσία, η οποία γεννήθηκε στα 810 μ.Χ. και η οποία κατέχει μια ξεχωριστή θέση σαν αξιόλογη ποιήτρια στην ιστορία των Βυζαντινών γραμμάτων με πολλά κοσμικά ποιήματα και άλλα συγγράμματα, αλλά και πολλά εκκλησιαστικά ποιήματα, ύμνους, τροπάρια, ιδιόμελα κλπ. Ένα από τα σπουδαιότερα εκκλησιαστικά ποιήματά της είναι το «Κύριε, η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή».

Η ιστορία της Βυζαντινής αυτής ποιήτριας έχει μυθιστορηματικό χαρακτήρα.

Ο βασιλιάς Θεόφιλος (829-842), όταν διαδέχθηκε τον πατέρα του Μιχαήλ Τραυλόν, εξακολούθησε να είναι υπό την κηδεμονία της μητριάς του Ευφροσύνης, κόρης του Κωνσταντίνου του ΣΤ', η οποία είχε, όπως φαίνεται, επίσημη θέση στη βασιλεία ως βασιλομήτωρ. Η ίδια έχοντας διακαή πόθο να βρει νύφη για τον πρόγονό της Θεόφιλο, το έτος 830 μ.Χ. έστειλε απεσταλμένους σε όλες τις επαρχίες, να επιλέξουν τις ωραιότερες κοπέλες, στις οποίες κατέστησαν γνωστή μια συγκεκριμένη ημερομηνία που έπρεπε να έλθουν στο παλάτι, προκειμένου να εκλέξει μεταξύ αυτών ο Θεόφιλος, εκείνη την οποία θα ήθελε για σύζυγο του.

Οι πιο όμορφες υποψήφιες νύφες των Επαρχιών, ήλθαν στην Κωνσταντινούπολη την ορισμένη ώρα και ημέρα, και τις δεξιώθηκαν στην μεγαλοπρεπή αίθουσα του Παλατιού, στο Τρικλίνιο, και τότε η βασιλομήτωρ έδωσε στον Θεόφιλο ένα χρυσό μήλο, προκειμένου να το δώσει σε εκείνη, που θα του ήταν ιδιαίτερα αρεστή. Μεταξύ των πολλών υποψηφίων ήταν και η Ικασία (Κασσιανή), η οποία υπερτερούσε όλων των άλλων υποψηφίων σε προσόντα ωραιότητας, και ιδιαίτερα προσόντα μορφώσεως και ευγενέστατης οικογενειακής καταγωγής.

Την προσοχή του Θεόφιλου, καθώς περνούσε μπροστά από κάθε υποψήφια, τράβηξε ιδιαίτερα η εκπάγλου ομορφιάς Ικασία. Όταν πλησίασε κοντά της, έμεινε ώρα να την βλέπει και θέλοντας να την πειράξει της είπε: «**Εκ γυναικός ερρή τα φαύλα**», που σημαίνει, από την γυναίκα προήλθαν στον κόσμο όλα τα κακά. Η Κασσιανή ακούγοντας αυτή τη ρήση από τον Θεόφιλο, χωρίς να χάσει την ψυχραιμία της, με την ετοιμολογία, που την διέκρινε, απάντησε ευστοχότατα στον αυτοκράτορα: «**Αλλά και δια γυναικός πηγάζει τα κρείττω**», εννοώντας ότι από την Παρθένο Μαρία γεννήθηκε ο Χριστός.

Ο Θεόφιλος πειραγμένος, μη περιμένοντας μια τέτοια απάντηση από την Ικασία, προσπερνώντας την, έδωσε το χρυσό μήλο στην Θεοδώρα η οποία έγινε σύζυγός του και αυτοκράτειρα.

Έτσι η Κασσιανή η οποία παρ' ολίγον άγγιξε το αυτοκρατορικό αξίωμα, να ανέβει στον αυτοκρατορικό θρόνο της οικουμένης, αποφάσισε να αποσυρθεί από τον κόσμο.

Έκτισε δικό της Μοναστήρι που έφερε το όνομά της και αφιέρωσε τη ζωή της στην υπηρεσία του Θεού.

Η παράδοση όμως εξακολουθεί να γίνεται ακόμα πιο πολύ ρομαντική.

Ο Θεόφιλος δε λυτρώθηκε ποτέ από την ομορφιά της Κασσιανής και την ζητούσε στα Μοναστήρια της αυτοκρατορίας του. Κάποτε που έφτασε στο μοναστήρι της, η Κασσιανή, που ήδη είχε γίνει μοναχή, όταν αντιλήφθηκε την παρουσία του Θεόφιλου στο Μοναστήρι κρύφτηκε, προκειμένου να αποφύγει μια συνάντηση μαζί του. Ήταν τότε που συνέθεσε το αναφερόμενο τροπάριο και το κείμενο ήταν στο αναλόγιο μισοτελειωμένο. Ο Θεόφιλος διαβάζοντάς το, θέλοντας να την πειράξει για άλλη μια φορά, πήρε το μολύβι και συμπλήρωσε τα εξής: «**κρότων τοις ωσίν ηχηθείσα τω φόβω εκρύβη**», υπονοώντας τον φόβο που ένιωσε η Κασσιανή όταν άκουσε τον θόρυβο των βημάτων του. Όταν ο Θεόφιλος έφυγε, γύρισε στο Κελί της η Κασσιανή και είδε με έκπληξη τα γραφόμενα του, χωρίς να τα παραλήψει, συνέχισε ολοκληρώνοντας τον ύμνο της.

Στη συνέχεια, στο παρόν, θα καταχωρήσω το κείμενο του τροπαρίου της Κασσιανής, προκειμένου να έχει ιδίαν αντίληψη ο αναγνώστης, επισημαίνοντας, ότι όλοι οι συνάδελφοι που υπηρετούμε αναλόγια ως χοράρχες, ειδικά σε τούτο το τροπάριο, δίνουμε την ψυχή μας, πάνω στο μέλος της Βυζαντινής γραφής και ό,τι περισσεύει από τα φωνητικά μας προσόντα, προκειμένου να αποδώσουμε επακριβώς κάθε δυνατή έννοια, αυτού του αριστουργήματος ποιητικής εμβριθείας και θείας εμπνεύσεως πονήματος.

Επιπλέον, δανειζόμενος τις απόψεις πνευματικών ανθρώπων, θέλω να συμμερισθώ κι εγώ την άποψή τους ότι το αναφερόμενο τροπάριο δεν έχει καμία σχέση με την προσωπική ζωή της μοναχής Κασσιανής.

Το τροπάριο αναφέρεται στην αμαρτωλή γυναίκα, που συνάντησε το Χριστό στην οικία του Σίμωνος του λεπρού. Κατά Ματθαίον ευαγγέλιον (ΣΤ. 6-13).

**Κύριε,
η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή,
την σην αισθομένη θεότητα,
μυροφόρου αναβαλούσα τάξιν,
οδυρομένη μύρα σοι προ του
ενταφιασμού κομίζει.
Οίμοι, λέγουσα, ότι νυξ μοι
υπάρχει, οίστρος ακολασίας,
ζοφώδης τε και ασέλγητος έρωσ της αμαρτίας.
Δέξαι μου τας πηγάς των δακρύων
ο νεφέλαις διεξάγων
της θαλάσσης το ύδωρ,
κάμφθητί μοι προς τους στεναγμούς της καρδιάς,
ο κλίνας τους ουρανούς τη αφάτω σου κενώσει.
Καταφιλήσω, τους αχράντους σου πόδας,
αποσμήξω τούτους δε πάλιν τοις
της κεφαλής μου βοστρύχους
ών εν τω παραδείσω Εύα το δειλινόν,
*κρότον τοις ωσίν ηχηθείσα,
τω φόβω εκρύβη.*
Αμαρτιών μου τα πλήθη και
κριμάτων σου αβύσσους
τις εξιχνιάσει, ψυχασώστα Σωτήρ μου;
Μη με την δούλην παρίδης, ο
αμέτρητον έχων το έλεος.**

... αποτελούν τις λέξεις που συμπλήρωσε στο κείμενο ο Θεόφιλος.

Προκειμένου να γίνει κατανοητό το περιεχόμενο

του τροπαρίου στους αναγνώστες, χρησιμοποιώ την μετάφραση του Π. Β. ΠΑΣΧΟΥ από το βιβλίο του «**ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΟΣ**» Εισαγωγή στην βυζαντινή-λειτουργική Υμνογραφία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Α' ΤΟΜΟΣ ΠΡΟΒΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ σελ. 222, που έχει ως ακολούθως:

**Κύριε,
Η γυναίκα που ξεστράτισε απ' τον δρόμο σου
και σε πολλές έπεσε αμαρτίες,
μόλις εκατάλαβε πως βρίσκεται κοντά της
ο Κύριος των πάντων, η Αγάπη, ο Θεός,
όλα τα πούλησε για ν' αγοράσει μύρα
πολύτιμα, ως άλλη μυροφόρα,
τρέχει με στεναγμούς και δάκρυα,
και λίγο πριν από τον ενταφιασμό
τα μύρα της αγάπης της σου προσφέρει.
Στενάξει η αμαρτωλή: Αλλοίμονό μου,
που έχω μέσα μου νύχτα ολοσκοτεινή,
και το μόνο που αναδύει μέσα στο πηχτό
σκοτάδι μου, είναι ο οίστρος της ακολασίας
και ο έρωτας της αμαρτίας ο παντοτινός,
που κάνουν τη ζωή μου σα μια ζοφερή
νύχτα, δίχως φεγγάρι. Αλλά συ, ω Κύριέ μου,
δέξου τα δάκρυα που τρέχουν
βρύσες απ' τα μάτια μου.**

**Εσύ, που κάνεις το θαλασσινό νερό να γίνεται
σύννεφο κ' ύστερ' απαλά στη γη πάλι να πέφτει.
Σκύψε και άκουσε τους βαρυστεναγμούς
της πονεμένης μου καρδιάς.
Εσύ, που εχαμήλωσες τους ουρανούς
με την ανέκφραστη σου ενανθρώπηση.
Κύριε, άφησέ με να καταφιλήσω και να λούσω
τ' άχραντα πόδια σου στα δάκρυά μου, κ' ύστερα
να τα σφουγγίσω με της κεφαλής μου τα μαλλιά.
Άφες με να καταφιλήσω αυτά τα πόδια,
που όταν κάποιο δειλινό η Εύα
άκουσε μέσα στον Παράδεισο τα βήματά τους,
έτρεξε να κρυφτεί από το φόβο της.
'Ω Κύριε, είμαι πολύ αμαρτωλή! Μα, όπως
κανένας δεν μπορεί τα πλήθη
των αμαρτιών να μετρήσει,
έτσι κανένας να μετρήσει δεν
μπορεί και τις αβύσσους
της δικαιοκρισίας σου και της αγάπης,
με τις οποίες σώεις της ψυχής
μας, ω Σωτήρα και Θεέ μου.
Μη παραβλέψεις και περιφρονήσεις
τώρα πια τη δούλην σου,
που μετανόησε και να τη
σπλαχνιστείς σε ικετεύει,
Εσένα, που η βαθεία ευσπλαχνία
είσαι, η απροσμέτρητη.**

Μεγάλη Πέμπτη 2010

ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΜΑΡΙΝΟΣ ■

ΟΙ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ

Κείμενο: **ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΜΑΪΔΩΝΗΣ**,
Πρωτοσύγκελλος-Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Ιερισσού

Η Έκκλησία είναι θεανθρώπινος οργανισμός. Κεφαλή ο Χριστός, σώμα ή Έκκλησία. Μέλη του σώματος οι χριστιανοί.

Τά μέλη του σώματος είναι άνθρωποι άτελείς, που έχουν ασθένειες και αδυναμίες.

Ο Θεάνθρωπος Χριστός είναι ο Σωτήρας και ο Ύατρος των μελών του σώματος.

Όπως τά κύτταρα αρρωσταίνουν, έτσι και οι Ένορίες, που είναι τά κύτταρα της Έκκλησίας, αρρωσταίνουν.

Άς δούμε παρακάτω κάποιες αρρώστιες της ένορίας.

1. Ένδογενείς ασθένειες

Υπάρχουν αρρώστιες, που προέρχονται μέσα από τά μέλη της Ένορίας, κληρικούς και λαϊκούς

α) Η κληρικοκρατία. Η αρρώστια αυτή έμφανίζεται, όταν ο ποιμένας δέν ποιμένει, αλλά καταδυναστεύει.

Όταν νομίζει, ότι εκείνος είναι ή Έκκλησία.

Όταν ταυτίζει τή γνώμη του μέ τό θέλημα του Θεού.

Όταν νομίζει, ότι εκπροσωπεί τό Θεό.

Όταν δέν δίνει τήν δυνατότητα στους χριστιανούς νά έχουν γνώμη.

Όταν δέν συνεργάζεται μέ τούς χριστιανούς του.

β) Η άποίμαντος Ένορία. Είναι μία σοβαρή ασθένεια, που όδηγει τήν Ένορία σέ πνευματικό θάνατο.

Ο κληρικός δέν ενδιαφέρεται γιά τή σωτηρία των πιστών.

Δέν τούς αγιάζει. Δέν τούς καθοδηγει. Δέν τούς διδάσκει.

Δέν ενδιαφέρεται γιά τούς άσθενείς στην πίστη.

Δέν κατηχεί τά παιδιά, δείχνει άδιαφορία γιά τή νεολαία.

Δέν καθοδηγει στην έξομολόγηση, γιά τή

συχή Θεία Κοινωνία. Δέν έμπνέει στην πνευματική ζωή.

γ) Τά σκάνδαλα των κληρικών. Οί κληρικοί είναι και αυτοί άνθρωποι και όποσδήποτε κάνουν λάθη. Σημασία όμως έχει νά μή ξεφεύγουν σέ σοβαρά λάθη που σκανδαλίζουν τό ποιμνιο και νά μή μένουν άμετανόητοι.

δ) Λαϊκοκρατία. Είναι ή αρρώστια που έχουν πολλοί λαϊκοί χριστιανοί, που δέν σέβονται τόν κληρικό, τόν βρίζουν και δέν δέχονται καθοδήγηση.

Ένοχλούνται όταν τούς κάνει παρατηρήσεις και τόν κοτσομπολεύουν άγρια χωρίς οίκτο.

Έτέοια νοοτροπία έχουν και κάποιοι Έκκλησιαστικοί έπίτροποι, που κάνουν πράγματα χωρίς τή γνώμη του ιερέως και κάνουν ό,τι θέλουν.

2. Έξωγενείς ασθένειες

Είναι προβλήματα που δημιουργούν στην καλή λειτουργία της Ένορίας έξωγενείς παράγοντες.

α) Διάφοροι φορείς, που δέν βλέπουν μέ καλό μάτι τή δραστηριότητα της Ένορίας.

Όργανώνουν πράγματα χωρίς νά συννενοούνται μέ τόν Έφημέριο και κόντρα στις έκδηλώσεις της Ένορίας.

Δέν θέλουν νά έχει ό έφημέριος και ή Ένορία λόγο γιά τά πράγματα του τόπου.

Σ'αυτούς τούς φορείς μπορεί νά ανήκουν και κάποιοι πολιτικοί και πολιτιστικοί φορείς, που ζηλεύουν τή πρόοδο της Ένορίας και κατέχονται από αισθήματα κατωτερότητας.

β) Η μαχητική άθεΐα. Είναι αυτοί που δέν είναι άπλώς μακρυνά, αλλά πολεμούν μέ μανία. Αυτοί δέν πολεμούν τους κληρικούς ή σκάνδαλά τους, αλλά το Χριστό, τη πίστη, το Εύαγγέλιο.

Δηλητηριάζουν τούς άπλοϊκούς, και αν είναι εκπαιδευτικοί σπείρουν άμφιβολία στις ψυχές των παιδιών και των νέων.

γ) Οί αίρετικοί είναι ή πιό σοβαρή αρρώστια μέσα σέ μία Ένορία. Είναι ή άναίρεση της Έκκλησίας. Η αίρεση είναι ή άποκοπή από τό Θεό. Άκύρωση της έν Χριστώ σωτηρίας.

δ) Τά σχίσματα και οί διαιρέσεις είναι μία

μεγάλη γάγγραινα γιά τις Ένορίες. Άλλο νά διαφωνεί κανείς και άλλο νά προκαλεί διχασμό. Αυτά

δημιουργούνται εκεί που δέν υπάρχει Πνεύμα Θεού και δέν ασχολούνται οί χριστιανοί μέ τή πνευματική ζωή.

3. Ασθένειες έπικοινωνίας

Υπάρχουν και αρρώστιες που έχουν νά κάνουν μέ τή σχέση της Ένορίας μέ τούς έκτός.

α) Άνυπακοή και άυτονόμηση από τήν Μητρόπολη. Η Ένορία βρίσκεται σ' ένα τόπο, αλλά ανήκει σέ μία τοπική Έκκλησία, τήν Μητρόπολη. Η Ένορία γιά νά είναι ένταγμένη στό σώμα του Χριστού, τήν Έκκλησία, πρέπει νά είναι ένωμένη μέ τόν Έπίσκοπο.

Ο Έπίσκοπος μνημονεύεται στις ακολουθίες και γίνονται σεβαστές και έκτελεστές οί έντολές του.

Είναι άπαράδεκτο ό ιερεύς και οί έπιτροπές νά μή ύπακούν στον Έπίσκοπο και νά άυθαιρετούν.

Είτε είναι καλός, είτε είναι κακός ό Έπίσκοπος έχουμε κοινωνία μαζί του, γιατί έτσι είμαστε ένωμένοι μέ τήν Έκκλησία.

Μπορεί νά έχουμε μία διαφωνία ή μία διαφορετική γνώμη, αλλά δέν διαγράφουμε τό θεσμό.

β) Άπομόνωση από τις άλλες Ένορίες.

Η Ένορία είναι κύτταρο, αλλά ή Έκκλησία άποτελείται και από άλλα κύτταρα. Δέν μπορεί νά άπομονωθεί από τις ύπόλοιπες Ένορίες. Δέν πρέπει νά καλλιεργεί τόν τοπικισμό, αλλά τήν συνεργασία και τήν έπικοινωνία μέ τούς ιερείς και τούς χριστιανούς των άλλων Ένοριών.

Τά χωριά μεταξύ τους έχουν πολλές αντιζηλίες και άνταγωνισμούς. Η Ένορία δέν πρέπει νά καλλιεργεί αυτές τις άμαρτωλές καταστάσεις περαιτέρω.

Στήν ένότητα βοηθά ή άλληλοέπισκεψη των κληρικών και των χριστιανών στις πανηγύρεις, στις χαρές και τις λύπες της διπλανής Ένορίας.

Όλες αυτές τις αρρώστιες καλεΐται ή Ένορία νά έντοπίσει, νά διαγνώσει και νά μπορέσει νά δώσει τήν κατάλληλη θεραπεία. ■

PUBLIC CAFE

Ιερισσός Χαλκιδικής

Τέχνη χρῶ

Tubescreamers

Κείμενο: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΡΙΖΟΥ

Σχεδόν αμέσως μόλις κυκλοφόρησε το πρώτο μας τεύχος, χαρούμενη, έσπευσα να πάρω συνέντευξη απο τα πρώτα μου θύματα, τους Tubescreamers. Παρ' όλα αυτά, δεν κάθισα να συντάξω το κείμενο μέχρι και λίγο πριν να εκδοθεί το δεύτερο μας τεύχος. Όχι γιατί βαριόμουνα ή δεν είχα χρόνο, αλλά γιατί είναι πιο δύσκολο, εν τέλει, να γράφεις για φίλους σου, απ' ό,τι το περίμενα.

Μέσα στα πλαίσια της αντικειμενικότητας λοιπόν, θέλω να σας παρουσιάσω ό,τι πιο μεστό είχαμε ποτέ στην Ιερισό, όσον αφορά τον χώρο της Rock n Roll και των Blues.. Με πάθος για το αντικείμενο, αυτά τα παιδιά στήσανε ένα συγκρότημα για να υπηρετήσουν μια μουσική σκηνή κι ένα είδος που πάει πέρα απο τα καθημερινά μας ραδιόφωνα, την ματαιόδοξη και σάπια υποκοιλτούρα που μας πουλάει η τηλεόραση και τα φτηνά περιοδικά.

Σχεδόν αποστασιοποιημένοι από το σήμερα, αλλά κοιτώντας στο αύριο, αποκομμένοι, συνάμα όμως και απόλυτα ένα με τον κόσμο, ροκάρουν και μας προσφέρουν απλόχερα ένα μουσικό ταξίδι αέναο, που ξεκινάει στο χθες, απογειώνεται στο

σήμερα και ξαναγεννιέται στο αύριο – και πάλι απ' την αρχή χωρίς απαραίτητα να έχει την ίδια σειρά και συνέπεια.

E.P.: Γιατί επιλέξατε το όνομα Tubescreamers; Ήταν το πρώτο όνομα που σκεφτήκατε;

T.S.: Ως γνωστόν, στα κιθαριστικά σινάφια, το όνομα Tube Screamer, ανήκει στην εταιρεία IBANEZ, η οποία ονομάζει έτσι ένα μηχάνημα εφέ ηλεκτρικής κιθάρας. Tubes στην μουσική ορολογία είναι οι λυχνίες που χρησιμοποιούνται στους ενισχυτές μουσικών οργάνων. Αφού λοιπόν ο κατεχοχόν εξοπλισμός της μπάντας απαρτίζεται απο λαμπάτους ενισχυτές, μας άρεσε η ιδέα και αποφασίσαμε να βαφτιστεί η μπάντα The Tubescreamers Band.

E.P.: Πως θα χαρακτηρίζατε το είδος μουσικής που παίζετε; Ποιούς μουσικούς/καλλιτέχνες θεωρείτε τις μεγαλύτερες σας επιρροές;

T.S.: Το είδος που παίζουμε θα λέγαμε ότι είναι ένα κράμα απο Blues, Rock, Southern Rock και Rock n Roll. Οι επιρροές μας κυρίως είναι απο τον Αμερικάνικο νότο (Νέα Ορλεάνη, Σικάγο, Μισισίπι, Τέξας κλπ). Αν αναφερόμασταν σε ονόματα καλλιτεχνών, σίγουρα οι πρώτοι αφροαμερικανοί Bluesmen (Son House, Sonny Boy Williamson, Muddy Waters, Howling Wolf και μεταγενέστερα Albert King και B.B. King). Υπάρχουν όμως κι άλλα μεγάλα ονόματα (όπως Jimi Hendrix, Stevie Ray Vaughan, Eric Clapton, Rory Gallagher και πολλοί άλλοι), που μας χάρισαν ανεπανάληπτα ακούσματα τα οποία δεν θα ήταν δυνατόν να μην μας επηρεάσουν.

E.P. Πόσο καιρό γνωρίζετε; Πως γνωριστήκατε;

T.S.: Τα αρχικά μέλη της μπάντας γνωρίζονται απο παιδιά λόγω καταγωγής και τόπου διαμονής. Υπάρχει η προσθήκη του τραγουδιστή το 2006 και του νέου drummer το 2009.

E.P.: Πότε σχηματίσατε το συγκρότημα και ποια ήταν η αφορμή;

T.S.: Οι Tubescreamers σχηματίστηκαν τον Σεπτέμβριο του 2006 σ' ένα μικρό home studio. Η αφορμή ήταν το πάθος του lead guitarist και ηγέτη της μπάντας, Βασίλη Μάρκου και των υπολοίπων μελών της μπάντας για τα Blues και την μουσική γενικότερα.

E.P.: Μπορείτε να μας πείτε μερικά λόγια για τον εξοπλισμό σας;

T.S.: Όσον αφορά τον εξοπλισμό, νομίζουμε πως το όνομα τα λέει όλα. Είμαστε λάτρεις του καλού Vintage λαμπάτου ήχου. Χρησιμοποιούμε κιθάρες Fender και Marshall, Trace Elliot και Hartke για το μπάσο. Όσον αφορά τα τύμπανα, τον αριθμό των κιθάρων και τις μάρκες αυτών, θα χρειάζομασταν πάρα πολλές σελίδες για να τα απαριθμήσουμε. Θα θέλαμε όμως να αναφέρουμε πως πρόσφατα γίναμε επίσημοι Endorsers της εταιρείας Bulk Music, η οποία μας προμηθεύει με χορδές και άλλα προϊόντα υψηλής ποιότητας.

E.P.: Πού έχετε παίξει έως τώρα; Πού προτιμάτε να παίζετε περισσότερο και πού λιγότερο; Έχετε κάποια σειρά από συναυλίες προγραμματισμένες για το μέλλον;

T.S.: Από τον Νοέμβριο του 2006 έχουμε κάνει γύρω στις 26 live εμφανίσεις κυρίως μόνοι μας, αλλά και σαν support σε κορυφαίες ελληνικές μπάντες του είδους, όπως οι Blues Wire, Nick & The Backbone, King B κλπ. Αρκετές εμφανίσεις στη Χαλκιδική, στη Θεσσαλονίκη και στην Καβάλα. Παίζουμε όπου μας καλέσουν. Το καλοκαίρι είμαστε πιο χαλαροί όσον αφορά τις live εμφανίσεις, αλλά τον χειμώνα μπαίνουμε δυναμικά, κλείνοντας 2 >>

» με 3 εμφανίσεις το μήνα.

E.P.: Υπάρχουν κάποια κομμάτια τα οποία προτιμάτε να παίζετε συχνότερα; Διασκευές κάνετε; Έχετε κάποια λίστα με τραγούδια τα οποία παίζετε συχνά;

T.S.: Υπάρχει μια λίστα τραγουδιών, γύρω στα 50 με 60 απο τα οποία τα 15 είναι δικά μας. Από αυτά λοιπόν τα κομμάτια, πριν απο κάθε εμφάνιση, λαμβάνοντας υπ' όψιν τον χώρο και τον κόσμο, διαλέγουμε αυτά που θεωρούμε πιο κατάλληλα για το πρόγραμμα.

E.P.: Γράφει κάποιος από εσάς μουσική; Τι θέμα έχουν κυρίως τα τραγούδια σας; Πιστεύετε πως η θεματολογία σας πρόκειται να αλλάξει με την πάροδο των χρόνων;

T.S.: Μουσική γράφει κυρίως ο Βασίλης Μάρκος, καθώς βέβαια και τα υπόλοιπα μέλη συνεισφέρουν σημαντικά κατά την διάρκεια των προβών. Ως επί το πλείστον, στίχους γράφει ο Αλέκος Αντωνιάδης καθώς και ο Βασίλης Μάρκος. Η θεματολογία αφορά κυρίως τις γνωστές αλλά και ουσιαστικές αξίες της ζωής. Αγάπη, έρωτας, γυναίκες (γέλια). Άλλα κομμάτια αγγίζουν θέματα όπως οικολογία, ανεργία, θρησκεία κλπ. Στην ουσία, βλέπουμε, ακούμε, ζούμε και γράφουμε.

E.P.: Θα μπορούσατε να μας περιγράψετε συνοπτικά μιας τυπική σας πρόβα;

T.S.: Μια τυπική πρόβα περιλαμβάνει καινούρια κομμάτια αλλά και παλαιότερα. Συνήθως τα κομμάτια που θα παιχτούν σε επερχόμενη ζωντανή εμφάνιση. Συζητήσεις για τη σύνθεση και για το πως θα πρέπει να βγει ένα κομμάτι. Διαρκούν 3 με 4

ώρες και εκεί θα δοθούν και οι τελευταίες πινακίδες πριν τα παρουσιάσουμε στο κοινό.

E.P.: Πως έχει εξελιχθεί η πορεία του συγκροτήματος έως τώρα; Έχετε παρατηρήσει κάποιες αλλαγές απο την στιγμή που ξεκινήσατε;

T.S.: Από το 2006 έως και σήμερα και μετά από πολλές εμφανίσεις και ακόμα περισσότερες πρόβες, θα λέγαμε πως το αποτέλεσμα που καταλήγει στα αυτιά των θαυμαστών των Blues και της Rock n Roll, έχει βελτιωθεί αρκετά. Υπήρξαν αποχωρήσεις αλλά και προσθήκες μελών στην μπάντα. Πλέον αριθμούμε 7 μέλη και μπορούμε να πούμε πως έχουμε δέσει αρκετά καλά μεταξύ μας. Επειδή όμως η μουσική δεν τελειώνει ποτέ, πάντα θα υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, το οποίο και κυνηγάμε σε κάθε πρόβα και σε κάθε live.

E.P.: Υπήρξε κάτι το οποίο σας δυσκόλεψε στο παρελθόν ή σας δυσκολεύει ακόμη και σήμερα; Αν ναι, τι κάνατε ή κάνετε για να το ξεπεράσετε;

T.S.: Δυσκολίες υπάρχουν πολλές στο χώρο της μουσικής, αλλά αφορούν πιστεύουμε αυτούς που ζούνε από αυτήν, τους επαγγελματίες μουσικούς. Εμείς έχουμε το ευτυχές πλεονέκτημα να είμαστε ερασιτέχνες και παίζουμε μόνο από αγάπη και πάθος, οπότε οι δυσκολίες που συναντούμε δεν μας πτοούν.

E.P.: Ποιος είναι ο απώτερος σας σκοπός; Ποιοι είναι οι στόχοι σας;

T.S.: Στόχος μας είναι πρώτα απ' όλα να είμαστε γεροί και να βρίσκουμε χρόνο να κάνουμε αυτό που αγαπάμε. Να παίζουμε Blues και Rock n Roll ώστε να ευχαριστιόμαστε εμείς και κατά συνέπεια οι θαυμαστές του είδους. Στο κοντινό μέλλον θα ηχογραφήσουμε και κάποια κομμάτια δικά μας τα

οποία θα δοθούν στη κυκλοφορία.

E.P.: Υπάρχει κάποια τοποθεσία στο διαδίκτυο όπου μπορεί κάποιος να ακούσει την δουλειά σας;

T.S.: Η επίσημη σελίδα μας είναι www.myspace.com/tubescramers1 αλλά μπορεί να μας βρει κανείς και στα <http://southernrock.gr>, <http://blues.gr>, www.reverbnation.gr και στο Facebook αν απλά πληκτρολογήσει The Tubescramers Band.

E.P.: Έχετε κάποια συμβουλή για τα νέα παιδιά που ασχολούνται με τη μουσική ή είναι σε κάποιο συγκρότημα;

T.S.: Στα νέα (σε ηλικία) παιδιά που ασχολούνται με τη μουσική θα λέγαμε να μη σταματήσουν αυτό που κάνουν και να βρουν το είδος που θα αγγίζει πραγματικά τα αυτιά και την ψυχή τους. Αν το κάνουν αυτό και το πετύχουν, δε θα χάσουν.

E.P.: Υπάρχει κάποιος άνθρωπος, καλλιτέχνης ή οργανισμός κλπ που θα θέλατε να ευχαριστήσετε για την τυχόν συνεισφορά του στο συγκρότημα;

T.S.: Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους όσους μας έχουν ακούσει, δει, χειροκροτήσει και που με αυτόν τον τρόπο μας στηρίζουν, μας δίνουν το κουράγιο και τη δύναμη για να συνεχίσουμε. Ευχαριστούμε τον Κυριάκο Αντωνιάδη απο την Panda Advertising για την έμπρακτη υποστήριξη του τόσα χρόνια (δημιουργία λογότυπου, αφίσες κλπ), τους επαγγελματίες της Ιερισσού, το Νίκο Οικονομίδη, το Μπάμπη Προδρομίδη, το Μιχάλη Παπαδόπουλο, το Γιάννη Παπαδήμο και τον Μερκούριο Κουτρούτσιο. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Ηλία Ζάικο και στα υπόλοιπα παιδιά από τους Blues Wire για την υποστήριξη τους.

E.P.: Κάποια τελευταία λόγια;

T.S.: Ευχαριστούμε κι εσάς, τη νεοεκδοθείσα εφημερίδα ΚΥΤΤΑΡΟ Ιερισσού, που μας δώσατε την ευκαιρία να σας πούμε δυο λόγια για τους Tubescramers. Keep the Blues alive!

Οι Tubescramers είναι:

Βασίλης Μάρκος (Κιθάρες – Φωνή)
Γιάννης Ψιλιάγκος (Κιθάρες)
Τάκης Μάρκος (Μπάσο)
Αλέξανδρος Χλιάπας (Τύμπανα)
Αλέξανδρος Αντωνιάδης (Φωνή)
Χριστόδουλος Μιχαλούδης (Φυσσαρμόνικα)
Μπάμπης Προδρομίδης (Πνεύστα) ■

Κοκοράκι
...Η άλλη γεύση στο κατάπυλο
ΣΟΥΒΛΕΣ & ΣΧΑΡΕΣ
DELIVERY
23770 23929
ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Molos
cafe - beach bar
Ierissos

Η εκπαίδευση στην Ιερισσό στα χρόνια της τουρκοκρατίας

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΚΥΡΟΥ, Φιλολόγος

Από το 1430 με την άλωση της Θεσσαλονίκης από τους Οθωμανούς Τούρκους στη Μακεδονία αρχίζει η Τουρκοκρατία (δηλαδή η δουλεία, ο κατατρεγμός, η βαρβαρότητα, η φοβέρα και ο τρόμος). Για τους τρεις πρώτους αιώνες της περιόδου αυτής (15^{ος}-17^{ος} αιώνες) δεν μπορεί να γίνει λόγος για εκπαίδευση στα χωριά της Χαλκιδικής, τα οποία διοικητικά ανήκαν στον καζά της Κασσάνδρας και ήταν φτωχά, μικρά και, κυρίως, ορεινά. Η εκπαίδευση των κατοίκων των χωριών αυτών άρχισε δειλά-δειλά από το β' μισό του 18^{ου} αιώνα και συνεχίστηκε μέχρι την α' εικοσαετία του 19^{ου} αιώνα. Η προσπάθεια για τη μόρφωση των υπόδουλων Χαλκιδικιωτών διακόπηκε βίαια με την επανάσταση του 1821, η οποία στη Χαλκιδική είχε άδοξο και τραγικό τέλος. Αρκετά χρόνια μετά τον «χαλασμό» οι κάτοικοι ξαναβρήκαν σιγά-σιγά τη δύναμη και το κουράγιο, με τη συμπαράσταση της Εκκλησίας, να ιδρύσουν Σχολεία, για να μάθουν τα παιδιά τους γράμματα. Από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, και κυρίως το 1866, ιδρύθηκαν με πρωτοβουλία των επισκόπων των τριών επισκοπών της Χαλκιδικής (Κασσανδρείας, Ιερισσού και Αγίου Όρους και Αρδαμερίου και Γαλατίστης) Σχολεία, που χαρακτηρίζονται ως Κοινά, Αλληλοδιδασκαστικά και Δημοτικά σε πολλά χωριά της Χαλκιδικής. Το τέλος του 19^{ου} αιώνα βρήκε τη Χαλκιδική με πλήθος Σχολείων (Αστικών, Ελληνικών, Δημοτικών και Νηπιαγωγείων), τα οποία στεγαζόνταν σε περικαλλή λιθόκτιστα και, κυρίως, διώροφα κτίσματα.

Όσον αφορά την Ιερισσό η εκπαιδευτική κατάσταση είχε ως εξής μέχρι το 1912, χρόνια απελευθέρωσης από τους Τούρκους:

- ▶ Στις 26 Νοεμβρίου 1839 η Μονή Ξηροποτάμου του Αγίου Όρους ενίσχυσε οικονομικά την Ιερισσό με 5 γρόσια για «σχολήν», η οποία προφανώς θα ήταν ένα Γραμματοδιδασκαλείο ή Κοινό Σχολείο (Βλέπε Σημ. 16).
- ▶ Το 1871 η ίδια Μονή ενίσχυσε οικονομικά την Ιερισσό δείχνοντας μεγάλο ενδιαφέρον για την ίδρυση αλληλοδιδασκαστικής Σχολής.²
- ▶ Το 1875 ο επίσκοπος Ιερισσού και Αγίου Όρους Αμβρόσιος βλέποντας την κακή εκπαιδευτική κατάσταση, που επικρατούσε στην επαρχία του, συνεννοήθηκε με τους προκρίτους των χωριών και εξήγησε την κατάσταση των Σχολείων σε Συλλόγους Φιλεκπαιδευτικούς και αλλού. Έτσι «κατωρθώθη, όπως εις των συλλόγων πληρώση κατ' έτος τον εις Ιερισσόν διορισθησόμενον διδάσκαλον» και οι κάτοικοι «ασμένως αποδεξάμενοι την γενναίαν ταύτην του συλλόγου συνδρομήν έσπευσαν αμέσως να προσκαλέσωσι διδάσκαλον και να έμβωσιν εις εργασίαν της νέας οικοδομής». Ο συνδρομητής Σύλλογος είναι «Ο εν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικός Σύλλογος», ο οποίος το 1874 βοήθησε οικονομικά το Σχολείο της Ιερισσού με το ποσό των είκοσι λιρών Τουρκίας. Την πληροφορία παίρνουμε από δύο ανέκδοτα έγγραφα

του Αρχείου της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης. Στο πρώτο (27-6-1875) ο επίσκοπος Αμβρόσιος ζητά από τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης να μάθει για την τύχη της εικοσαίρου συνδρομής του Συλλόγου στην Ιερισσό για «το ευτελές αυτής Σχολείον» και στο δεύτερο (3-7-1875) ο Μητροπολίτης απαντά ότι το ποσόν δόθηκε από λάθος στη Σχολή Λιαριγκόβης.³

▶ Στις αρχές Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους ο επίσκοπος Αμβρόσιος προερχόμενος από την έδρα του, τη Λιαρίγκοβη, επισκέφθηκε την Ιερισσό, «όπως συνεργασθή εκείσε μετά των εφόρων διά την αποπεράτωσιν της σχολής».⁴

▶ Στα μέσα Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους ο επίσκοπος Αμβρόσιος ξαναεπισκέφθηκε την Ιερισσό, «όπως τα αδύνατα δυνατά ποιήση και αρχίση την οικοδομήν καταλλήλου εκεί Σχολείου».⁵

▶ Μέσα στον Σεπτέμβριο του ίδιου έτους ο επίσκοπος Αμβρόσιος με επιστολή του ζήτησε από τον Αρχιμανδρίτη Ανανία Βατοπαιδινό (μοναχό της Μονής Βατοπαιδίου)⁶ προαιρετική βοήθεια «διά την εν Ιερισσώ ανεγερομένην Σχολήν».⁷ Ο Αρχιμ. Ανανίας υποσχέθηκε να τελειώσει το Σχολείο με δικά του έξοδα, αλλά «ο αναπάντεχος και απροσδόκητος θάνατός του ήταν η αιτία, που η υπόσχεση προς την κοινότητα δυστυχώς δεν εκπληρώθηκε» και έτσι «το κτίριο αυτό έμεινε στη μέση από περίπτωση ανεπάρκειας».⁸

▶ Επίσης μέσα στον Σεπτέμβριο οι Μονές Ξηροποτάμου, Βατοπαιδίου και Παντοκράτορος ενίσχυσαν οικονομικά την Ιερισσό για την ανέγερση του Σχολείου της δίνοντας 208 γρόσια, 15 λίρες Τουρκίας και 182 γρόσια αντίστοιχα σε Επίτροπή, που τις επισκέφθηκε.⁹ Η Επιτροπή ήταν τριμελής και στάλθηκε «εις Άθωνα» από τον Επίσκοπο Αμβρόσιο, «όπως ζητήση συνδρομήν των εκείσε πατέρων, δι' ίδρυσιν εν αυτή σχολής».¹⁰

▶ Στις 18 Οκτωβρίου του 1875 ο επίσκοπος Αμβρόσιος και οι προύχοντες της Ιερισσού με επιστολή τους ζήτησαν από τον Ιερισσιώτη Διακοδανιήλ Βατοπαιδινό (μοναχό της Μονής Βατοπαιδίου)¹¹ βοήθεια «διά την ανεγειρομένην Σχολήν».¹²

▶ Στα τέλη Ιανουαρίου του 1876 (ίσως στις 30, ημέρα μνήμης των Τριών Ιεραρχών και σχολικής εορτής των Γραμμάτων) έγινε η θεμελίωση της Σχολής από τον επίσκοπο Αμβρόσιο. Συγκεκριμένα ο επίσκοπος «κατελθών εκ Λιαριγκόβης και ιερουργήσας εν τη εκεί εκκλησία μετά την αποπεράτωσιν της θείας μυσταγωγίας, φέρων την αρχιερατικήν αυτού στολήν και συνοδευόμενος υπό του κλήρου και απάντων των κατοίκων έθηκεν χειρί του θεμέλιον λίθον του εκπαιδευτικού τούτου καταστήματος, εκφωνήσας προηγουμένως εν τη εκκλησία και προτρεπτικόν προς την παιδείαν λόγον εις τα πνευματικά αυτού τέκνα». Κατά την τελετή της θεμελίωσης «εξεφωνήθη επίσης λόγος υπό του διδασκάλου της κωμοπόλεως κ. Νικολάου Βουργαρελίδου¹³, αναπτύξαντος την εκ των γραμμάτων ωφέλειαν».¹⁴

▶ Αμέσως μετά τη θεμελίωση της Σχολής (ίσως από την επόμενη μέρα) ο επίσκοπος Αμβρόσιος με

άδεια του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως (της Μεγάλης Εκκλησίας) περιόδευσε στο Άγιον Όρος για τη συλλογή συνδρομών για την ανέγερσή της.¹⁵

▶ Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους η Σχολή «διά της συνδρομής των εν Άθω Πατέρων έφθασε μέχρι στέγης, οι δε κάτοικοι έσπευσαν μεν και ούτοι, ίνα προσφέρωσιν τον οβολόν των και καταβιάσωσι την εκ του μακράν της κωμοπόλεως αυτών όρους απαιτουμένην ύλην, δεν έχουσι δε τους απαιτουμένους πόρους προς αποπεράτωσιν αυτής».¹⁶

▶ Στις αρχές Ιουνίου του 1877 (Σάββατο της Πεντηκοστής) ο νέος επίσκοπος Ιερισσού και Αγίου Όρους Θεόκλητος επισκέφθηκε την Ιερισσό, ύστερα από πρόσκληση των κατοίκων της, όπου την Κυριακή της Πεντηκοστής ιερούργησε στον Ναό της κωμόπολης. Μετά τη Θεία Λειτουργία επισκέφθηκε τη Σχολή και «απέτεινε προς τους μικρούς μαθητάς τας πατρικάς αυτού νουθεσίας», εξηγώντας «σαφώς και μετ' ευκρινείας τα εκ των γραμμάτων προκύπτοντα καλά».¹⁷

▶ Το 1878 στην Ιερισσό λειτουργούσε Σχολείο, που χαρακτηρίζεται καλό.¹⁸

▶ Στις 2 Ιουνίου του 1879 ο νέος επίσκοπος Ιερισσού και Αγίου Όρους Μελέτιος σε επιστολή του προς τη Μονή Βατοπαιδίου αναφέρει ότι «μετ' ου πολύ γενήσεται και το σχολείον Ιερισσού».¹⁹

▶ Το 1882 αναφέρεται για το ανεγειρόμενο Σχολείο της Ιερισσού ότι «ακόμη, κάμποσα έτη στέκεται το μη τελιωμένο αρχινισμένο κτίριο εκτεθειμένο στην καταστροφή από τα στοιχεία της φύσεως».²⁰

▶ Κατά το σχολικό έτος 1885-1886 στο Σχολείο της Ιερισσού δίδασκε ο Νικόλαος Βουργαρελίδης (Βλέπε Σημ. 13).²¹

▶ Κατά τα σχολικά έτη 1886-1887 και 1887-1888 στο Σχολείο της Ιερισσού δίδασκε ο δάσκαλος της ωδικής και των άλλων τεχνικών μαθημάτων Θωμάς Βασματζίδης.²²

▶ Το 1887 αναφέρεται ότι υπήρχε στην Ιερισσό «σχολείον εν θεμελίωσι».²³

▶ Το ίδιο έτος οι Μονές Ξηροποτάμου, Βατοπαιδίου, Παντοκράτορος, Ιβήρων και Κωνσταμονίτου ενίσχυσαν οικονομικά την Ιερισσό για την απόπεράτωση του Σχολείου της με 360, 610, 45, 420 και 45 γρόσια αντίστοιχα.²⁴

▶ Στις αρχές Ιουνίου του 1889 την Ιερισσό επισκέφθηκε ο Καϊμακάμης Κασσάνδρας Χαϊδάρ-βής, τον οποίο υποδέχθηκαν οι προύχοντες, ο λαός και «οι διδάσκαλοι μετά των μαθητών».²⁵

▶ Κατά τα σχολικά έτη 1889-1890 και 1890-1891 στο Σχολείο της Ιερισσού δίδασκε πάλι ο Νικ. Βουργαρελίδης.²⁶

▶ Το 1891 το Σχολείο της Ιερισσού λειτουργούσε κατά το σύστημα των σχολείων της Θεσσαλονίκης. Επίσης λειτουργούσε και νηπιαγωγείο.²⁷

▶ Το ίδιο έτος (5 Φεβρουαρίου) η Μονή Ιβήρων ενίσχυσε οικονομικά «την Κοινότητα της Ιερισσού» με «5 πώλια», που ισοδυναμούσαν με 525 γρόσια. Υποθέτουμε ότι η ενίσχυση αυτή αφορούσε στο Σχολείο της.²⁸ »

»ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Βλέπε, Κωνσταντίνου Θ. Χιούτη, Οικονομική αρωγή των Μονών Ξηροποτάμου και Βατοπαιδίου σε εκκλησίες και σχολεία της Χαλκιδικής (1835-1924), ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, τχ. 48-49 (2003), σ. 134.

² Βλέπε, Αθανασίου Καραθανάση, Τα ελληνικά σχολεία στην τουρκοκρατούμενη Μακεδονία, «Η νεότερη και σύγχρονη Μακεδονία. Ιστορία – Οικονομία – Κοινωνία – Πολιτισμός», τόμ. 1ος, σ. 154. Πρβλ. Ηλέκτρας Παπαθανασίου, Αρναία η παλιά Λιαρίγκοβη. Όψεις από τη σχολική της εκπαίδευση και την κοινωνία της στο τέλος του 19ου και αρχές του 20ου αιώνα, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 107. (Αλληλοδιδασκτικά ονομάζονταν τα Σχολεία εκείνα, όπου οι μαθητές των τελευταίων τάξεων δίδασκαν τους μαθητές των κατώτερων τάξεων).

³ Βλέπε, Σπυρ. Γ. Βουργαρέλη, Επιστολή (Ανταπόκριση από τη Λιαρίγκοβη), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 36/12-9-1875, σ. 3, στήλη «ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ» (η επιστολή γράφηκε στις 4/16-9-1875) και Ιωάννας Βορβή, Τα Μαδεμοχώρια Χαλκιδικής κατά την Τουρκοκρατία: Οι κοινότητες και η διοικητική οργάνωση και εκμετάλλευση των μεταλλείων (Ανέκδοτη διδακτορική διατριβή), Θεσσαλονίκη 2000, σ. 593.

⁴ Βλέπε, Σπυρ. Γ. Βουργαρέλη, ό.π.

⁵ Βλέπε, Αθωνίτου, Επιστολή (Ανταπόκριση από τη Λιαρίγκοβη), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 40/26-9-1875, σ. 3, στήλη «ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ». (Η επιστολή γράφηκε στις 15-9-1875).

⁶ Δεν έχουμε άλλες πληροφορίες γι' αυτόν.

⁷ Βλέπε, Δημητρίου Θ. Κύρου, Πληροφορίες για την εκπαίδευση στη Χαλκιδική επί Τουρκοκρατίας. Από αδημοσίευτο αρχαικό υλικό των περιοχών Νικήτης, Μεγάλης Παναγίας και του Αγίου Όρους, ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ. Παράρτημα. Η Χαλκιδική κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας. Πρακτικά του τετάρτου Πανελληνίου Συνεδρίου. Ποσειδί Χαλκιδικής, 13-15 Οκτωβρίου 1995, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 481. (Η επιστολή βρίσκεται στο Αρχείο της Μονής Βατοπαιδίου, περιλήψη της οποίας ο γράφων έλαβε γνώση σε επιτόπια έρευνα, για την οποία ευχαριστεί).

⁸ Βλέπε, Αωνάνου, Σύντομον Ιστορικών Δοκιμίων περί του χωριού Ιερισσός, δίπλα στο Άγιον Όρος, Οδησός 1882 (στα ρωσικά), σ. 11, (ανέκδοτη μετάφραση Αριστείδη Κιριμιτσάκη). Πρβλ. 1. Αριστείδη Κιριμιτσάκη, Οι πόρτες του Άθωνα..., ΠΡΩΤΑΤΟΝ, τχ. 58/Μαρτ.-Απρ. 1996, σσ. 47-48 (όπου δημοσιεύονται αποσπάσματα από τη μετάφραση), 2. Δημ. Κύρου, ό.π., σ. 481, και 3. Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σσ. 134-135.

⁹ Βλέπε, Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σ. 134. Όσον αφορά στη Μονή Παντοκράτορος, στο Αρχείο της οποίας ο γράφων έκανε επιτόπια έρευνα (για την οποία ευχαριστεί) πρέπει να σημειώσουμε ότι η πληροφορία είναι παρμένη από τον Κώδικα Ληψοδοσίας (αρ. 62) των ετών 1875-1881, όπου στη σελίδα 19 και στο Κεφάλαιο (Μερίδα) «Εις ελέη και συνδρομάς» για το έτος 1875 αναγράφεται: «7βρίου 26 Εις την επιτροπήν δια την εν Ιερισσώ ανεγειρομ. Δημοτικήν σχολήν. Γρόσια 182». (Βλέπε φωτογραφία της σελίδας). Επειδή η επίσκεψη της επιτροπής στη Μονή Παντοκράτορος πραγματοποιήθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου του 1875, υποθέτουμε ότι η επιτροπή επισκέφθηκε τον Σεπτέμβριο τις Μονές Ξηροποτάμου και Βατοπαιδίου.

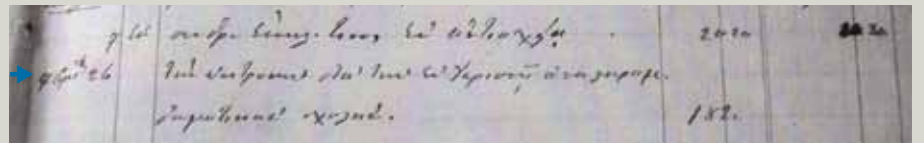
¹⁰ Βλέπε, Σπυρ. Γ. Βουργαρέλη, Επιστολή (Ανταπόκριση από τη Λιαρίγκοβη), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 44/10-10-1875, σ. 3 (Η επιστολή γράφηκε στις 12-12-1875). Ο συντάκτης της γράφει «περί της κωμοπόλεως Ιερισσού», ότι «από πολλού η διανοητική (σημ. Εννοεί την εκπαιδευτική) θέσις δεν είναι δυστυχώς τόσο ευχάριτος. Ως εκ τούτου η Α. Πανιερότης ο άγιος Ιερισσού κ. Αμβρόσιος καταβάλλει απύτους κόπους, αγρυπνών και μεριμνών υπέρ της προαγωγής και ταύτης, ως και παντός του ποιμνίου του» και ότι, όσον αφορά στην αίτηση συνδρομής, είναι βέβαιος «ότι ο ιερός κλήρος ο τωσάκις διασώσας εν ημέραις χαλεπαίς και την γλώσσαν και τα συγράμματα των προγόνων ημών θέλει παρέξει αφειδώς».

¹¹ Δεν έχουμε άλλες πληροφορίες γι' αυτόν.

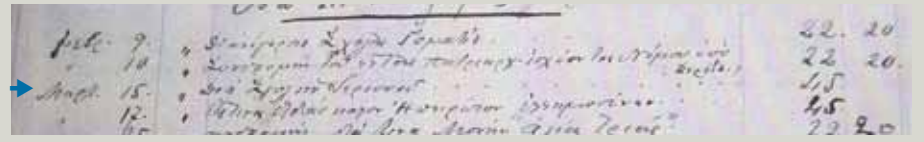
¹² Βλέπε, Δημ. Κύρου, ό.π., σ. 481. Δεν έχουμε πληροφορίες για την ανταπόκριση του. (Για την επιστολή βλέπε Σημ. 7).

¹³ Ο Ν. Βουργαρέλης καταγόταν από την Ήπειρο (ίσως από το χωριό Βουργαρέλι της Άρτας). Υπήρξε στα Σχολεία της Βαρβάρας (1874-1875), της Λιαρίγκοβης (1876/1877-1877/1878), του Λειβαδίου (1878-1879) και της Ιερισσού (1875-1876, 1885-1886 και 1889-1891). Ήταν γιος του επίσης δασκάλου Σπυρίδωνος Γ. Βουργαρέλη, ο οποίος υπηρέτησε στα Σχολεία της Λιαρίγκοβης (1871/1872-1875/1876), απ' όπου έστειλε τις παραπάνω αναφερόμενες επιστολές-ανταποκρίσεις, της Ιερισσού (1876/77-1877/78) και του Λειβαδίου (1878-1879). Περισσότερα για τους δύο δασκάλους βλέπε ενδεικτικά: Δημ. Κύρου, Καταγραφή Αρχείων, Το Αρχείο Εγγράφων του Μητροπολιτικού Ναού Αγίου Στεφάνου Αρναίας, ΑΡΝΑΙΑ, τχ. 63/Απρ.-Ιουν. 2004, σσ. 3 και 4

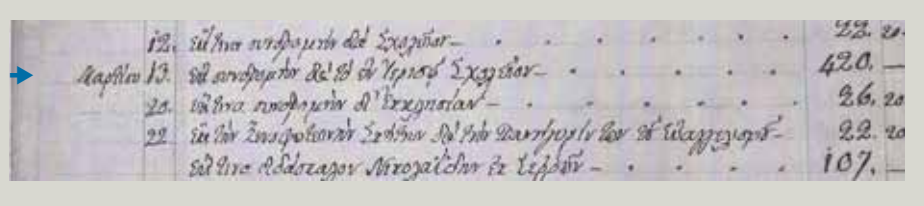
Κατάστιχο
Ληψοδοσίας Ι. Μ.
Παντοκράτορος
έτους 1875

Κατάστιχο
Ληψοδοσίας Ι. Μ.
Παντοκράτορος
έτους 1887

Κατάστιχο
Ληψοδοσίας
Ι. Μ. Ιβήρων
έτους 1887

(Σημ. 2 και 12), όπου υπάρχει ικανοποιητική Βιβλιογραφία. Συμπληρωματικά για τον Ν. Βουργαρέλη βλέπε στη Σημ. 25.

¹⁴ Βλέπε, Σπυρίδωνος Γ. Βουργαρέλη, Επιστολή (Ανταπόκριση από τη Λιαρίγκοβη), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 73/6-2-1876, σ. 3, στήλη «ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ». (Η επιστολή γράφηκε στις 1/13-2-1876). Πρβλ. Σιδ. Ζιώγου-Καραστεργίου, Πληροφορίες για την κίνηση ελληνικών σχολείων της Μακεδονίας, ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ 17 (1977) 401, και Ιω. Βορβή, ό.π.

¹⁵ Βλέπε, Σπυρίδωνος Γ. Βουργαρέλη, ό.π. (Σημ. 14). Ο συντάκτης της επιστολής δεν αμφιβάλλει ότι «η Α. Πανιερότης ομιλήσει τα δέοντα περί συνδρομής τοις εν Άθω Πατράσι, οίτινες ουδέποτε έπαυσαν προσφέροντες αφειδώς τον οβολόν αυτών».

¹⁶ Βλέπε, Σ., Επιστολή (ανταπόκριση από την Ιερισσό), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 146/29-10-1876, σσ. 3-4, στήλη «ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ». (Η επιστολή γράφηκε στις 22-10-1876). Ο συντάκτης της, που είναι γνωστός από τις προηγούμενες επιστολές, Σπυρίδων Γ. Βουργαρέλης, ήδη δάσκαλος του Σχολείου της Ιερισσού (βλ. Σημ. 13), περτώνοντάς την εκφράζει τη γνώμη του για την ωφέλεια των κατοίκων από την αποπεράτωση της Σχολής, για την προηγούμενη κατάσταση των γραμμάτων στην περιοχή, στα αίτια της αμάθειας και στην παρατηρούμενη τελευταία πρόοδο ως εξής: «Η σχολή αυτή αποπερατούμενη θα υπάρξει, ούτως ειπείν ο μοχλός ή το μέσον, δι' ου οι κάτοικοι θέλουνσι παροτρυνθή προς τα γράμματα, άπερ μόλις πρότινον ετών εύρον χώραν εν τοις μέρεσι τούτοις της Χαλκιδικής διδασκόμενων μέχρις ολίγου καιρού τα του Νάρθηκος μαθήματα, τα καλούμενα μεν κοινά γράμματα, μη εννοούμενα δέ και υπ' αυτών των διδασκόντων. Παρατηρείται ... εν τη γωνία ταύτη της Μακεδονίας ευφύια μεγάλη μέν καταπλακωμένη δέ υπό της αμάθειας και ευρισκομένη εντός μελανού και ζοφώδους νέφους. Η ομιγλώδης και σκοτεινή νύξ κατακαλύψασα τα μέρη ταύτα πόθεν προέκυψεν; πόθεν προήλθεν; ως εικάση έκαστος έχων κατά νουν το του Ευαγγελίου "εάν το άλας μωρανθή εν τίνι αλισθησεται". Ήδη, χάρις του Θεού, επαρουσιάσθη πνευματικός αρχηγός, όστις προσπαθεί διά την διάδοσιν των γραμμάτων, και εύχομαι απο καρδίας, ίνα εύρωσι χώραν αι προτροπαί του σοφού τούτου ιεράρχου ..., επικαλούμαι δε και την συνδρομήν των Συλλόγων και των φιλομούσων ομογενών διά την αποπεράτωση της εν Ιερισσώ Σχολής, ήτις ουχι μακράς ωφελείας θέλει παρέξει τω τόπω τούτω».

¹⁷ Βλέπε, Αωνάνου, Επιστολή (ανταπόκριση από την Ιερισσό), εφημ. «ΕΡΜΗΣ», φ. 201/17-6-1877, σ. 2, στήλη «ΔΙΑΦΟΡΑ». (Η επιστολή γράφηκε στις 18/30-5-1877. Προφανώς συντάκτης της είναι ο δάσκαλος της Ιερισσού Σπυρ. Βουργαρέλης).

¹⁸ Βλέπε, Synvet A., Hellenic Committee. The Greeks of the Othoman Empire. Statistical and Ethnographical (Ελληνική Επιτροπή Λονδίνου. Οι Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Στατιστικά και Εθνογραφικά), Λονδίνο 1878, σ. 26. Πρβλ. Δημ. Θ. Κύρου, 1. Πληροφορίες για την εκπαίδευση..., ό.π., σ. 451, και 2. Η εκπαίδευση στη Χαλκιδική στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, εφημ. «ΤΑ ΑΗΔΟΝΙΑ» (Παλαιόκαστρο Χαλκιδικής), φ. 14/Σεπτ.-Νοε. 2007, σ. 5.

¹⁹ Βλέπε, Δημ. Θ. Κύρου, Πληροφορίες για την εκπαίδευση..., ό.π., σ. 451 (Για την επιστολή βλέπε Σημ. 7).

²⁰ Βλέπε, Αωνάνου, Σύντομον ιστορικών ..., σ. 11. Πρβλ. Αριστ. Κιριμιτσάκη, ό.π.

²¹ Βλέπε, Μελχισεδέκ Νομοφύλακτος, Αριθμητική, Αθήναι 1885 (Κατάλογος συνδρομητών).

²² Βλέπε, Ερατώ Ζέλλιου-Μαστοροκόστα, Η παιδεία κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, Παράρτημα. Η Χαλκιδική κατά την περίοδο

της Τουρκοκρατίας. Πρακτικά του Δ' Πανελληνίου Συμποσίου, Θεσσαλονίκη 1998, σ. 329, η οποία τον ονομάζει Θεοδώρητο (το όνομα αυτό το έλαβε, όταν έγινε αργότερα κληρικός) και δεν αναφέρει την ειδικότητά του, και σ. 331, όπου αναφέρει ότι τις ίδιες χρονιές «εκτός από την Ιερισσό διδάσκει και στην Αρναία», αναφορά, που δημιουργεί απορία, ως προς την δυνατότητα μετακίνησής του μεταξύ των δύο κωμοπόλεων με τις συνθήκες της εποχής εκείνης, και η Δημητρίου Τσιανικλίδη, Η ζωή και το έργο του Μητροπολίτη Νευροκοπίου Θεοδώρητου Βασιματζίδου (1867-1907), σ. 295 (μας διαφεύγουν τα άλλα στοιχεία της παραπομπής). [Για το όνομα και την ειδικότητα του Θ. Βασιματζίδη βλέπε, Αωνάνου, Επιστολή (ανταπόκριση από τα Μαδεμοχώρια – Μακεδονίας από τη Λιαρίγκοβη), εφημ. «ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ», φ. 1153/17-6-1887, σ. 2, στήλη «ΕΠΙΧΩΡΙΑ»].

²³ Βλέπε, Σχινά Θ. Νικολάου, Οδοιπορικά Σημειώσεις Μακεδονίας, Ηπείρου, Νέας Οροβητικής Γραμμής και Θεσσαλίας, τ. Γ', Αθήναι 1887, σ. 521. Πρβλ. Δημ. Θ. Κύρου (όπως στη Σημ. 18). Η Βορβή, ό.π., αναγράφει το έτος 1886.

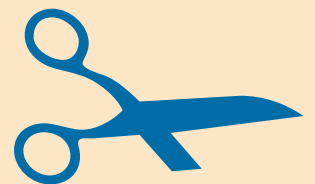
²⁴ Βλέπε, Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σ. 135. Όσον αφορά στις Μονές Παντοκράτορος, Ιβήρων και Κωνσταντόπου, στα Αρχεία των οποίων ο γράφων έκανε επιτόπια έρευνα, οι πληροφορίες είναι παρμένες από τους Κώδικες Ληψοδοσίας των ετών α') 1882-1890, β') 1885-1888 και γ') 1885-1891 αντίστοιχα ως εξής: α') Στη σελ. 161 και στο Κεφάλαιο «Όσα εις συνδρομάς και ελέη» του έτους 1887 αναγράφεται: «Μαρτ. 15 Δια Σχολήν Ιερισσού (γρόσια) 45» (βλέπε φωτογραφία της σελίδας), β') Στη σελ. 138 και στο Κεφάλαιο «Όσα εις συνδρομάς και ελέη» του έτους 1887 αναγράφεται: «Μαρτίου 13 Εις συνδρομήν δια το εν Ιερισσώ Σχολείον Γρ. 420» και γ') Στη σελ. 85 για τις συνδρομές του 1887 αναγράφεται: «Μαρ. 20 Εις το Σχολείον Ιερισσού Γρ. 45».

²⁵ Βλέπε, εφημ. «ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ», φ. 1343/21-6-1889, σ. 2, στήλη: «ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ» (Ανταπόκριση από την Ιερισσό με ημερομηνία 11-6-1889).

²⁶ Βλέπε, Δημ. Θ. Κύρου, Καταγραφή Αρχείων, ΚΑ' (1). Κατάλογος Εγγράφων Αρχείου Λυσιάχου Γ. Σαραφίανου, ΑΡΝΑΙΑ, τχ. 86/Ιαν.-Μαρτ. 2010, σ. 3 (Εγγράφα 1 και 3).

²⁷ Αθανασίου Καραθανάση-Αρχιμ. Γεωργίου Τριανταφυλλίδη, Η Επισκοπική Σύνοδος της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης (19ος – 20ος αιώνας), Θεσσαλονίκη 1994, σ. 40. Πρβλ. Ερ. Ζέλλιου, ό.π., σ. 329, και Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 593-594.

²⁸ Βλέπε, Κώδικα Ληψοδοσίας του έτους 1891, φ. 27α, Κεφάλαιο «Όσα εις συνδρομάς και ελέη». Τα «πώλια» η «πούλια» ήσαν χαρτόσημα, που το καθένα είχε αξία 105 γροσίων, δηλ. 1 λίρα Τουρκίας. Την πληροφορία για την ερμηνεία της λέξης μας έδωσε ο αρχαιολόγος κ. Ιωακ. Παπάγγελος και τον ευχαριστούμε. ■

Η πολύ αξιόλογη αυτή εργασία του συνεργάτη μας, φιλόλογου Δημητρίου Κύρου θα ολοκληρωθεί στο επόμενο τεύχος μας.

ΣΤΙΣ ΦΩΤΙΕΣ ΤΟΥ ΑΪ ΓΙΑΝΝΗ

Κείμενο : ΘΕΟΛΟΓΙΑ Ν. ΚΟΥΤΣΟΥΠΗ

Στις 24 Ιουνίου γιορτάζεται η γιορτή του Αϊ Γιάννη. Στις 23 παραμονή της γιορτής στο χωριό μας όπως και σε πολλά άλλα μέρη της Ελλάδας ανάβουμε τις φωτιές. Έθιμο πολύ παλιό που το πιο πιθανό να έχει τις ρίζες του στις διονυσιακές γιορτές της αρχαίας Ελλάδας. Έθιμο όμως που σιγά-σιγά φθίνει, όπως και τόσα άλλα.

Τα τελευταία χρόνια ο Πολιτιστικός σύλλογος στην προσπάθειά του να το διατηρήσει μέσα στο χρόνο, ανάβει φωτιά στο κέντρο του χωριού. Εκεί μαζεύονται παιδιά όλων των ηλικιών και λιγοστοί μεγάλοι.

Παλιότερα όλες οι γειτονιές τη μέρα αυτή μύριζαν καμένο χόρτο. Πολλοί έβγαιναν έξω από το χωριό για να μαζέψουν τον Αϊ Γιάννη. Ένα φυτό παρασιτικό, αναρριχώμενο, που αυτή την εποχή γεμίζει άσπρα λουλουδάκια.

Το απόγευμα στις 23 Ιουνίου άναβαν στους δρόμους και τις πλατείες του χωριού φωτιές με άχυρα και καλαμιές, που τις τροφοδοτούσαν συνέχεια για να μη σβήσουν και μικροί-μεγάλοι φορώντας στεφάνια και ζωσμένοι στη μέση το φυτό πηδούσαν τις φωτιές μέχρι που βράδιαζε. Οι πιο τολμηροί πηδούσαν όταν η φωτιά ήταν φουντωμένη, οι λιγότερο περίμεναν να καταλαγιάσει. Αναφοκοκκίνιζαν τα πρόσωπα, ευκαιρία για γιορτή, γλέντι, γέλιο και φλερτ όπως διασταυρώνονταν πάνω από τη φωτιά. Έπαιρναν φόρα από μακριά και όταν έφταναν κοντά πηδούσαν πάνω απ' αυτήν και το επαναλάμβαναν από την αντίθετη κατεύθυνση. Ταυτόχρονα έλεγαν το παρακάτω πεντάστιχο

**«Αϊ Γιάννη Πρόδρομε
ζώνουμι ξιζώνουμι
τα ζουνάρια ζώνουμι
η συντρίγα να καεί
κι γω να μην καώ».**

Έλαμπε ο τόπος από τις φωτιές. Βλέπετε παλιότερα δεν υπήρχε και το ηλεκτρικό.

Την ίδια όμως μέρα συνέβαινε και άλλο έθιμο το έθιμο του κλύδωνα με διάφορες μορφές. Πανάρχαιο κι αυτό. Σχετικό με τα μελλούμενα. Τα κορίτσια ήθελαν να μάθουν το τυχερό τους. Θυμάμαι κάποια από αυτά που τα έβλεπα ή άκουσα να τα διηγούνται σαν ήμουν παιδί.

Ένα από αυτά ήταν το αμίλητο νερό. Οι κοπέλες έπιναν από τρεις βρύσες νερό. Οι βρύσες τότε δεν ήταν στα σπίτια· ήταν σκορπισμένες σε ορισμένα σημεία του χωριού κι από κει έπαιρνε ο κόσμος νερό. Μετά στέκονταν σε ένα σταυροδρόμι και το πρώτο αντρικό όνομα που άκουγαν, πίστευαν ότι θα είχε ο μέλλοντας σύζυγος. Σε κάποιες μάλιστα περιπτώσεις το γεγονός αυτό τις επηρέαζε στο να διαλέξουν τον σύντροφό τους. Η όλη διαδικασία γινόταν χωρίς να μιλήσουν σε κανένα από όσους θα συναντούσαν, παρ' ότι εκείνη την εποχή ήταν αγένεια να μην χαιρετήσεις κάποιον.

Σε ένα δεύτερο έκοβαν ένα γαϊδουράγκαθο που αυτή την εποχή ανθίζει και είναι όμορφο με το μωβ χρώμα του. Καψάλιζαν το άνθος από την πάνω πλευρά και το βράδυ το άφηναν έξω. Αν την άλλη μέρα το λουλούδι ήταν και πάλι ανθισμένο πίστευαν ότι εκείνη τη χρονιά θα έβγαине το τυχερό τους και θα παντρεύονταν.

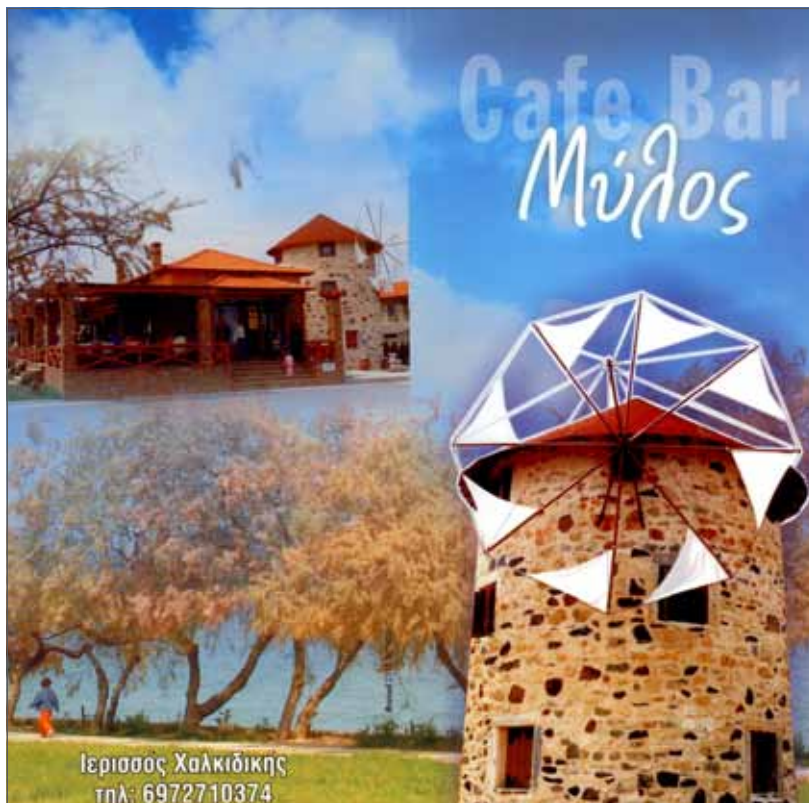
Σε ένα άλλο πάλι έβαζαν σε ένα διάφανο ποτήρι καθαρό νερό. Εκεί μέσα έριχναν ένα ασπράδι αυγού και το άφηναν σκεπασμένο με ένα πανί. Το άλλο βράδυ το ξεσκέπαζαν και ερμήνευαν το σχέδιο που σχηματίζονταν από το ασπράδι και το νερό. Αν έμοιαζε με καράβι, θα έπαιρναν ναυτικό, αν με ζυγαριά, έμπορο κ.α..

Άλλες κοπέλες πάλι μαζεύονταν παρέα. Έστελναν μια από την παρέα με κανάτα να πάρει από τρεις βρύσες αμίλητο νερό κι εκεί μέσα έριχναν προσωπικά τους αντικείμενα συνήθως κοσμήματα (καρφίτσες, τσιμιπιδάκια για τα μαλλιά, σταυρούς, δαχτυλίδια κ.λ.π.). Την σκέπαζαν με πανί και την άλλη μέρα ξανασυγκεντρώνονταν για ν' ανοίξουν τον κλύδωνα. Τότε η καθεμιά έφερνε μαζί της και

μερικούς στίχους γραμμένους ή στιχάκι από ημερολόγιο που θα μιλούσαν είτε για τύχη είτε για χαρίσματα ή χαρακτηριστικά κοπέλας ή μελλοντικού συζύγου. Κάθονταν όλες γύρω και κάποια άνοιγε τον κλύδωνα. Τραβούσε από μέσα ένα αντικείμενο και ένα χαρτί. Σε κείνη που ανήκε το αντικείμενο αντιστοιχούσαν οι στίχοι.

Η ζωή έχει κυλήσει. Πολλά έχουν αλλάξει στη ζωή μας, προχωρήσαμε μπροστά, σε άλλα για καλό σε άλλα ίσως όχι. Οι κοπέλες σίγουρα δεν περιμένουν τον κλύδωνα για να μάθουν την τύχη τους, ούτε οι ερωτευμένοι να ανταλλάξουν ματιές και λόγια στις φωτιές του Αϊ Γιάννη. Έτσι ο πολιτιστικός σύλλογος ανέλαβε την ευθύνη, για μια ακόμα χρονιά, να διασώσει το έθιμο, μήπως και το παραδώσει στις επόμενες γενιές σαν μια σύνδεση με τις προηγούμενες και με το παρελθόν, που σιγά-σιγά ξεχνιέται και χάνεται. ■

Ιερισσός Χαλκιδικής
τηλ: 6972710374

ΓΥΨΟΔΟΜΗ
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΞΗΡΑΣ
ΔΟΜΗΣΗΣ
ΨΕΥΔΟΡΟΦΕΣ - ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ
Ι. Παπαθεολόγης ΚΙΝ.: 6973017003
www.gipsodom.gr

ΑΔΙΑΤΑΡΑΚΤΗ ΚΟΠΗ
ΚΟΠΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΠΑΖΩΝ
ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΕΙΣ
ΚΙΝ.: 6973 017003
Ι. Παπαθεολόγης

«Ο Μύλος του γερο-Βασίλα Πάππα»

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΔΑΛΗΣ

Χρειάστηκαν να περάσουν πάρα πολλά χρόνια για να έρθει στο φως ένας Μύλος ιστορικός, ο οποίος πλέον και συγκαταλέγεται στους επισκέψιμους χώρους (στην παραλία) της όμορφης κωμόπολης της Ιερισσού. Ο Άγγλος περιηγητής William Leake, σε ταξίδι που πραγματοποίησε στη Χαλκιδική και περνώντας από την Ιερισσό, το 1806, αναφέρει στο βιβλίο του «Περιηγήσεις στη Βορ. Ελλάδα» (Λονδίνο, 1835), ότι ήταν ο πρώτος ανεμόμυλος που είδε στην Ηπειρωτική Ελλάδα, μετά από τα Μέγαρα!! Που σημαίνει ότι, εφ' όσον ο Μύλος λειτουργούσε κανονικά εκείνη την εποχή, η αφετηρία της λειτουργίας του σίγουρα προσδιορίζεται πολύ πιο παλιά (πηγή πληροφορίας για την παραπάνω έκδοση, Χρ. Καραστέργιος). Όπως αφηγούνται, οι λιγοστοί πλέον πιο «παλιοί» της Ιερισσού, ανήκε στον συγχωριανό τους Βασίλειο Νικ. Πάππα, αποκαλούμενος «Μύλος του γερο-Βασίλα Πάππα». Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περιοχή επίσης υπήρχαν και αναδεικνύονται σήμερα, αρκετοί νερόμυλοι οικογενειών της Ιερισσού.

Ο Μύλος σήμερα

Το 1932, με τον σεισμό της Ιερισσού, ο Μύλος έπαθε μεγάλη ζημία. Δεν θα μπορούσε άλλωστε να αποφύγει τις οδυνηρές συνέπειες από εκείνον τον καταστρεπτικό σεισμό. Ωστόσο άντεξε. Άντεξε και πήρε «σάρκα και οστά», όταν τα τελευταία χρόνια ο ιδιοκτήτης του, ζήτησε τη συνδρομή της 10ης Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής, ώστε κάτω από την δική της αυστηρή επιστημονική επίβλεψη, να αναστηλωθεί. Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί η προσπάθεια των κ. κ. Ιωακ. Παπάγγελου, αρχαιολόγου, Μ. Πολίτη, αρχιτ. μηχανικού και Δ. Λεμπίδα πολ. μηχανικού για την ολοκλήρωση του έργου αποκατάστασης του παραπάνω Μύλου.

Προ ζήτησης, η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής (ΙΛΕΧ), με πρωτοβουλία του προέδρου της Βασίλη Πάππα, ζήτησε από τον κ. Ιω. Μπούργγο (ιδιοκτήτη του Μύλου), να φιλοξενηθεί

Από τον εσωτερικό χώρο του Μύλου, όπου φιλοξενείται το Παράρτημα Ιερισσού της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής

στον ισόγειο χώρο του το Παράρτημα Ιερισσού της Εταιρείας, κάτι που έγινε αποδεκτό με ευχαρίστηση. Έτσι, ο Μύλος μετατράπηκε σε χώρο πολιτισμού, με πολλούς επισκέπτες κάθε χρόνο, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες. Εδώ θα συναντήσει κανείς την Παράδοση και τον Πολιτισμό της Ιερισσού, μέσα από βιβλία, κείμενα και φωτογραφίες που προέρχονται από υλικό του λαογράφου Γιάννη Μαρινού και αρκετών οικογενειών της κωμόπολης. Δημιουργήθηκε παράλληλα, με επιμέλεια και σεβασμό, έκθεση των αξιόλογων επιστημονικών εκδόσεων της παραπάνω Εταιρείας (ΙΛΕΧ), που βραβεύθηκαν 4 φορές από την Ακαδημία Αθηνών («ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ», Πρακτικά Συνεδρίων, μονογραφίες κλπ και εκτενής βιογραφία από την 50ετή δράση και προσφορά της Εταιρείας στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή της Χαλκιδικής). Πρόκειται για ένα ζεστό, φιλόξενο χώρο, που αναδεικνύει την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά του τόπου σε κάθε επισκέπτη και συγχρόνως συμβάλλει στην ανάπτυξη του ντόπιου τουρισμού. (Δυστυχώς από τους λιγοστούς αξιοποιημένους ως επισκέψιμους χώρους που λειτουργούν το θέρος στην περιοχή).

Πληροφορούμαστε ότι για 5η φέτος χρονιά, οι «ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΥΛΟΥ» θα δώσουν και πάλι ζωντάνια στην περιοχή, είτε πρόκειται για ημερίδες, είτε συναυλίες, είτε παρουσιάσεις βιβλίων, προβολή φωτογραφικού υλικού, παρουσίαση μουσικοχορευτικών συγκροτημάτων κ.ά. Εκδηλώσεις, τις οποίες ειλικρινά αγάγιασαν με θέρμη για την άψογη οργάνωση και την ποιότητά τους, όλα αυτά τα χρόνια, τόσο οι κάτοικοι της Ιερισσού και των γύρω χωριών, όσο και οι πολυπληθείς τουρίστες. Οργανώνονται αποκλειστικά από την ΙΛΕΧ (Παράρτημα Ιερισσού), σε συνεργασία με τους δραστήριους πολιτιστικούς φορείς της Ιερισσού. Άλλωστε, είναι αυτοί που μπορούν, σε συνεργασία με άλλα μεμονωμένα άτομα που υπηρετούν πραγματικά τον πολιτισμό στην περιοχή, να δώσουν το μήνυμα της επιστροφής στις ρίζες μας. Γιατί στ' αλήθεια, όλοι οι παραπάνω, την προσπάθεια αυτή, αναμφίβολα την εκλαμβάνουν ως χρέος για να περισώσουν, ό,τι ακόμη προλαβαίνεται. Κι όταν μάλιστα αυτό το χρέος μεγαλώνει, μια κι ο τόπος βρίσκεται κάτω από τη σκιά του Άθω και τη Σκέψη του Σταγειρίτη φιλόσοφου Αριστοτέλη. Το μόνο που επιζητείται από την τοπική κοινωνία είναι η συμμετοχή όλων. Και ιδιαίτερα των νέων παιδιών της Ιερισσού και της γύρω περιοχής. Όπως ευκαιριακά χρειάζεται να πούμε (που είναι στους άμεσους στόχους του Παραρτήματος), ότι είναι ευπρόσδεκτο, για

τον εμπλουτισμό και την ανάδειξη του Μύλου, το υλικό από παλιές φωτογραφίες οικογενειών της περιοχής και ιδιαίτερα (φωτογραφίες) σε στιγμές από εκδηλώσεις που τελούνταν εκείνα τα χρόνια, με μεράκι και πίστη στα ιδανικά. ■

«ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΥΛΟΥ» 2006

Από το πυκνό ακροατήριο των εκδηλώσεων του Μύλου το 2006

Ο Μύλος στο σεισμό του 1932

Τα «παλικάρια» με φόντο την «αποβάθρα» [φωτογραφία του Γ. Πασχαλίδη]

Η «Ευαγγελίστρια» του Ν. Δάλλα [φωτογραφία της Μ. Σακελάρη]

1951,
Ο θίασος της «Γκόλφω»

διακρίνονται:

Γιάννης Μαρίνος,
Βαίτσα Λεμπίδα,
Μαρίκα Ψέμμα,
Θεολόγης Χασάπης,
Μίμης Κόνσουλας,
Ίωνας Τερτυλίνης,
Γιάννης Παντελής,
Μηλιά Τούμπελη,
Μαυρουδή,
Γιάννης Τσιριγώτης,
Ρούλα Σακελάρη,
Θοδώρα Δάλλα,
Θανάσης Συκιώτης,
Βασίλης Χαμαϊδός,
Δημητρός Μπρίκος,
Νίκος Αϊβαζίδης,
Γιώργος Τερτυλίνης,
Νίκος Πασχαλίδης
και άλλοι.

[φωτογραφία της Α. Τσιριγώτη]

«Γλέντι» στην αυλή [φωτογραφία της Ε. Ρίζου]

Καλοκαιρινή βαρκάδα [φωτογραφία του Β. Ψέμμα]

[φωτογραφία της Ε. Κορδερά]

«Βόλταροντας» στην παραλία μας [φωτογραφία της Σ. Υψηλάντη]

1953,
τα κορίτσια του
«κατηχητικού»
στα σκαλοπάτια
του ξύλινου ναού
«Γενέσεως της
Θεοτόκου»

[φωτογραφία της Σ. Κούντουρη]

[φωτογραφία της Μ. Σακελάρη]

Γ. Τσιριγώτης, Μ. Σφουριστού, Κ. Πάππα, Σ. Σαμαράς και η παρέα τους στην πανήγυρη του Προφήτη Ηλία [φωτογραφία της Α.Τσιριγώτη]

Δρώμενων λόγος

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΟΥΛΗΣ

Στην πρώτη επιφυλλίδα, του εντύπου μας, μίλησα για ένα φυλλοβόλο δένδρο (τις πολιτιστικές δράσεις στην Ιερισσό) που ανθίζει το καλοκαίρι, και μαραίνεται το χειμώνα. Ένα δένδρο που φέτος θα πληγή και αυτό από την οικονομική κρίση που ταλαιπωρεί την χώρα. Έτσι φέτος θα λείψουν από την περιοχή οι εκδηλώσεις με τα μεγάλα ονόματα (αυτό κατ' εμέ δεν είναι κακό, πάντα πίστευα ότι τα πολιτιστικά δρώμενα πρέπει να ξεκινάν μέσα από δημιουργικές ομάδες ντόπιων και να αναφέρονται στην κοινότητα). Αυτό το δένδρο θα επιχειρήσω να σας γνωρίσω σε αυτό το δεύτερο άρθρο μου.

Τα πρώτα βλαστάρια του τα πέταξε φέτος σχετικά νωρίς, με το τριήμερο, που διοργάνωσε ο σύλλογος γυναικών Ιερισσού, και περιελάμβανε σειρά ομιλών κοινωνικού ενδιαφέροντος (ο Σ.Γ.Ι. έχει μεγάλη παράδοση στη διοργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων) καθώς και μια πολύ σημαντική έκθεση, με τον τίτλο "25 χρόνια προσφοράς και δημιουργίας", για την εικοσιπεντάχρονη δράση του συλλόγου (πραγματικά η έκθεση ήταν εντυπωσιακή· παρουσίαζε αφενός την ανεκτίμητη αξία προσφορά του συλλόγου στον κοινωνικό τομέα, και αφετέρου την ενασχόληση των μελών του με την παραγωγή προϊόντων οικοτεχνίας, που αξίζει να αγαλιαστεί απ' όλο μας, αλλά κυρίως από τους αρμοδίους φορείς, για την ανάπτυξή τους.)

Απρίλιος

Αναμφίβολα τα πρώτα μηροβόλα άνθη του, ήρθαν στις 10 του Απρίλη, με την άφιξη της χορωδίας ARRIOSO από την Ντιζόν. Η εκδήλωση έγινε στα πλαίσια πολιτιστικής ανταλλαγής. Τον περασμένο Δεκέμβρη είχε πάει η χορωδία μας στην Γαλλία, και έδωσε δύο πολύ πετυχημένες συναυλίες. Ήταν μια βραδιά πραγματικής μουσικής καταγίδας, όπου οι δύο χορωδίες, ξεδίψασαν το κοινό της Ιερισσού. (Η συναυλία συνδιοργανώθηκε από τον πολιτιστικό σύλλογο "Κλειγένης" και την Κοινωφελή Δημοτική Επιχείρηση.)

Μάιος

Η ανθοφορία του συνεχίστηκε τον Μάιο, με την έκθεση σιδηρογλυπτικής του Γρηγόρη Γαρδικιώτη (της γνωστής οικογένειας καλλιτεχνών του Δημήτρη και της Στεφανίας από το Στρατώνι) που διοργάνωσε η Κοιν. Δημ. Επιχείρηση. Μας αποκάλυψε το ταλέντο και την ευαισθησία ενός

νέου καλλιτέχνη, που σίγουρα θα απασχολήσει, επί μακρόν στο μέλλον τις σελίδες αυτού του εντύπου.

Στα τέλη του ίδιου μήνα, ξεκινάν και οι περιβαλλοντικές δράσεις του συλλόγου Φίλων του Περιβάλλοντος (καθαρισμός λιμανιού Ιερισσού και άλσους Αροβίγλη, στο πλαίσιο του προγράμματος: «Καθαρίζουμε την Μεσόγειο»). Ενημέρωση σε σχολεία της περιοχής, που κορυφώθηκαν το Σάββατο 5 Ιουνίου (παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος) με διανομή ενημερωτικού υλικού για την προστασία του περιβάλλοντος, και λουλουδιών από τα μέλη του συλλόγου, στο κέντρο της Ιερισσού. Ενώ παράλληλα λειτουργούσε και παιχνιδότοπος, από ανακυκλώσιμα υλικά που έστησε η ομάδα κατασκευών. Το απόγευμα της ίδιας μέρας, πραγματοποιήθηκε και η καθιερωμένη ποδηλατοδρομία.

Ιούνιος

Ο Ιούνιος -ο θεριστής, ο μήνας της συγκομιδής, είναι και η αρχή της πολυπόθητης καρποφορίας του δένδρου μας, που θα διαρκέσει τους τρεις καλοκαιρινούς μήνες.

Στις 18 Ιουνίου εγκαινιάστε η έκθεση μοντέρνας ζωγραφικής της Μαρίας Τζιζάρα "rhubia". Ενώ την επομένη, 19 Ιουνίου, φιλοξενήσαμε στον Δήμο μας το "13 ΘΕΡΙΝΟ ΠΑΛΙ ΑΝΤΙΚΑ" που ξεκίνησε από την Θεσσαλονίκη και τερμάτισε στο Στρατώνι, ενώ η απονομή έγινε στην παραλία της Ιερισσού. Η επί διήμερου παραμονή των αυτοκινήτων, στην περιοχή μας, έδωσε ένα διαφορετικό χρώμα στην καθημερινότητα μας. (Και οι δύο αυτές εκδηλώσεις διοργανώθηκαν από την Δημ. Κοιν. Επιχείρηση.)

Ιούλιος

Ο Ιούλιος είναι ο μήνας που θα αγκαλιάσει, μια σειρά σημαντικών εκδηλώσεων, ξεκινώντας από την εμφάνιση της Μικτής πολυφωνικής χορωδίας του Δήμου μας (της οποίας κεντρικό κορμό αποτελεί η έντεχνη χορωδία του πολιτιστικού συλλόγου "Κλειγένης") με μαέστρο τον Σταύρο Καραμάνη, σε τραγούδια του Μ. Θεοδωράκη (Η χορωδία θα εμφανιστεί στα πλαίσια της τελετής, των αποκαλυπτηρίων του αγάλματος "Φύλακας Άγγελος του κόσμου" στις 9 Ιουλίου).

Στις 18 Ιουλίου, η Μ. Ιερισσού Αγίου Όρους και Αρδαμερίου, διοργανώνει βιβλιοπαρουσίαση, στο Πολιτιστικό Κέντρο Ιερισσού, του Βιβλίου, που επιμελήθηκε ο αρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Μαϊδώνης, με τίτλο "Προσκυνηματικός οδηγός Ιεράς Μητρόπολης Ιερισσού Αγίου Όρους και Αρδαμερίου". Πρόκειται για ένα οδοιπορικό, στα

χριστιανικά μνημεία της Εκκλησιαστικής μας επαρχίας, που θα ξαφνιάσει με τον πλούτο του, και θα ενημερώσει ντόπιους και ξένους.

Στα πλαίσια των εορτασμών του Προφήτη Ηλία, θα εμφανιστεί η Παραδοσιακή Χορωδία του Πολιτιστικού συλλόγου "Κλειγένης", με μαέστρο τον Ιωάννη Μαρίνο, τραγουδώντας παραδοσιακά, Ιερισσιώτικα τραγούδια.

Το Σάββατο και την Κυριακή 24 και 25 Ιουλ., στο Κέντρο Πολιτισμού, θα διεξαχθεί Τουρνουά ΣΚΡΑΜΠΛ με τον Όμιλο ΣΚΡΑΜΠΛ Θεσσαλονίκης και όσους από τους δημότες θέλουν να πάρουν μέρος σ' αυτό το επιτραπέζιο πνευματικό παιχνίδι.

Το μήνα αυτό ξεκινά τις παραστάσεις της η Θεατρική Ομάδα τα "Γκαργκάνια". Φέτος ανεβάζει την κωμωδία του Αριστοφάνη "Πλούτος". Πρόκειται για ένα έργο, που πραγματεύεται το επίκαιρο πρόβλημα της Οικονομίας, και υπόσχεται άφθονο γέλιο, μιας και η προσέγγισή του από τον κορυφαίο κωμωδιογράφο είναι άκρως ανατρεπτική. Η παράσταση ανεβαίνει σε σκηνοθεσία Μιλτιάδη Μαρέτα, και θα παιχτεί στις 21 και 22 Ιουλ. στην Ιερισσό, 23 Ιουλ. στα Στάγειρα, 24 Ιουλ. στα Νέα Ρόδα, 17 Αυγ. στην Ουρανούπολη, 18 Αυγ. στα Ψακούδια και στις 19 Αυγ. στην Ολυμπιάδα.

Στις 28 Ιουλίου θα εγκαινιαστεί, ακόμα μία έκθεση της Κοιν. Δημ. επιχείρησης, με τον τίτλο "Μακεδονική αρχιτεκτονική και τοπία" του Ανδρέα Ζυματικά, που θα διαρκέσει και το μεγαλύτερο μέρος του Αυγούστου.

Την Πέμπτη 29 Ιουλ. οι Street MC'S (νέοι του δήμου) θα παρουσιάσουν HIP-HOP SHOW στην κεντρική παραλία της Ιερισσού.

Αύγουστος

Ο Αύγουστος ήταν παραδοσιακά ο μήνας των μεγάλων, πολυήμερων εκδηλώσεων που φέτος θα λείψουν (απόρροια την οικονομικής κρίσης). Παρόλα αυτά, θα θαυμάσουμε την Πανσέληνο στο λόφο του Αροβίγλη, όπου κάθε χρόνο μας καλεί ο Σύλλογος Φίλων του Περιβάλλοντος να τραγουδήσουμε και να μαγευτούμε από το τοπίο.

Όπως και οι εκδηλώσεις του Μύλου, που διοργανώνει η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρία Χαλκιδικής-Παράρτημα Ιερισσού, που κάθε χρόνο κοσμούν και ενισχύουν τα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής μας.

Ο Αύγουστος είναι ο μήνας των εγκαινίων της μόνιμης λαογραφικής έκθεσης (λαογραφικό μουσείο) που θα λειτουργεί στους χώρους του πολιτισμικού κέντρου (μια αξιόπεινη προσπάθεια της Παμακεδονικής Οργάνωσης Γυναικών που μετά από πολλές αντιξοότητες παίρνει σάρκα και οστά).

Κλείνοντας το άρθρο μου, εύχομαι το δένδρο αυτό να καρπίζει πάντα. Και από φυλλοβόλο να γίνει αιθιαλές χαρίζοντάς μας ωραίες στιγμές όλο τον χρόνο. ■

έν
ύδριω
all day cafe

ICECREAM
DONUTS
DRINKS

Των & Κότα

Κοτόπουλα σουβλάς & σχάρας στα κάρβουνα

Τηλ. παραγγελιών 23770 22873

1970, προαύλιο δημοτικού σχολείου Ιερισσού την ώρα του διαλείματος (φωτογραφία της Α. Λαγοντζού)

Σχολικές αναμνήσεις

Κείμενο : ANNA ΛΑΓΟΝΤΖΟΥ

Όταν πρωτόεπεσε στα χέρια μου η φωτογραφία, ήταν σαν να γύρισε αυτόματα ο χρόνος πίσω, κάποιες δεκαετίες μόνο... εκεί γύρω στο 1970...

Άρχισα να ψάχνω μήπως και βρω πρόσωπα που κάτι να μου θυμίζουν...

Και να που σε δευτερόλεπτα αναγνωρίζω τον εαυτό μου, μερικούς συμμαθητές, τους δασκάλους των παιδικών μου χρόνων... το σχολείο μας.

Νομίζω ότι όλοι όσοι φοιτήσαμε σ' αυτό, όλο και κάτι θα' χουμε να θυμόμαστε απ' αυτόν το χώρο. Και δεν είμαστε και λίγοι... παιδιά του χθες που σήμερα είναι παππούδες, άλλοι πιο μικροί, η νεολαία μας, τα παιδιά μας.

Το σχολείο είναι ο κρίκος που μας ενώνει ,που μας δένει όλους με κοινές μνήμες, άλλες ευχάριστες

κι άλλες όχι και τόσο.

Μέσα σ' αυτό αρχίσαμε σιγά-σιγά να γνωρίζουμε τον εαυτό μας, να κάνουμε φίλους, να ανακαλύπτουμε τη ζωή...

Κάθε γωνιά του όλο και κάτι φέρνει στο νου μας. Η αυλή με τις γυμναστικές επιδείξεις κάθε καλοκαίρι... Θυμάμαι σα χθες να συρρέει ο κόσμος με τις καρέκλες ανά χείρας, για να τις στήσουν γύρω της και να απολαύσουν τη γυμναστική και τ' αγώνισματα.

Οι γυμναστικές επιδείξεις, είχαν εξαιρετική σημασία για εκείνη την εποχή. Ελλείπει τηλεόρασης και άλλων θεαμάτων, αποτελούσε σημαντική ψυχαγωγία για τους Ιερισσιώτες και όχι μόνο τους γονείς.

Τα κηπάκια μας, στην αυλή που συνορεύει με τον δρόμο... Σήμερα είναι ελαιώνας, αλλά τότε γίνονταν αγώνες για το καλύτερο παρτέρι. Ακόμα

θυμάμαι δυο-τρία περιστατικά με ανοιγμένα κεφάλια από τα τσαπάκια...

Η σκηνή στη Β' τάξη φέρνει στο νου μου τις γιορτές του σχολείου. Εκεί να δεις μάχη για μια καλή θέση κοντά στη σκηνή από μικρούς και μεγάλους και πάντα προσκεκλημένοι όλη η άρχουσα τάξη του χωριού.

Οι αίθουσες... αυτές κι αν έχουν τη δική τους ιστορία. Τόμοι ολόκληροι με αγωνία, φόβο, χαρά, λύπη... Ανάμεικτα συναισθήματα. Θαρρείς και μέσα στους τοίχους αυτούς βρίσκεται συμπυκνωμένη η παιδική μας ηλικία.

Με το πέρασμα του χρόνου πολλά άλλαξαν. Αυστηρές παιδαγωγικές αντικαταστάθηκαν από περισσότερο παιδοκεντρικές και το εξωτερικό τοπίο άλλαξε χαρακτηριστικά. Όμως το σχολείο μας μένει πάντα εκεί. Ίδιο, για να μας συγκινήει γυρνώντας μας πίσω στις πρώτες μας συγκινήσεις, στα παιδικά μας όνειρα. ■

**Ζάπρης Β.
Γιώργος**

- Χρωματισμοί
- Συστήματα
Εσωτερικής
Τοιχοποιίας
- Ξηράς δόμησης
- Ψευδοροφές
- Γυψοσανίδες

Τηλ.: 23770 23447
Κιν.: 697 2928511
Ιερισσός Χαλκιδικής

ΑΚΑΝΘΙΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Απο το Μακεδονικό ημερολόγιο του 1959, άρθρο του αρχαιολόγου Γ. ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ

Το παλαικό, ανατολίτικο θέμα του δαιμονικού λιονταριού που σαρώνει κάτω από τη δύναμη του ένα άγριο βόδι ή ένα ζαρκάδι, το αγαπά πολύ η αρχαία ελληνική τέχνη, Πλαστική και Αγγειογραφία της αρχαϊκής εποχής. Το συναντούμε βέβαια και αργότερα, στα κλασικά και μετακλασικά ακόμη χρόνια, με μία ωστόσο διαφορά. Ενώ τα παλαιότερα χρόνια το βρίσκουμε κάπως πιο αυθύπαρκτο, στα νεώτερα μόνο σε καθαρά πια διακοσμητικές περιπτώσεις.

Ένα είναι, όπως κι' αν έχει, πάντοτε το νόημα του σ' όλη τη διαδρομή της ελληνικής τέχνης. Μας δίνει με μία σύνθεση που δεν παραχωρεί ακόμη θέση στον άνθρωπο τη δύναμη της ίδιας της φύσης. Της φύσης που είναι απ' τη μια μεριά στοργική και "κουροτρόφος" και καταστρεπτική συνάμα απ' την άλλη. Το ίδιο νόημα σε μια "ανθρωποκεντρική" εικόνα, σε μια πιο ελληνική θεματολογία, μας το δίνει η παράσταση της "πότνιας θηρών", της δαμάστριας των αγριμιών Άρτεμις από τα αρχαϊκά πάλι χρόνια.

τριδάχτυλη παλάμη της Χαλκιδικής. Εκεί περίπου όπου και η σημερινή Ιερισσός. Με ερωτηματικό ακόμη αποδίδεται στα Στάγειρα το ασημένιο τετράδραχμο, πάνω στο οποίο το λιοντάρι σφωιάζει ένα κάπρο. Και Κάπρος λέγεται το νησί που βρίσκεται στην παραλία της αρχαίας πόλης, στην παραλία δηλαδή της σημερινής Ολυμπιάδας. Εδώ και λίγο καιρό ένας ειδικός απέδωσε στη Σκιώνη ένα ασημένιο τετράδραχμο που χτυπήθηκε πάνω σε νόμισμα της Ακάνθου (δίπαιστο), όπου πάλι το λιοντάρι σφωιάζει ένα ζαρκάδι.

Γιατί ειδικά οι Ακάνθιοι διάλεξαν για επίσημο τούτο το δαιμονικό θέμα δεν το ξέρουμε πολύ καλά. Έχουμε ωστόσο για οδηγό, εξόν από τη διαπίστωση, πως πολλές πόλεις της βορείου περιοχής αγαπούν θέματα ανάλογα, και την πληροφορία του Ηρόδοτου (Ζ,125), πως στη βόρειο Ελλάδα ζούσαν ακόμα στην εποχή της εισβολής των Περσών "λέοντες πολλοί και βόες άγριοι των τα κέρατα υπερμεγεθέα έστι τας ες Έλληνας φοιτέοντα". Η πληροφορία αυτή δίνεται ακριβώς ύστερα από το γεγονός,

5^{ος} αιώνας π.Χ., ανάγλυφο της Ακάνθου (Λούβρο)

φορά το δαιμονικό θέμα κόπηκαν γύρω στα μέσα του 6^{ου} π.Χ. αιώνα. Πρόκειται για μια σπαρταριστά "εξπρεσιονιστική", αλλά συνάμα και κάπως χαλαρή πλαστικά σύνθεση. Εύλογα χαλαρή, γιατί ο άγνωστος μας χαρακτήρας της μήτρας επάνω στην οποία χτυπήθηκαν, ήταν φαίνεται συνηθισμένος να δουλεύει λεπτά ελάσματα κατά τον "εμπαιστικό" τρόπο (gerousse). Και η τεχνική τούτη είναι ολοφάνερη στο νόμισμα.

Η αξιοσύνη του ώριμου αρχαϊκού χαρακτήρα και η καλοζυγιασμένη συνάμα και πλαστική σύνθεση βρίσκεται στα ασημένια τετράδραχμα που κόπηκαν γύρω στα 500 π.Χ. (εικόνα). Σ' αυτά φαίνεται καλά η "παταχτική" δομή των επί μέρους μορφών της σύνθεσης. Τα μούσκούλα, η χαιτή, ο παχύς λαιμός, τα στιβαρά νύχια, τα κέρατα και οι οπλές, όλα τα μέλη και των δύο αγριμιών αποδίδονται με μια αποχωριστική σχηματοποίηση. Νομίζει κανείς με την πρώτη βιαστική ματιά πως έχει μπροστά του ένα ψηφιδωτό. Αναγνωρίζει όμως τη συνοχή των διαφόρων λεπτομερειών της δυνατής σύνθεσης ύστερα από μια σπουδή, μια προσεχτική εξέταση. Το σύνολο πλαισιώνεται από μια σειρά μαργαριτάρια και κάτω από το έδαφος, επάνω στο οποίο φέρεται η παράσταση, έχουμε ένα ανεστραμμένο λουλούδι. Η πίσω όψη στα παλαιότερα και ανεπίγραφα τούτα παραδείγματα, στολίζεται με το τυπικό "κοίλον" τετράγωνο, που στις νεώτερες σειρές, στα κλασικά παραδείγματα των χρόνων 440-359 π.Χ. έχει γύρω του καλομοιρασμένα τα 8 γράμματα της επιγραφής ΑΚΑΝΘΙΩΝ.

Τα ασημένια τετράδραχμα της Ακάνθου είναι πραγματικά κομψοτεχνήματα. Κατέχουν μέσα στην ιστορία της αρχαίας ελληνικής Πλαστικής σημαντική θέση. Μια από τις πιο καινούριες μονογραφίες είναι αφιερωμένη σ' αυτά (J. Desneux, Les tetradrachmes d' Akanthos, 1949).

Ένα εξίσου σπουδαίο μεγάλο ανάγλυφο στο Λούβρο, που χρονολογείται στο τρίτο τέταρτο του 5^{ου} π. Χ. αι. και που δεν ξέρουμε την ακριβή προέλευση του, αποδίδεται, με ένα ερωτηματικό φυσικά πάντοτε, στην Ακάνθο, γιατί το θέμα του είναι όμοιο με το επίσημο των νομισμάτων της πόλης. Πόσο σημαντικό εύρημα θα ήταν, αν μπορούσε κανείς να αποδείξει σωστή τη σκέψη πως μπορεί να στόλιζε κάποτε κάποια πύλη του τείχους της, ή να το αποδώσει οριστικά κάπου αλλού. Στη βόρειο οπωσδήποτε περιοχή, όπου ενώ είναι βέβαιο πως τρεις διαφορετικές πόλεις διεκδικούν με παραλλαγές το παλαικό, ανατολίτικο θέμα, φαίνεται ωστόσο πως μια έφτασε την "αυταρκεστάτην" απόδοσή του. Και αυτή είναι δίχως άλλο η Ακάνθος. ■

6^{ος} αιώνας π.Χ., ασημένιο τετράδραχμο της Ακάνθου

Το δαιμονικό τούτο θέμα το πήραν φαίνεται για "επίσημο" των νομισμάτων τους περισσότερες πόλεις της βορείου περιοχής μας. Μια από αυτές είναι η Ακάνθος. Η πόλη που υψώνονταν κάποτε στο λαιμό που χωρίζει τον Άθωνα από την

ότι άγρια λιοντάρια επιτέθηκαν στις "σιτοφόρες" καμήλες του περσικού στρατού, όταν ξεκίνησαν από την Ακάνθο και ερχόταν προς τη Θέρμη.

Τα παλαιότερα ασημένια τετράδραχμα της Ακάνθου, επάνω στα οποία συναντούμε για πρώτη

5^{ος} αιώνας π.Χ., ασημένιο τετράδραχμο της Ακάνθου

Αριστοφάνης (448-380 π. Χ.)

Κείμενο : ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΡΕΤΑΣ, Σκηνοθέτης

Μικρή εισαγωγή

Έγραψε περί τις 40 κωμωδίες από τις οποίες σώζονται 11. Οι 11 κωμωδίες, *Αχαρνής* (425), *Ιππής* (424) *Νεφέλαι* (423), *Σφήκες* (422), *Ειρήνη* (421), *Όρνιθες* (414), *Λυσιστράτη* (411), *Θεσμοφοριάζουσαι* (410), *Βάτραχοι* (405) *Εκκλησιάζουσαι* (392) και *Πλούτος* (388).

Είναι οι μόνες αρχαιοελληνικές κωμωδίες που διατηρήθηκαν ακέραιες.

Πολλές απ αυτές πήραν τον τίτλο τους από τις μεταμφιέσεις του χορού, σφήκες, βάτραχοι, ιππείς, όρνιθες (πουλιά) κλπ.

Έρουμε πολλών λογιών έργα, άσχετα από την αξία τους, κωμικά έργα, κυρίως: φάρσες, κωμωδίες πλοκής, κωμωδίες παρεξηγήσεων, ηθών, χαρακτήρων. Από τέτοια έργα χαρακτηρίζεται η κωμική θεατρική παραγωγή, όχι μόνο των νεότερων χρόνων, αλλά από την αναγέννηση ακόμα, πιο παλιών, των Ρωμαίων κωμικών ακόμα και του Μένανδρου. Όμως οι κωμωδίες του Αριστοφάνη, αν και εμφανίζουν στοιχεία των ειδών αυτών, είναι βασικά κάτι άλλο, κάτι διαφορετικό και πιο σημαντικό ίσως. Είναι πάνω απ όλα **σάτιρα**.

- Σάτιρα χαμογελαστή κάποτε, αλλά συνήθως σκληρή, καυτερή, αμείλικτη.
- Σάτιρα προσώπων και καταστάσεων
- Σάτιρα με σκοπό και ελπίδα
- Με το σκοπό και την ελπίδα πως θα χτυπήσει το κακό, για να φέρει βελτίωση και σωτηρία.

Η τάση του βέβαια ήταν να ξυπνήσει το πλούσιο γέλιο και να κερδίσει την πρώτη θέση στο δραματικό παιχνίδι, τον δραματικό αγώνα, αλλά ο σκοπός της σάτιρας του ήταν να προφυλάξει την πόλη από στραβοπατήματα και να προτείνει καλύτερους δρόμους. Είναι έτσι ένας καλός δρόμος για να οδηγηθούν τα τόσα επινοήματα της φαντασίας του, της πηγαίας και αδέσμευτης αλλά και της θρεμμένης από τη μακροχρόνια λαϊκή παράδοση.

Υπήρξε εποχή που ο στόχος της σάτιρας ήταν διαφορετικός, σε πιο παλιές λαϊκές εκδηλώσεις. Στο λαϊκό "σκώμμα" π.χ. ο στόχος ήταν ένα πείραγμα για ανθρώπινες αδυναμίες και ελαττώματα, η να δείξει παρεκτροπές ορισμένων προσώπων. Στην κωμωδία όμως, κάτω από την αιγίδα της δημοκρατίας, απλώθηκε και στην πολιτική και την πνευματική ζωή του τόπου.

Υπάρχει η σάτιρα που αποτελεί το κεντρικό θέμα μιας κωμωδίας, και απλώνεται από την αρχή ως το τέλος του έργου σχεδόν, αλλά υπάρχει και σατιρική "σφήνα" που χτυπάει κάποιο πρόσωπο με λίγους στίχους ή σε μια λυρική στροφή.

Για δύο πράγματα ήταν υπερήφανος ο Αριστοφάνης: το αδάμαστο θάρρος του στη σάτιρα των ισχυρών της ημέρας και για τα πρωτότυπα ευρήματα της φαντασίας του.

Σάτιρα λοιπόν ήταν η ουσία της αρχαίας αττικής κωμωδίας του Αριστοφάνη, υποστηριγμένη από την ιερότητα της λαϊκής παράδοσης και τη δημοκρατική πίστη του λαού.

Χαρακτηριστικό ιστορικό στοιχείο του ανθρώπου και συγγραφέα Αριστοφάνη είναι ο πρώτος φημισμένος λόξυγκας στην ιστορία της τέχνης.

Στο συμπόσιο του Αγάθωνα, που αποθανάτισε ο Πλάτων, το θέμα της συζήτησης ήταν ο έρωτας. Οι πρώτοι ομιλητές αντιμετώπισαν το σοβαρό και κοσμογονικό αυτό θέμα με επιστημονική περισυλλογή και ρητορική γνώση. Όταν ήρθε η σειρά του Αριστοφάνη, ο κωμωδιογράφος δηλώνει στην ομήγυρη πως τον έχει πιάσει λόξυγκας και του είναι αδύνατο να μιλήσει. Παρακαλεί μάλιστα να του δείξουν έναν τρόπο για να του περάσει αυτή η αναπάντεχη συμφορά. Ένας γιατρός απ τους συνδαιτυμόνες τον συμβουλεύει να κρατήσει την αναπνοή του, να κάνει γαργάρα με νερό και να προσπαθήσει να φτερνιστεί. Στη θέση του μιλάει άλλος, ενώ αυτός γαργαλάει τη μύτη του, για να προκαλέσει το φτέρνισμα.

Ο άνθρωπος λοιπόν Αριστοφάνης, όπως μας τον παρουσιάζει ο Πλάτων, μένει απόλυτα πιστός στο Αριστοφάνη συγγραφέα, όπως τον γνωρίζουμε από τις κωμωδίες του. Καθώς ακούγοντας την ακαδημαϊκή συζήτηση που έχουν ανοίξει οι συνδαιτυμόνες, δεν μπορεί να αντισταθεί στο σατυρικό πειρασμό. Ο λόξυγκας είναι η γελοιοποίηση του υψηλού ύφους, της σοβαρότητας και του μεγαλόπρεπου αυτοθαυμασμού των συναδέλφων και των εταιρών της παρέας.

Είναι η ίδια γελοιοποίηση που έχουν υποστεί στις κωμωδίες του ποιητικά συστήματα, πολιτικές ουτοπίες, κοινωνικοί θεσμοί, ανθρώπινοι χαρακτήρες, κάθε πράγμα βουερό, κούφιο, βλαβερό, εξωφρενικά νεωτεριστικό ή γελοία ξεπερασμένο.

Ο Αριστοφάνης είναι ένας κόσμος από μόνος του, ξεχωριστός. Δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτα, αλλά ούτε και να μοιράσει τη σημασία του με κανέναν. Το παρελθόν του είναι η πρωτόγονη θρησκευτική τελετή της ευφορίας και το μέλλον του:

Όλα τα κωμικά λαϊκά θεάματα, από το τσίρκο, την commedia dell arte, τη λαϊκή όπερα και τα παραμυθοδράματα, τον Τσάρλι Τσάπλιν, τους αδερφούς Μαρξ και το πολιτικό θέατρο, αλλά και από τους ήρωες του Μολιέρου και του Μπρεχτ, μέχρι τον Καραγκιόζη, τους χαζούς κωμικούς, τα σημερινά επιθεωρησιακά νούμερα, τους κλόουν και τη stand up commedi.

Οι περισσότερες από πρώτο χέρι πληροφορίες που έχουμε για τα αρχαία δικαστήρια, την εκκλησία του δήμου, την εκπαίδευση, τα οικονομικά συστήματα, την καλλιτεχνική κίνηση, τους θεατρικούς διαγωνισμούς και πολλά άλλα, (όχι σαν ξερά στοιχεία στο χαρτί, αλλά σαν ολοζώντανα φαινόμενα της καθημερινής ζωής) τα χρωστάμε στις Αριστοφανικές κωμωδίες.

Τον καιρό του Αριστοφάνη το θέατρο αποτελούσε μέρος απ τις διονυσιακές γιορτές, που το είχαν παλιότερα γεννήσει. Το σμιξιμο θρησκείας και ψυχαγωγίας δεν μας ξενίζει, καθώς και σήμερα ακόμα οι θρησκευτικές τελετές είναι το κυριότερο θέατρο που έχει ο λαός. Η λειτουργία με τις διάφορες φωνές των ψαλτάδων, οι γάμοι με την ερωταπόκριση, η περιφορά του επιταφίου, η ανάσταση με τα πυροτεχνήματα, τα θαυματοργά πανηγύρια, όλα αυτά τα φαινόμενα της πίστης ικανοποιούν όμως ταυτόχρονα και την έμφυτη ανάγκη των ανθρώπων να παραστήσουν και να θεατρινιστούν.

Ο "Πλούτος", που παίχτηκε το 388, εγκαινιάζει

(με τις γυναίκες στα θεσμοφόρια, "θεσμοφοριάζουσαι") ένα νέο είδος κωμωδίας, ξεμακρο από την μορφή της αρχαίας αττικής κωμωδίας, την κωμωδία που λέγεται «μέση».

Ο θεός Πλούτος, χάριζε τα αγαθά του σε όποιον τύχαινε. Δεν τα χάριζε στους δίκαιους και στους τίμιους, όπως θα ήταν μάλλον το σωστό.

Ο Χρεμύλος, ένας φτωχός τίμιος Αθηναίος πολίτης, πήγε στο μαντείο των Δελφών για να μάθει, πως θα μπορούσε ο γιός του να τα καταφέρει στη ζωή του. Ακολουθώντας μια τίμια πορεία ζωής η αν θα πρέπει να γίνει άδικος, παλιάνθρωπος και αχρείος, μιας και αυτοί προκόβουν την "σήμερον" ...

Το μαντείο του δίνει εντολή να ακολουθήσει όποιον θα έβλεπε πρώτον, βγαίνοντας από εκεί. Ο πρώτος που συναντά είναι ένας τυφλός γέρος■

Κουραχάνια της Ιερισσού

τ' Λάκη τ' Θύμκα

τ'ς Βαγγελίτσας ντου γιό

Η Γιώρς η Κόρμπους συζούσι μι τ' Χριστίνα, για πουλλά χρόνια. Ρακουκάζανου η Γιώρς! Αργά τα βράδια γύρζι για ντερλίκομα. Η Χριστίνα ντου καρτερούσι.

-Αμα ντι δα Γιώρ'! Έγιναμι ρεζιλ' ζ' γειτονιά. Μούν ισύ φάνταξις μι του ρακί!

-Αμ' πότι βρε Γιώρ θα μι παντρεφτίς; Πότι θα μι βάλις στιφάνι;

-Ε μαρ' Χριστίνα! Λύσαξις μι του στεφάνι. Λές κι 'σι παραβούτα*.

* παραβούτα = βαρέλι με στεφάνια

Ήρθαν οι γερμανοί ζ'ν Ιρισσό κ' επιτάξαν πολλά σπίτια. Στ'ς θειάς Λιπουρίνας του σπít' πήγαν αξωματικοί.

Ιχι κι δυό θυγατέρις. Τ'ν Ισμίνη κι ντή Σοφία. Κβανούσαν οι Γερμανοί κονσέρβις, κουραμάνις και φρατζόλις κι πολλά άλλα καλούδια.

Συγυρίζονταν μεσ' ζ'κουζίνα, τ'ς μαγείρευι κ' έτρωγαν όλοι μαζί σ' ένα τραπέζι.

Οι Γερμανοί του κλάσμου δεν το χ'ν για τίποτα. Τα κορίτσια φαρμακόνουνταν:

-Η γής να τ'ς καταπχι!

Η θειά η Λιπουρίνα αγρίεψι κι λέι:

-Ακόμα δεν ήρθαν ζ'ν Ιλλάδα, τάμαθαν τα Ελληνικά!

Η θειά μ' η Κατερίνη, αδελφή του πατέρα μ', ήταν αρχηγός στου σόμπουρου ζ' γειτονιά. Ντ' λάτρευαν ούλες.

Αρώτσι κι ντ' πήγαν στου νουσουκουμείου στ' Σαλονίκη. Κάτσι αρκετό καιρό.

Γύρ'σι μι του λεουφουρείου κι ούλες οι φιλενάδες ζ' γειτονιά ντ' καρτερούσαν.

Πάι στου σόμπουρου κι λέι ντ' μάνα μ':

-Αχ, μαρ' Βαγγελίτσα μ'! Τι τράβξα μέσ' στου νουσουκουμείου στ' Σαλονίκη; Μαρτύρια! Σαράντα μέρες μ' είχαν μεσ' του νουσουκουμείου, μήνας μι φάνκι, μήνας μι φάνκι!

Η χαρά της ζωής

Κείμενο : **ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΡΙΤΣΑΡΝΤΣ**

Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα απόσπασμα από την αποχαιρετιστήρια επιστολή του συγγραφέα Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες, με αφορμή την απόσυρσή του από την δημόσια ζωή, καθώς η υγεία του επιδεινώνεται, μέρα με τη μέρα, λόγω καρκίνου στους λεμφαδένες.

Η παρακάτω επιστολή μπορεί να χαρακτηριστεί ως ύμνος της αγάπης, αγάπης για τη ζωή και όλα τα μικρά και ασήμαντα φαινομενικά που αποκτούν νόημα, το νόημα που τα δίνουν. Είναι ο ύμνος της αγάπης στον συνάνθρωπο, τον αδερφό μας, το παιδί μας. Τα λόγια του μας αφυπνίζουν, ώστε να αντιληφθούμε ότι είναι αδύνατο να υποθηκεύσουμε χρόνο για ο,τιδήποτε. Η αξία της ανθρώπινης ύπαρξης και των συγκινήσεων που δίνει μας κάνει αντιληπτή ότι αυτό που μας χαριστεί ως δώρο, πρέπει να το εκτιμήσουμε. Θυμηθείτε ότι η ευτυχία βρίσκεται στα μικρά και απλά πράγματα. Στον κρύο αέρα που μας χτυπάει ανελέητα ένα χειμωνιάτικο πρωινό, στο χαμόγελο ενός παιδιού, στην αίσθηση της όρασης που είναι τόσο δεδομένη. Κι όμως όλα αυτά συνιστούν ένα θαύμα!

Αν ο Θεός ξεχνούσε για μια στιγμή ότι είμαι μια μαριονέτα φτιαγμένη από κουρέλια και μου χάριζε ένα κομμάτι ζωής, ίσως δεν θα έλεγα όλα αυτά που σκέφτομαι, αλλά σίγουρα θα σκεφτόμουν όλα αυτά που λέω εδώ.

Θα έδινα αξία στα πράγματα, όχι γι' αυτό που αξίζουν, αλλά γι' αυτό που σημαίνουν.

Θα κοιμόμουν λίγο, θα ονειρευόμουν πολύ, γιατί για κάθε λεπτό που κλείνουμε τα μάτια, χάνουμε εξήντα δευτερόλεπτα φως. Θα συνέχιζα όταν οι άλλοι σταματούσαν, θα ξυπνούσα όταν οι άλλοι κοιμόταν. Θα άκουγα όταν οι άλλοι μιλούσαν και πόσο θα απολάμβανα ένα ωραίο παγωτό σοκολάτα!

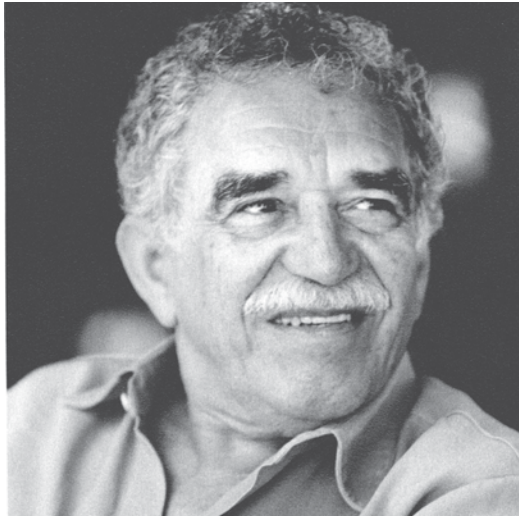
Αν ο Θεός μου δώριζε ένα κομμάτι ζωή, θα ντυνόμουν λιτά, θα ξάπλωνα μπρούμυτα στον ήλιο, αφήνοντας ακάλυπτο όχι μόνο το σώμα, αλλά και τη ψυχή μου.

Θεέ μου, αν μπορούσα θα έγραφα το μίσος μου, επάνω στον παγο και θα περίμενα να βγει ο ήλιος.

Θα ζωγράφιζα με ένα όνειρο του Βαν Γκοχ επάνω στα άστρα, ένα ποίημά του Μπενεντέτι και ένα τραγούδι του Σεράτ θα ήταν η σερενάτα που θα χάριζα στη σελήνη.

Θα πότιζα με τα δάκρμά μου αγριοτριαντάφυλλα για να νιώσω τον πόνο από τα αγκάθια τους και το κοκκινωπό φιλί των πετάλων τους.

Θεέ μου αν είχα ένα κομμάτι ζωής δε θα άφηνα να περάσει ούτε μια μέρα χωρίς να πω στους ανθρώπους ότι τους αγαπώ. Θα έκανα κάθε άνδρα και γυναίκα να πιστέψουν ότι είναι αγαπητοί μου και θα ζούσα ερωτευμένος με τον έρωτα. Στους

Ο συγγραφέας Γκαμπριέλ Γκαρσία Μάρκες

ανθρώπους θα έδειχνα πόσο λάθος κάνουν να νομίζουν ότι παύουν να ερωτεύονται όταν γερνούν, χωρίς να καταλαβαίνουν ότι γερνούν όταν παύουν να ερωτεύονται! Στο μικρό παιδί θα έδινα φτερά, αλλά θα το άφηνα να μάθει μόνο του να πετάει. Στους γέροντες θα έδειχνα ότι το θάνατο δεν τον φέρνουν τα γηρατειά, αλλά η λήθη. Έμαθα τόσα πράγματα από εσάς, τους ανθρώπους... Έμαθα πως όλοι θέλουν να ζήσουν στην κορυφή του βουνού, χωρίς να γνωρίζουν ότι η αληθινή ευτυχία βρίσκεται στον τρόπο που κατεβαίνεις την απόκρημνη πλαγιά. Έμαθα πως όταν το νεογέννητο σφίγγει στη μικρή παλάμη του, για πρώτη φορά,

το δάχτυλο του πατέρα του, το αιχμαλωτίζει για πάντα.

Έμαθα πως ο άνθρωπος δικαιούται να κοιτά τον άλλον από ψηλά μόνο όταν πρέπει να τον βοηθήσει να σηκωθεί. Είναι τόσα πολλά τα πράγματα που μπόρεσα να μάθω από εσάς, αλλά δε θα χρισμεύσουν αλήθεια πολύ, γιατί όταν θα με κρατούν κλεισμένο μέσα σ' αυτή τη βαλίτσα, δυστυχώς θα πεθαίνω.

Να λες πάντα αυτό που νιώθεις και να κάνεις πάντα αυτό που σκέφτεσαι. Αν ήξερα ότι σήμερα θα ήταν η τελευταία φορά που θα σ' έβλεπα να κοιμάσαι, θα σ' αγκάλιαζα σφιχτά και θα προσευχόμουν στον Κύριο για να μπορέσω να γίνω ο φύλακας της ψυχής σου. Αν ήξερα ότι αυτή θα ήταν η τελευταία φορά που θ' άκουγα τη φωνή σου, θα ηχογραφούσα κάθε σου λέξη για να μπορώ να τις ακούω ξανά και ξανά. Αν ήξερα ότι αυτές θα ήταν οι τελευταίες στιγμές που θα σ' έβλεπα, θα έλεγα σ' αγαπώ και δεν θα υπέθετα ότι το ξέρεις ήδη.

Υπάρχει πάντα ένα αύριο και η ζωή μας δίνει πολλές ευκαιρίες για να κάνουμε τα πράγματα όπως πρέπει, αλλά σε περίπτωση που κάνω λάθος και μας μένει μόνο το σήμερα, θα θελα να σου πω πόσο σε αγαπώ και ότι ποτέ δε θα σε ξεχάσω.

Το αύριο δεν το έχει εξασφαλίσει κανείς, είτε νέος είτε γέρος. Σήμερα μπορεί να είναι η τελευταία φορά που βλέπεις τους ανθρώπους που αγαπάς. Γι' αυτό μην περιμένεις άλλο, κάν το σήμερα, γιατί αν το αύριο δεν έρθει ποτέ, θα μετανιώσεις σίγουρα για τη μέρα που δεν βρήκες χρόνο για ένα χαμόγελο, μια αγκαλιά, ένα φιλί και ήσουν πολύ απασχολημένος για να κάνεις πράξη μια τελευταία τους επιθυμία. Κράτα αυτούς που αγαπάς κοντά σου, πες τους ψιθυριστά πόσο πολύ τους χρειάζεσαι, αγάπα τους και φέρσου τους καλά, βρες χρόνο για να τους πεις συγγνώμη, συγχώρεσέ με, σε παρακαλώ, ευχαριστώ κι όλα τα λόγια αγάπης που ήξερες.

Κανείς δε θα σε θυμάται για τις κρυφές σου σκέψεις. Ζήτα από τον Κύριο τη δύναμη και τη σοφία για να τις εκφράσεις. Δείξε στους φίλους σου τι σημαίνουν για σένα.

CARPE DIEM ΑΔΡΑΞΕ ΤΗ ΜΕΡΑ ■

ΑΘΩΣ

RESTAURANT - ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΜΑΡΑΓΔΗΣ

ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΗΛ: 2377022966

Έχω κατάθλιψη;

Η μάστιγα του 21^{ου} αιώνα

Κείμενο : ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΡΔΕΡΑ, Ψυχολόγος

Όλοι οι άνθρωποι πολλές φορές στη ζωή μας βιώνουμε αρνητικά συναισθήματα. Αισθανόμαστε απογοητευση για μία αποτυχία μας, θλίψη για έναν χωρισμό ή μια απώλεια. Συναισθήματα φυσιολογικά αλλά και πολύτιμα, αφού συμβάλλουν στην αυτογνωσία, μας σκληραγωγούν και μας κινητοποιούν να βελτιώνουμε συνεχώς τον εαυτό μας. Τι γίνεται όμως όταν η θλίψη αντί να μειώνεται με το πέρασμα του χρόνου γίνεται πιο έντονη και επηρεάζει τη λειτουργικότητά μας; Δημιουργεί δηλαδή προβλήματα στη δουλειά, στην κοινωνική ή στην προσωπική μας ζωή; Τότε είναι πιθανό να υπάρχει κατάθλιψη.

Η κατάθλιψη είναι η πιο συχνή ψυχική νόσος. 1 στους 6 ανθρώπους παγκοσμίως θα την εμφανίσει σε κάποια στιγμή της ζωής του. Τα **συμπτώματα** δεν είναι όμως τα ίδια σε όλους τους ανθρώπους. Συνήθως περιλαμβάνουν ορισμένα απο τα παρακάτω: καταθλιπτική («**πесμένη**») διάθεση σχεδόν κάθε μέρα και κατά το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας, απώλεια του ενδιαφέροντος ή μείωση της ευχαρίστησης από δραστηριότητες που ήταν ευχάριστες στο παρελθόν, μείωση ή αύξηση της όρεξης για φαγητό με αποτέλεσμα τη μείωση ή αύξηση του βάρους, δυσκολία στον ύπνο που μπορεί να πάρει τη μορφή της αϋπνίας ή υπερυπνίας σχεδόν καθημερινά, ψυχοκινητική ανησυχία ή ψυχοκινητική επιβράδυνση, εύκολη κόπωση ή απώλεια της ενεργητικότητας, αίσθημα ματαιότητας ή υπερβολικής ή αδικαιολόγητης ενοχής, αυτομομφής και αναξιότητας, δυσκολία στη συγκέντρωση, στη σκέψη και στη λήψη αποφάσεων, επαναλαμβανόμενες

σκέψεις θανάτου, ιδέες ή απόπειρες αυτοκτονίας. Σε άλλους πάλι ανθρώπους μπορεί να εκδηλώνεται με πόνους (π.χ. πονοκεφάλους, πόνους στο στομάχι, στους μύς ή στις αρθρώσεις) για τους οποίους δεν υπάρχει κάποια σωματική αιτία.

Ηλικιωμένος με κατάθλιψη, Vincent van Gogh

Η κατάθλιψη είναι μια νόσος πολυπαραγοντική, η **Ηαιτιολογία** της δηλαδή φαίνεται να σχετίζεται με έναν συνδυασμό παραγόντων, που συμβάλλουν σε διαφορετικό βαθμό κάθε φορά στην εμφάνισή

της. Οι παράγοντες αυτοί είναι γενετικοί (κληρονομικότητα), βιολογικοί (συγκεκριμένοι νευροδιαβιβαστές, ουσίες δηλαδή με τις οποίες επικοινωνούν μεταξύ τους τα νευρικά κύτταρα του εγκεφάλου) αλλά και ψυχολογικοί-ψυχοκοινωνικοί (τύπος προσωπικότητας, ψυχοπαιστικά και στρεσογόνα γεγονότα ζωής). Ακόμη και η πολλή τηλεόραση φαίνεται να αυξάνει τον κίνδυνο κατάθλιψης σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες!

Παρόλο που πρόκειται για μία σοβαρή ασθένεια, η κατάθλιψη είναι μια νόσος που **μπορεί να αντιμετωπιστεί** αποτελεσματικά στη μεγάλη πλειοψηφία των περιπτώσεων. Το πρώτο βήμα για την αντιμετώπισή της είναι η επίσκεψη σε έναν ειδικό ψυχικής υγείας (ψυχολόγο ή ψυχίατρο). Ο πιο συνηθισμένος τρόπος θεραπείας είναι ο συνδυασμός ψυχοθεραπείας και φαρμακοθεραπείας, καθώς έχει αποδειχθεί αποτελεσματικός όχι μόνο για την εξάλειψη των συμπτωμάτων, αλλά και για την προστασία του ατόμου από την επανεμφάνισή τους. Η εκάστοτε παρέμβαση βέβαια προσαρμόζεται στις ανάγκες του κάθε ανθρώπου.

Χρειάζεται όλοι μας να συνειδητοποιήσουμε ότι **Χ**εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο, από όλα τα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα έχουν έρθει αντιμετώπι με τη νόσο αυτή και μάλιστα πολλοί απο αυτούς είναι διακεκριμένοι στον τομέα τους. Γι' αυτό λοιπόν χρειάζεται **να αποενοχοποιήσουμε την κατάθλιψη** και να ξεφύγουμε απο την παγίδα των στερεοτύπων και του στίγματος που περιβάλλει γενικά τις ψυχικές νόσους. Μπορούμε να την νικήσουμε, αρκεί να ενημερωθούμε και να αναζητήσουμε βοήθεια όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα. ■

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
ΚΑΦΕ - ΒΑΡ

ΑΚΑΝΘΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Η. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΚΑΚΑΒΟΣ

Κείμενο : ΒΙΒΗ ΛΕΜΠΙΔΑ • ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΚΙΟΡΣΟΣ

Ζούμε σε μια εποχή, που οι ρυθμοί της καθημερινότητάς μας είναι εξαντλητικοί. Το άγχος έχει κυριεύσει τον άνθρωπο, κάνοντάς τον πολλές φορές να αναζητά διεξόδους διαφυγής και χαλάρωσης. Ένας χώρος που προσφέρεται για τέτοιου είδους διεξόδους είναι και το δάσος.

Αυτό πάντοτε, σαν ένας βοτανικός παράδεισος, συνέβαλλε με το αισθητικό του κάλλος στην ψυχική ανάταση του ατόμου, την ηρεμία και την χαλάρωση, αλλά και στην οικονομική και τεχνολογική ευημερία και πρόοδό του, με τους φυσικούς πόρους που διαθέτει, σε διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, όπως στην υλοτομία, στη μελισσοκομία και σε πολλές άλλες.

Θεωρούμε ευτύχημα για τη Χαλκιδική τη ύπαρξη του όρους Χολομώντα, το οποίο καταλαμβάνει το μέσον του κυρίου σώματός της. Ο Κάκαβος, ως φυσική επέκταση του, έχει αποτελέσει, όσον αφορά τη βλάστηση του, αντικείμενο ερευνών από επιστήμονες και περιηγητές που έχουν περάσει από την περιοχή μας, και είναι τόσο κοντά μας, ώστε αξίζει να τον γνωρίσουμε καλύτερα.

Ιστορικά στοιχεία

Η πυκνή αλλά και πλούσια σε είδη βλάστηση του Χολομώντα είναι γνωστή από αρχαιότατους χρόνους. Ιστορική πηγή αναφέρει, ότι ο στόλος των Αθηναίων που ναυμάχησε με τους Πέρσες στη Σαλαμίνα προήλθε όχι από τη φτωχή σε δάση Αττική αλλά από την Χαλκιδική. Είχε μάλιστα υπογραφεί ειδική σύμβαση μεταξύ Χαλκιδικέων και Αθηναίων για προμήθεια οικοδομήσιμης και ναυπηγήσιμης ξυλείας.

Επιπρόσθετα κατά τους Βυζαντινούς χρόνους οι εμπορικοί και πολεμικοί στόλοι της Κωνσταντινούπολης κατασκευάζονταν από ξυλεία των εκτεταμένων δασών της Χαλκιδικής.

Αλλά και αργότερα επί Τουρκοκρατίας, υπήρχαν πλούσια δάση στην εν λόγω περιοχή, όπως προκύπτει από τις ταξιδιωτικές εντυπώσεις του τότε πρόξενου της Θεσ/νίκης, το 1793, ο οποίος ταξίδεψε μέχρι την Ιερισσό και γράφει: «εξ ώρας εβαδίζομεν από Γαλατίστης μέχρις Αρναίας, χωρίς καθόλου να εξέλθωμεν από το δάσος, ένα δάσος πυκνόν εκ δρυών».

Επίσης γύρω στο 1890 υπάρχει πρόσθετη μαρτυρία: «Κι άμα περάσαμε την Γαλατίστη, μήκαμε πάλι σε ένα λόγγο της ίδιας βουνοσειράς και περπατούσαμε έτσι κάμποσες ώρες λατρεύοντας τώρα μια άλλη της κορυφή, το Χολομώντα... όλο εκείνο το μέρος του βουνού ήτανε σύδεντρο, πυκνοφυτεμένο τόσο, που μήδε ο ουρανός φαινότανε».

Βλάστηση

Η σημερινή του μορφή είναι τελείως διαφορετική απ' αυτή που υπήρχε κατά των πέρασμα των αιώνων. Κυρίως υπάρχει διαφοροποίηση των ειδών που επικρατούν στην περιοχή αλλά το σημαντικότερο και θλιβερότερο, που διαπιστώνει κανείς ανατρέχοντας σε επιστημονικές μελέτες αλλά και απλές καταγραφές του παρελθόντος, είναι κυρίως ο περιορισμός της δασικής βλάστησης.

Αυτός, όπως πληροφορούμαστε από ιστορικές πηγές, οφείλεται κυρίως σε ανθρωπογενή αίτια, σε εκχερσώσεις, πυρκαγιές και αλόγιστες υλοτομίες, που έχουν αρχίσει από αρχαιοτάτων χρόνων. Ευτυχώς πολλοί ανθρωπογενείς παράγοντες τα τελευταία 30-35 χρόνια έχουν σταματήσει να επιδρούν αρνητικά. Σ αυτό συνετέλεσε η έννομος τάξη με την οποία η Δασική Υπηρεσία μπόρεσε να επιβάλει το Νόμο και γενικά το σεβασμό προς το δάσος. Οπωσδήποτε σημαντικά βοήθησε και η άνοδος του βιοτικού επιπέδου της περιοχής.

Συνεπώς, συμπεραίνουμε σήμερα ότι έχει υπάρξει ελάττωση και εξαφάνιση των προαναφερθέντων δασών και η μετάπτωσή τους σε εκτάσεις με θάμνους και φρύγανα.

Συγκεκριμένα η σημερινή βλάστηση του Κάκαβου έχει τρεις, κυρίως, φυτοκοινωνικές διαπλάσεις:

1. Τα παραποτάμια είδη

Αυτά αντιπροσωπεύονται κυρίως από τον Πλάτανο (*Platanus orientalis*), το Σκλήθρο (*Alnus glutinosa*), είδη Ιτιάς (*Salix amygdalina* & *Salix viminalis*), είδη Λεύκης (*Populus tremula* & *Populus nigra*), Άτομα Φτελιάς και Φράξου.

2. Τα αείφυλλα-σκληρόφυλλα πλατύφυλλα είδη

Αυτά καταλαμβάνουν αρκετά μεγάλη έκταση, από το χαμηλότερο άκρο με υψόμετρο 20μ. και φτάνουν σε αρκετές θέσεις έως και τα 300μ. Αντιπροσωπεύονται κυρίως από την Αριά (*Quercus ilex*), το Πουρνάρι (*Quercus coccifera*), την Φιλύκη (*Phyllirea media*) και την Κουμαριά (*Arbutus unedo* & *Arbutus andrachne*).

3. Τα φυλλοβόλα πλατύφυλλα

Τα φυλλοβολούντα κατά το χειμώνα πλατύφυλλα αντιπροσωπεύονται κυρίως από διάφορα είδη Δρυός που κυριαρχούν στην περιοχή και από Καστανιές (*Castanea sativa* & *Castanea vesca*), Φιλύρες (*Tilia argenta*) και Οξυές (*Fagus orientalis*). Οι Οξυές μετά τον Δρυ αποτελούν το δεύτερο κυριότερο είδος που επικρατεί στην περιοχή.

Υπάρχουν πολλά είδη σπάνια και πιο διαδεδομένα που μπορεί να συναντήσει κανείς στον Κάκαβο. Έρευνες στην ευρύτερη περιοχή Σκουριές, Κερασιά και Πιάβιτσα έχουν καταγράψει σπάνια είδη της ελληνικής χλωρίδας όπως ενδεικτικά αναφέρουμε παρακάτω:

1 *Digitalis lanata* [ρόκα, σφουρίχτρα] ΠΙΑΒΙΤΣΑ-Β.Β.Δ. ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΚΟΥΡΙΕΣ

2 *Euonymus europaeus* [ασβοκρανιά] ΒΟΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΙΑΒΙΤΣΑ

3 *Fraxinus angustifolia* ssp. *Oxycarpa* [φράξος] Ν.Α. ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΚΟΥΡΙΕΣ (Μικροί πληθυσμοί στην Ελλάδα)

4 *Atropa belladonna* [άτροπος η ευθαλεία] ΚΕΡΑΣΙΑ - ΠΙΑΒΙΤΣΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΟ ΕΙΔΟΣ!

Βιβλιογραφία

• Έρευνα επί της βλαστήσεως και χλωρίδος του Χολομώντος και ίδια της αρωματικής, φαρμακευτικής και μελισσοτροφικής τοιάντης, Δημητρίου Τ. Βολιώτου, Θεσσαλονίκη, 1967, ΑΠΘ.

• Οι Βοτανικοί Παράδεισοι της Ελλάδας, Γεώργιος Σφήκας, Εκδόσεις Μ. ΤΟΥΜΠΗ Α.Ε.

• Ελληνικό Πανόραμα, Τεύχος 13ο, Καλοκαίρι 1999.

Ευχαριστούμε για τα στοιχεία:

Το Δασαρχείο Αρναίας
Τον Χρήστο Καραστεργίου ■

Atropa belladonna [Άτροπος η ευθαλεία]

...είναι η λατινική ονομασία ενός ασυνήθιστου φυτού. Πρόκειται για έναν πολύ ψηλό θάμνο, σε ανοιχτό πράσινο χρώμα, που προτιμά την άφθονη σκιά. Είναι ενδημικός της κεντρικής και νότιας Ευρώπης και ανήκει στα παραισθησιογόνα βότανα. Τα άνθη του είναι σε σχήμα καμπάνας και μετα-

τρέπονται σε μεγάλους μαύρους γυαλιστερούς καρπούς σφαιρικού σχήματος, που περιέχουν πορφυρόχρωμο χυμό. Αν ζουλήξετε τους καρπούς του, βγάζουν μοβ χρώμα.

Η *Atropa Belladonna* είναι ένα γοητευτικό και ταυτόχρονα ύπουλο φυτό. Όλα τα μέρη του φυτού είναι εξαιρετικά τοξικά, δηλητηριώδη. Τα ξερά φύλλα περιέχουν ατροπίνη και σκοπαλαμίνη που έχουν ναρκωτική και αντισπασμωδική δράση. Ο υψηλός βαθμός τοξικότητάς της υπάρχει σε όλα τα μέρη του φυτού και ιδιαίτερα στους σπόρους, τις ρίζες και τα φύλλα.

Το όνομα «**Atropa Belladonna**» αναφέρεται στην Μοίρα Άτροπο της ελληνικής μυθολογίας, την άκαμπτη που κόβει το νήμα της ζωής, υπονοώντας την δραστηριότητα του δηλητηριού. Από τα

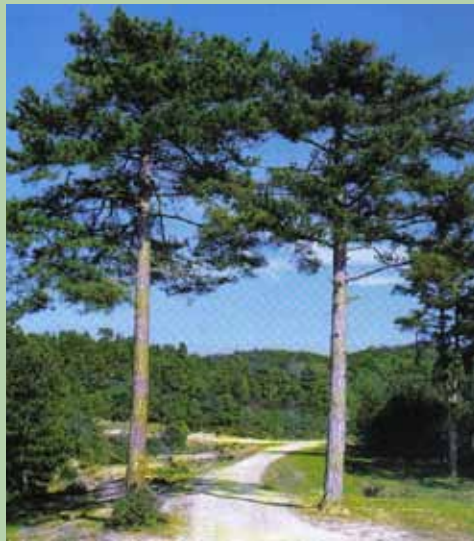

πολύ παλιά χρόνια, η ονομασία του βοτάνου στα ελληνικά είναι «**Άτροπος η δελεαστική**». Όπως είχε περιγράψει ο Διοσκουρίδης, ο θεμελιωτής της Φαρμακολογίας, στο βάρος μιας αρχαίας δραχμής το βότανο μπορούσε να προκαλέσει φαντασιώσεις, σε διπλή δόση οι φαντασιώσεις κρατούσαν τέσσερις ημέρες, και σε τετραπλή δόση προξενούσε τον θάνατο. Δέκα ή δώδεκα καρποί είναι θανατηφόροι. Τα συμπτώματα δηλητηρίασης από *Belladonna* είναι στεγνό και καυτό στόμα, ξαναμμένο δέρμα, ναυτία, σύγχυση και ντελίριο..

Η ονομασία «**Belladonna**» προέκυψε στο Μεσαίωνα, επειδή το χρησιμοποιούσαν οι γυναίκες της ισπανικής και της ιταλικής αριστοκρατίας ως καλλυντικό: Χρησιμοποιούσαν σε σταγόνες τον χυμό του φυτού, διαλυμένο στο νερό, για να διασταίλουν τις κόρες των ματιών τους, ώστε να δείχνουν πιο ονειρικές και όμορφες. Με λίγες σταγόνες *Belladonna* το χρώμα των ματιών τους γινόταν πιο έντονο και το σχήμα τους πιο σχιστό.

Taxus baccata [Ίταμος ραγοφόρος]

Σχετικό παράδειγμα περιορισμού της δασικής βλάστησης εντός ευρύτερων χρονικών ορίων είναι τα λίγα εναπομείναντα γηραιά, αιωνόβια δένδρα του προϋπάρχοντος συνεχούς δάσους, του είδους της *Taxus baccata* ή αλλιώς Ίταμος ραγοφόρος.

Οι πύλες του Ίταμου, Χολομώντας Χαλκιδικής

Είναι γνωστό με την κοινή ονομασία «**ίταμος, ήμερο έλατο ή δέντρο του θανάτου**», το οποίο είναι δηλητηριώδες ως προς τις ουσίες που περιέχει και μακροβιότατο. Αναπτύσσεται πολύ αργά και τα φύλλα του αποτελούν το πιο δηλητηριώδες μέρος απ' όλο το φυτό. Ύψους 15 μέτρων, το εν λόγω δασικό είδος υπήρξε ανέκαθεν αντικείμενο άγριας εκμετάλλευσης, λόγω του ευκατέργαστου ξύλου και της ευλυγισίας των κλαδιών του. Σήμερα αποτελεί λείψανο ενός άλλοτε συνεχούς δάσους και βαίνει προς εξαφάνιση.

Στην Ελλάδα ο Ίταμος υπάρχει στην Μακεδονία, την Θράκη, τη Θεσσαλία, τη Στερέα Ελλάδα κ.α. Σύμφωνα με τον Διοσκουρίδη το φυτό αναδίδει δηλητηριώδεις ατμούς και όποιος κοιμηθεί ή καθίσει να φάει κάτω από αυτό μπορεί και να πεθάνει.

Το ξύλο του δέντρου είναι ιδιαίτερα σκληρό και χρησιμοποιούνταν από τους αρχαίους Έλληνες για την κατασκευή όπλων, μουσικών οργάνων και ξύλινων αγαμάτων. Πολλοί λαοί απέδιδαν στον Ίταμο μαγικές ιδιότητες. Στην αρχαιότητα ήταν σύμβολο δύναμης και ισχύος.

Στην ελληνική μυθολογία ήταν αφιερωμένος στις Ερινύες, θεότητες της εκδίκησης, οι οποίες τιμωρούσαν τις ανθρώπινες ασέβειες με το δηλητηριώδες του. Η Άρτεμις χρησιμοποιούσε δηλητηριασμένα βέλη από ίταμο και μ' αυτά κατόπιν εντολής της μητέρας της, σκότωσε τα παιδιά της Νιόβης που καυχόταν για την πολυτεκνία της.

Αυτό το χαρακτηριστικό είδος υπάρχει και στην Χαλκιδική και πιο συγκεκριμένα έχει καταγραφεί δέντρο 2.000 ετών στη Σιθωνία Χαλκιδικής. Αυτό το δέντρο είναι χαρακτηρισμένο σήμερα ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης και ξαναέδωσε στον ορεινό όγκο της Σιθωνίας το προ-ελληνικό όνομα του Ίταμος. Χάρη λοιπόν σ' αυτό το δέντρο ολόκληρο το όρος έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000 ως «**Τόπος Κοινοτικής Προστασίας**».

Εσώρουχα - Μπιτσιτσάμες

ΕΛΕΝΗ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Ιερισσός Χαλκιδικής
Τηλ.: 0377-23.856 Οικίας: 23.060

ΚΡΕΟΠΟΛΕΙΟ

ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗ

Ιερισσός Χαλκιδικής
τηλ. καταστ. 23770 21143
τηλ. οικίας: 23770 22107

ψαροταβέρνα

"Το Κολάτσι"

Ιερισσός Χαλκ/κης
τηλ.: 23770 22487
οικίας.: 23770 23465

ΠΕΡΙΗΓΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΙΣΣΟ

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ • ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Τον 18^ο και κυρίως το 19^ο αιώνα, κάτω από την ισχυρή επίδραση του ρομαντισμού, ξεκινά μια καινούργια τάση στην Ευρώπη για περιηγητικά ταξίδια.

Το νέο περιηγητικό ρεύμα προς την Ελλάδα εκδηλώνεται ύστερα από το 1800 με ταυτόχρονη ανάπτυξη της ταξιδιωτικής λογοτεχνίας.

Ένα από τα μέρη που εξάπτει την φαντασία των περιηγητών είναι η περιοχή του Άθω με το μυστηριακό του βίο, τις πλούσιες βιβλιοθήκες και τη σπάνια χλωρίδα.

Ανάμεσα σ αυτούς είναι και ο θεμελιωτής της βοτανολογίας στην Ευρώπη Heinrich-August Grisebach. Στη επιστροφή από το ταξίδι του στη χερσόνησο του Άθω στις 13 Ιουνίου το 1839 διέρχεται από τη περιοχή της Ιερισσού και αποτυπώνει τις εντυπώσεις στο ημερολόγιο του. Οι πληροφορίες που μάς μεταφέρει δίνουν μια εικόνα για τη ζωή και τις συνθήκες του τόπου μας τη εποχή εκείνη. Στο δρόμο για την Θεσσαλονίκη και επειδή δεν θα έφταναν με το φως της ημέρας στην Ιερισσό, διανυκτέρευαν ο Γκριζεμπαχ μαζί με τον φίλο του Δημήτρη στα Πυργούδια¹ (ένα μετόχι τού Αγίου Όρους πολύ κοντά στον ισθμό του Ξέρξη)

Ο Γκριζεμπαχ γράφει:

«Μπροστά από το μετόχι Πυργούδια συναντήσαμε πέντε παπάδες που είχαν κατασκηνώσει στην ύπαιθρο κάτω από το φως ενός φαναριού. Έδειχναν πως η άφιξή μας μες στη νύχτα τους φαινόταν πολύ παράξενη. Ρώτησα να μάθω ποιος είναι ο προϊστάμενος του μετοχιού που φιλοξενούσε τους άλλους κι όταν μου είπαν, τού έδωσα το γράμμα τού καθηγούμενου που είχα μαζί μου. Νόμιζε πως τον επισκεπτόταν ληστές γιατί, όπως έλεγε, ένας ειρηνικός ταξιδιώτης συνήθιζε, τέτοια ώρα της νύχτας, ν' αποφεύγει τούς επαρχιακούς δρόμους. Όταν λοιπόν απέβαλε το φόβο του, συναγωνίζονταν με τους άλλους μετοχίτες να επαυροθώσουν την απορριπτική ψυχρότητα με την οποία μας είχαν χαιρετήσει.

Είναι αδύνατον να φανταστεί κανείς στις χώρες της Ευρώπης τους υποχρεωτικούς τρόπους ευμηνείας που δείχνουν οι Έλληνες πάντοτε απέναντι των ξένων.

Παρ' όλες όμως τις τιμές με τις οποίες ήθελε να με περιβάλει ο ιερωμένος του μετοχιού στα Πυργούδια δε μπορούσε να κάνει το μετόχι του πιο καθαρό

Ο χάρτης της Χαλκιδικής, λεπτομερή προβολή από την χάρτα του Ρήγα Φεραίου του 1797

απ' ό,τι ήταν, γι' αυτό και δεν του έκανε εντύπωση ότι προτίμησα το σκληρό στρώμα κάτω από τον ελεύθερο ουρανό.

Κατά το χτίσιμο του μοναχικού αυτού σπιτιού κοντά στον καλούμενο ισθμό του Ξέρξη, φαίνεται πως εύλογα πήραν υπ' όψιν τους την έρημη και ανασφαλή περιοχή. Μια πύλη με γερή ασφάλεια αποτελούσε τη μοναδική είσοδο και το ανοιχτό χαγιάτι, που σε άλλες περιπτώσεις στολίζει πάντοτε την πρόσοψη των σπιτιών, περιζώνει στα Πυργούδια μια προς τα μέσα κλειστή αυλή, γι' αυτό και ολόκληρο το κτίριο μοιάζει μάλλον με ένα φυλάκιο παρά με ένα μετόχι.

14 Ιουνίου 1839

Στις 4 η ώρα το πρωί, πριν σηκωθεί ο ήλιος πάνω από τη στενή, πλούσια σε μάρμαρα ορεινή γλώσσα της μεγάλης Βίγλας, ξεκινήσαμε από τα Πυργούδια αντιμετωπίζοντας την πιο ζεστή μέρα του καλοκαιριού. Τα δικά μου μουλάρια, συνηθισμένα στα δροσερά και σκιερά δρομάκια των δασών του Άθω, δεν έδειχναν να αντέχουν καθόλου τον ήλιο της Χαλκιδικής και οι αγωγιάτες δεν με ακολουθούσαν με κέφι, εξαιτίας των ζώων τους και μ' έφερναν με ευχαρίστηση μικρές δυσκολίες, από τη στιγμή που αντιτέθηκα στην επιθυμία τους, να αρχίσουν σήμερα την μεσημεριάτικη ανάπαυσή τους από τις 8 η ώρα το πρωί. Παντού γκρίνιαζαν και ήσαν ανυπότακτοι.

Ο Πρόβλακας² ή το στενό βαθούλωμα που συνήθιζον να το ονομάζουν «κανάλι του Ξέρξη» συνορεύει άμεσα με το μετόχι των Πυργουδιών. Αρχαία συντρίμια (κατά τον Λήκε τα ερείπια της Σάνης³) βρίσκονται στα χωράφια των γειτονικών λόφων. >>

Η περιοχή γύρω από την Ιερισσό, λεπτομερή προβολή από την χάρτα του Ρήγα Φεραίου του 1797

ΣΤΕΓΝΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟ
ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ - ΣΤΕΓΝΩΤΗΡΙΟ

Κρνος

ΠΑΠΑΖΑΡΙΑΣ Α. ΧΡΗΣΤΟΣ
ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ - ΤΗΛ. 03770/41123

Panorama
studios

Τηλ.: 23770 41092
Οικίας: 23770 22950
Κίν.: 6972 193 712
Ιερισσός Χαλκιδικής (περ. Γαβριόδια)
www.greekviews.com

» Στην Ιερισσό

Η Ιερισσός (κατά τον Λήκε, η Αρχαία πόλη Άκανθος) είναι ένα ελληνικό χωριό με 100 σπίτια, που βρίσκεται στο πρώτο κατώφλι τής πλαγιάς του οροπεδίου.

Όταν έπειτα από τη ζωή στα μοναστήρια του Άθω ξαναγύρισε στα εγκόσμια ο W. Smith, γράφει ο ίδιος, πόσο όμορφες του φάνηκαν στην Ιερισσό οι πρώτες γυναικείες μορφές. Και εγώ σημειώνω στο ημερολόγιό μου την ίδια παρατήρηση. Έπειτα από πολύ καιρό που είχα ξεσυνηθίσει να βλέπω γυναίκες, ξαναβλέπω τις ακουκούλωτες γυναίκες της Χαλκιδικής και χαίρομαι που συναντώ δύο όμορφες αδερφές με ελληνική καταγωγή και περήφανο φέροισμο στο χάνι της Ιερισσού.

Γενικά, δεν μπορεί κανείς να αποφύγει, από τη στιγμή που θα πατήσει το πόδι του σε αυτήν την περιοχή, να μην ξεχωρίσει ανάμεσα στους κάτοικους της Χαλκιδικής έναν άλλο τύπο διαφορετικό από εκείνον της Θράκης.

Στη Χαλκιδική αυτή, όπου οι κάτοικοι όχι μόνο έμειναν ολότελα καθαρόαιμοι Έλληνες, αλλά και στην επαρχία είχαν αποκτήσει από πολύ καιρό μια κάποια πολιτική ανεξαρτησία από τους Τούρκους.

Ο αγροτικός πληθυσμός συγκεντρωνόταν για να μαζέψει σοδειά από τα χωράφια που ήσαν καλλιεργημένα με σιτηρά (τα περισσότερα με σίκαλη) με πολλή μεγαλύτερη φροντίδα παρά στα περίχωρα της Κωνσταντινούπολης.

Άντρες και γυναίκες εργάζονταν με κόπο παρά την ασυνήθιστη ζέστη, κάνοντας αεράτες και χαρούμενες κινήσεις. Έτσι και οι ιδιότυπες λαϊκές τους φορεσιές προκαλούσαν μια ευχάριστη εντύπωση. Στα μέρη αυτά φοράνε οι χωριάτες καθαρά, άσπρα ρούχα που σε άνδρες και γυναίκες είναι μια καμιζόλα⁴ και μια φουστανέλα⁵ που κρέμεται από τη ζώνη και μόνο το κόκκινο κάλυμμα της κεφαλής ξεχωρίζει χτυπητά μέσα στο κάτασπρο σύνολο. Τόσο οι φροντισμένες αυτές φορεσιές⁶ όσο και τα κοπάδια με τα πολλά περιποιημένα ζώα ιδιαίτερα

Τα ερείπια του πύργου στο Ιβηρίτικο μετόχι Πυργούδια, που βρίσκονται στο δρόμο από τα Νέα Ρόδα για την Κομίτσα

τα άλογα που έβροσκαν στα λιβάδια φανέρωναν έναν υψηλότερο βαθμό ευμάρειας και εργατικότητας σε αυτές τις περιοχές⁷.

Το ανατολικό τμήμα της περιοχής, ονομαστό ως τους νεότερους χρόνους για τα αργυροχοΐα και χρυσοχοΐα του, το λέμε Μαντεμοχώρια ή από τα εγκαταλειμμένα τώρα ορυχεία Σιδεροκάψικα. Αυτά περιλαμβάνουν δώδεκα κοινότητες που ονομάζονται Ελευθεροχώρια. Η έδρα του Έλληνα προεστού και του Τούρκου προέδρου βρίσκεται στον Νίσβορο (Στρατονίκη).

Όταν κατεστάλη ο ξεσηκωμός στα μαντεμοχώρια κατά την περίοδο της ελληνικής επανάστασης απαγόρευσε η τουρκική κυβέρνηση τη λειτουργία των ορυχείων σιδήρου για να μην έρθουν οι Έλληνες στον πειρασμό και χρησιμοποιήσουν τα μεγάλα αποθέματα του μετάλλου αυτού για να κατασκευάσουν όπλα και να ξεσηκωθούν πάλι κατά του αφέντη τους...»

Εδώ ο Γκριζεμπαχ συνεχίζει το ταξίδι του μέσω των Μαντεμοχωριών στη Θεσσαλονίκη. Οι πληροφορίες που μας δίνει για τα ενδιάμεσα χωριά είναι σημαντικές, αλλά δε βρίσκονται στα όρια του παρόντος πονήματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹⁾ Τα Πυργούδια ήταν ένα από τα Ιβηρίτικα μετόχια της περιοχής της Ιερισσού. Ο πύργος, σωζόμενος άρτια το 1839, είναι κτίσμα του 12ου αιώνα. Αναφέρεται πρώτη φορά το 1259 (I. A. Παπάγγελος: Περί των πύργων της Χαλκιδικής, Ελληνικό Πανόραμα, τεύχος 18ο, φθινόπωρο του 2000.) Δυστυχώς σήμερα σώζονται ελάχιστα ερείπια, όπου είναι ορατά στα αριστερά του δρόμου που οδηγεί από τα Νέα Ρόδα στη Κομίτσα.

²⁾ Στη θέση του Πρόβλακα βρίσκονται τα σημερινά Νέα Ρόδα.

³⁾ Η ταυτοποίηση των ερειπίων με τη αρχαία πόλη της Σάνης, αλλά και της αρχαίας Ουρανούπολης είναι σωστή.

⁴⁾ Η καμιζόλα είναι είδος πανωφοριού με φαρδιά μανίκια και μοιάζει με πουκαμισά.

⁵⁾ Την Ιερισσιώτικη φουστανέλα την αναφέρουν κι άλλοι περιηγητές. Θα αναφερθούμε σε επόμενο τεύχος μας με εκτενή άρθρο για τη τοπική μας φορεσιά.

⁶⁾ Υποθέτουμε ότι ήταν η καλοκαιρινή στολή.

⁷⁾ Είναι ενδιαφέρουσα η παρατήρηση αυτή που δείχνει τη φιλοπονία, τη νοικοκυροσύνη και την ευμάρεια των προγόνων μας, 18 χρόνια μετά την επανάσταση και τον χαλασμό της Χαλκιδικής. Μπορούμε να τη συνδυάσουμε με την πληροφορία ότι ήδη λειτουργούσε σχολείο στην Ιερισσό το 1839. (Κωνσταντίνου Θ. Χιούτη, Οικονομική αραγή των Μονών Ξηροποτάμου και Βατοπαιδίου σε εκκλησίες και σχολεία της Χαλκιδικής (1835-1924), ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, τχ. 48-49 (2003), σ. 134.) ■

Τα πανηγύρια του χωριού μου

Μνήμες γλυκές, νοσταλγικές
τα πανηγύρια του χωριού μου
στη θύμησή μου ζωντανεύουνε
και ανασταίνουν την ψυχή μου.

Θυμάμαι μέρες γιορτινές, ολόχαρες
που φάνταζαν μοναδικές,
στα παιδικά μας μάτια
και τις μικρές μας τις λαχτάρες ταξιδεύανε
στον κόσμο τα μεγάλα μονοπάτια.

Την τρίτη μέρα της Λαμπρής
μ' όλους μαζί τους χωριανούς,
τα μπαϊράκια ακολουθούσα
στον Μαύρου-Νιού τ' αλώνι εκεί ψηλά

μέσ' από τη μυσταγωγία
του Καγκελευτού χορού
νόμιζα πως τον κόσμο κατακτούσα.

Στου Αγίου Παύλου τη γιορτή ανήμερα
καθώς απ' το ξωκλήσι του χαρούμενη γυρνούσα
θαρρείς, ακόμα νοιώθω μεσ' τη χούφτα μου
τη γλύκα απ' τα ξυνόμηλα,
δώρο ακριβό στη μάνα μου
που στο μαντήλι μου σφιχτά,
δεμένα τα κρατούσα.

Κι εκεί στη δίψα του χρυσού μεσοκαλόκαιρου
το πανηγύρι τ' Αη-Διά μας προσκαλούσε
και με τις ψαλμωδίες τις γλυκές τ' απόβραδου

με το κρασί της πίστης, μας μεθούσε.

Κι ύστερα, ακούγονταν κλαρίνα και βιολιά
κι έφτανε η ψυχή μας στα ουράνια
καθώς το γλέντι άρχιζε στην όμορφη πλαγιά
κάτω από τα γέρικα, βαθύσκιοτα πλατάνια.

Μνήμες γλυκές, λυτρωτικές
τα πανηγύρια του χωριού μου
στη θύμησή μου ζωντανεύουνε
και ανασταίνουν την ψυχή μου.

Μαίρη Παντελιάδου

**ΤΟ ΣΟΥΡΤΟΥΚΙ σας προτείνει
ΚΟΝΤΙΝΕΣ διαδρομές.**

Τ' ΧΡΙΣΤΟΥ Ή ΠΑΤΣΑ

(Βαθμός δυσκολίας 3*)

Κείμενο : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ • Φωτογραφίες : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Πριν από αρκετά χρόνια, όταν ήμουν παιδί, ένας από τους πολλούς τρόπους διασκέδασης ήταν και οι λεγόμενες “Εξερευνήσεις”. Έτσι λοιπόν αρκετά συχνά η παρέα μου κι εγώ ανεβαίναμε στα βουνά που υπάρχουν γύρω από την Ιερισσό και “ανακαλύπταμε” τοποθεσίες, άγνωστες μέχρι τότε σε μας.

Αρκετές φορές μάλιστα παίρναμε μαζί με φαγητό και τρώγαμε εκεί πάνω, ενώ συγχρόνως

ότι πρόκειται για ανθρώπινη παρέμβαση η οποία έγινε στα βράχια όλης της εκεί περιοχής τα πολύ παλιά χρόνια και αποσκοπούσε στην αποκοπή μεγάλων κομματιών απ’ αυτά με σκοπό, πιθανόν, την χρησιμοποίησή τους στην κατασκευή κτισμάτων. Κάτι δηλαδή σαν αρχαία λατομεία.

Η όλη περιοχή έχει χαμηλή βλάστηση με λυγαριές, πουρνάρια, σουσούρια, αγριολούλουδα και άλλη τοπική χλωρίδα. Επίσης υπάρχουν αρκετά ρυάκια τα οποία

ΤΟ ΣΟΥΡΤΟΥΚΙ

Ο τόπος που ζούμε έχει πολλές φυσικές ομορφιές. Αρκετές από αυτές βρίσκονται σε τοποθεσίες που δυστυχώς για διάφορους λόγους δεν είναι ευρέως γνωστές. Από αυτή την στήλη θα προσπαθήσουμε να σας τις γνωρίσουμε έτσι ώστε αν θελήσετε να μπορέσετε να τις επισκεφθείτε

από 150 μέτρα φτάνουμε σε ένα πλάτωμα στη δεξιά μεριά του οποίου υπάρχει μια βραχώδης πλαγιά, της οποίας τα βράχια είναι σπασμένα. Εκεί παρκάρουμε το όχημά μας.

Με τα πόδια πλέον συνεχίζουμε προχωρώντας ευθεία και μετά από 2-3 λεπτά βλέπουμε μπροστά μας ακόμα μια βραχώδη πλαγιά με σπασμένα βράχια. Στην αρχή αυτής της πλαγιάς παίρνουμε κατεύθυνση προς τα δεξιά και αρχίζουμε να ανεβαίνουμε στο βουνό.

Τα ίχνη στα βράχια ξεκινάνε από την αρχή αυτής της διαδρομής και υπάρχουν σχεδόν σε όλη τη γύρω περιοχή, σε μια περίμετρο 500 περίπου μέτρων. Μπορείτε ακολουθώντας μικρά μονοπάτια (κατσικόδρομους), να φτάσετε σε μια τοποθεσία που λέγεται “Παλιοβουρός”. Η διαδρομή είναι 30 περίπου λεπτά με τα πόδια και είναι πανέμορφη αλλά αρκετά δύσβατη. Από εκεί αν θέλετε μπορείτε να επιστρέψετε ακολουθώντας την κοίτη, από το ποταμάκι που υπάρχει εκεί, κατευθυνόμενοι αριστερά προς τα κάτω. Επίσης πολύ όμορφη διαδρομή που θα σας βγάλει στο σημείο, που είχατε αφήσει το αυτοκίνητο σας, βαδίζοντας αυτή τη φορά από την άλλη μεριά του βουνού.

Φυσικά αν το επιθυμείτε μπορείτε να ακολουθήσετε τη διαδρομή αυτή με τα πόδια από την αρχή της (έξοδος Ιερισσού) και να φτάσετε στον προορισμό σας σε 45 περίπου λεπτά.

Μικρές συμβουλές:

**Έχετε μαζί σας ένα μπουκαλάκι νερό!
Φοράτε αθλητικά, άνετα παπούτσια! ■**

*Κλίμακα δυσκολίας διαδρομής 1-5 (Εύκολο-δύσκολο)

η ψυχούλα μας χαιρόταν με τις καινούριες ομορφιές που έβλεπαν τα παιδικά μας μάτια.

Σε μια από αυτές τις εξερευνήσεις μας φτάσαμε σε ένα μέρος που οι γονείς μας το λέγανε “Τ’ Χριστού η Πατσα”. Εκεί, στα πολλά βράχια της περιοχής, βρήκαμε σχηματισμένα πάνω σ’ αυτά σημάδια, που οι παλιοί λέγανε πως δημιουργήθηκαν με θαυμαστό τρόπο όταν ο Χριστός πέρασε από εκεί.

Τα χρόνια πέρασαν και η περιοχή σχεδόν ξεχάστηκε από το μυαλό μας, έως ότου πρόσφατα την επισκεφθήκα ξανά μαζί με τους γιους μου αυτή τη φορά. Το τοπίο έχει παραμείνει σχεδόν αναλλοίωτο στο πέρασμα του χρόνου. Βέβαια τώρα βλέποντας τα ίχνη, με τα μάτια του ενήλικα πλέον, κατάλαβα

το Χειμώνα και την Άνοιξη προσδίδουν μια ξεχωριστή ομορφιά στο τοπίο.

Για να πάμε στην περιοχή αυτή και με αφετηρία το κατάστημα “Υπεραγορά Ελευθερούδη” στην έξοδο της Ιερισσού, κατευθυνόμαστε αριστερά προς το εκκλησάκι του Αγ. Παντελεήμονα. Μόλις φτάσουμε εκεί ακολουθούμε τον αριστερό χωματόδρομο (ο δεξιός βγάζει στον Προφ. Ηλία). Στα 200 μέτρα περίπου ο δρόμος σχηματίζει μία διχάλα. Συνεχίζουμε ακολουθώντας πάλι τον αριστερό δρόμο και στα 500 μέτρα περίπου φτάνουμε στις εγκαταστάσεις του βιολογικού καθαρισμού. Τις περνάμε και δεξιά στα 100 μέτρα, βλέπουμε ένα ποταμάκι. Το διασχίζουμε (μόνο τον χειμώνα έχει λίγο νερό) και κατευθυνόμαστε προς τα αριστερά. Μετά

ΛΙΘΟΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ

Κείμενο : **ΟΛΥΜΠΙΑ ΝΑΣΙΩΚΑ**, Αρχαιολόγος

Αφορμή για το παρόν άρθρο στάθηκε το άρθρο του Κ. Υψηλάντη για τη διαδρομή στη θέση "Τ" Χριστού η πατσαά».

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποίησαν ευρύτατα ως κύρια υλικά δόμησης το ξύλο, τον πηλό και το λίθο. Ανασκαφικά το πρώτο εντοπίζεται σπάνια, το δεύτερο αρκετά συχνά, ενώ ο λίθος είναι αυτός που κυριαρχεί σ' όλα σχεδόν τα οικοδομικά λείψανα που έρχονται στο φως.

Στην Αρχαία Άκανθο, χρησιμοποιήθηκε ο γκριζωπός γρανίτης, ως βασικό οικοδομικό υλικό. Με το υλικό αυτό χτίστηκαν τα τείχη, που δεσπόζουν στην ανατολική πλευρά του Κάστρου, τα αποσπασματικά σωζόμενα τμήματά τους στον Ν. και ΝΑ. λόφο του Κάστρου, καθώς και η θεμελίωση του ναού, στη θέση Αλώνια. Από το ίδιο υλικό θεμελιώθηκε και το οικοδόμημα (ναός πιθανότατα) στην περιοχή του αρχαίου νεκροταφείου, ενώ αποτελεί και κυρίαρχο δομικό υλικό και στα υπόλοιπα ανασκαμμένα κτίρια της περιοχής. Η δυναμική παρουσία του λίθου αυτού στα οικοδομήματα, οφείλεται φυσικά στο γεγονός ότι οι αρχαίοι προτιμούσαν να χρησιμοποιούν το υλικό που ήταν άφθονο στην περιοχή τους, πράγμα που τους εξασφάλιζε και πληθώρα υλικού, και αποφυγή των δαπανών, που απαιτούσε η μεταφορά του υλικού στο εργοτάξιο.

Πώς όμως γινόταν η εξόρυξη του πετρώματος; Γενικά η εκμετάλλευση των λατομείων γινόταν με δύο τρόπους:

- με τον επιφανειακό κλιμακωτό τρόπο (π.χ. λατομεία Πεντέλης, Νάξου)
- και με τον υπόγειο ή οριζόντιο τρόπο (π.χ. λατομείο Πάρου).

Στην πρώτη περίπτωση, το πέτρωμα ήταν εμφανές και κοβόταν κλιμακωτά προς τα μέσα.

Αρχικά λαξεύονταν αυλάκια στο στήθος του πετρώματος με ένα μακρύ πριόνι χωρίς δόντια. Μέσα στα αυλάκια που χαρασσόνταν, ανοίγονταν

σφηνοειδείς τρύπες, όπου τοποθετούνταν συνήθως ξύλινες σφήνες. Τις σφήνες αυτές τις έβρεχαν, με αποτέλεσμα να αποκόπεται ο ορισμένος όγκος του πετρώματος, λόγω της μεγάλης διασταλτικής πίεσης που αναπτύσσονταν. Κατόπιν τεμάχιζαν, ανάλογα με τις ανάγκες τους το υλικό, προσέχοντας να μην το σπαταλήσουν άσκοπα.

Τώρα αρχίζει το μεγάλο κεφάλαιο της μεταφοράς των ογκολίθων και λέω μεγάλο όχι μόνο γιατί

ήταν επίπονη και δαπανηρή για τους αρχαίους εργασις, αλλά κυρίως γιατί το κυρίαρχο ερώτημα των επισκεπτών των αρχαιολογικών χώρων, έχει να κάνει με τη μεταφορά και την τοποθέτηση των τεράστιων αυτών λίθων.

Αποδεδειγμένα συνδυάστηκε η δύναμη του σώματος και η δύναμη του νου:

Τα μικρά κομμάτια τα φόρτωναν απευθείας σε ζώα(κυρίως γαϊδούρια).

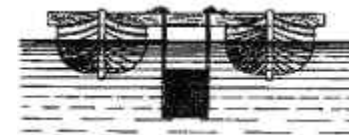
Για τα μεγαλύτερα κομμάτια εφαρμόζαν διάφορους τρόπους, ανάλογα με το που βρισκόταν το εργοτάξιο. Έτσι, για να ανεβούν ή να κατεβούν στους λόφους, τοποθετούνταν σε «ξύλογαϊδούρες», ένα είδος ελκίθρου δηλαδή, το οποίο το τραβούσαν με σκοινιά, που τύλιγαν σε στύλους, στερεωμένους για το λόγο αυτό δεξιά και αριστερά του δρόμου, πάνω στον οποίο κινούνταν το έλκηθρο.

Τους λίθους με μεγάλο μήκος(όπως αυτοί που χρησιμοποιούνταν για κίονες) τους στερέωναν

σε ζεύγη τροχών, ενώ για θαλάσσιες μεταφορές χρησιμοποιούνταν πλοία για μικρούς λίθους και φορτηγίδες για τους μεγαλύτερους. Στη δεύτερη περίπτωση το πέτρωμα «κρέμονταν» μεταξύ δύο φορτηγίδων, μειώνοντας έτσι το βάρος του, λόγω της ανυψωτικής δύναμης της θάλασσας.

Η τοποθέτηση των αρχιτεκτονικών μελών στη θέση τους είναι ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο, το οποίο αξίζει ίσως να αναφερθεί σε ένα άλλο τεύχος του Κυττάρου.

Το άρθρο βασίστηκε στις πανεπιστημιακές παραδόσεις των μαθημάτων «Εισαγωγή στην Ελληνική Κλασική Αρχαιολογία» και «Μαθήματα της Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής».

Βιβλιογραφία:

Ορλάνδος Α.Κ., Τα υλικά δομής των αρχαίων Ελλήνων και οι τρόποι εφαρμογής των, τόμος Ι, ΙΙ, Αθήνα, 1955-60.

Τρακοσοπούλου-Σαλακίδου Ε., ΑΕΜΘ 10α, 1996, 299-306. (φωτο; Λατομείο Κλεωνών Σχέδιο: μεταφορά με φορτηγίδες)

SUPER MARKET
ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΑΪΒΑΖΙΔΗΣ Σ. ΙΩΑΝΝΗΣ
ΤΗΛ.: 23 77 022 201
ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΤΑΞΙ ΙΕΡΙΣΣΟΣ

ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ 6944454318

ΚΑΡΛΑΣ ΝΙΚΟΣ 6972840036

e-mail grzahara@otenet.gr

www.athostaxi.gr

ΠΛΥΝΤΗΡΙΟ ΛΙΠΑΝΤΗΡΙΟ
ΠΛΥΣΙΜΟ ΣΤΟ ΧΕΡΙ-ΓΥΑΛΙΣΜΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ

ΠΑΠΑΘΕΟΛΟΓΗΣ

6974 126 428 & 6993 776 680
ΙΕΡΙΣΣΟΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

SERVICE
TV - ANT - ΔΟΥΡΥΦΟΡΙΚΑ - Hi Fi

Επισκευές Τηλεωράσεων
και παντός τύπου ηλεκτρονικών συσκευών.
Εγκαταστάσεις Κεντρικών - δορυφορικών κεραιών,
ξενοδοχείων, ενοικιαζόμενων δωματίων κ.λ.π

Δημήτριος Μούτσικας
Ιερισσός Χαλκιδικής
Τηλ: 23770 - 23.116 κιν: 6973 - 802.613

« .. ΝΑ ΒΑΛΕΙΣ ΕΝΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙ ΠΑΝΩ ΑΠ'ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΣΟΥ .. »

Κείμενο : **ΑΣΤΕΡΙΟΣ Κ. ΓΚΑΤΖΩΝΗΣ**, Αρχιτέκτων Μηχανικός

Το «κόλλημα» του Έλληνα με το «...ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ...» είναι πολύ παλιά ιστορία. Από τη μια τα 400 χρόνια Τουρκοκρατίας κι από την άλλη, η οικονομική δυσπραγία, έκαναν την ανάγκη να κατοχυρώσει τον δικό Του «...ζωτικό χώρο...» να φαντάζει μακρινό όνειρο.

Μη ξεχνάμε τη γνωστή επωδό των γονιών ακόμα και σήμερα ... «... να βάλεις ένα κεραμίδι πάνω απ' το κεφάλι σου ...».

Έτσι με τα πρώτα χρήματα που εμφανίστηκαν στην ελεύθερη πλέον Ελλάδα, στις δεκαετίες που ακολούθησαν τον εμφύλιο, '60, '70 αλλά και '80, οι συμπατριώτες μας επιδόθηκαν σ' ένα κατασκευαστικό «όργιο», για να εξασφαλίσουν, πρώτα για τους ίδιους και μετά για τα παιδιά τους και ειδικά για τα κορίτσια – είναι γνωστά τα «προικοσύμφωνα» των προαναφερόμενων δεκαετιών, όπου «προσόν» ... για τη νύφη ήταν η ύπαρξη ίδιας κατοικίας-ένα σπίτι.

Αρωγός στην έκρηξη της κατασκευαστικής βιομηχανίας, οι εκάστοτε Κυβερνήσεις, προσβλέποντας στα έσοδα από την οικοδομή και στην καταπολέμηση της ανεργίας-ερχόταν από τότε. Οι καρβιές των μεταναστών είναι φωτογραφίες «καταχωρημένες» στο DNA του Έλληνα απο την μετανάστευση.. – που μετα' το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την εμφύλια σύρραξη, είχε πάρει εκρηκτικές διαστάσεις.

Ήταν δε και είναι, τόσο πολλά τα έσοδα αυτά, που η οικοδομική δραστηριότητα στις μέρες μας, μαζί με τον τουρισμό, αποτελεί τον κύριο μοχλό ανάπτυξης της Οικονομίας.

Με την χρήση της «αντιπαροχής»-Ελληνική πατέντα – και την ζήτηση να ξεπερνά πολλές φορές την προσφορά, η άναρχη και χωρίς έλεγχο δόμηση, ειδικά στα μεγάλα αστικά κέντρα, έφτασε σε ανησυχητικά επίπεδα.

Έτσι το 1983 έγινε προσπάθεια, για πρώτη φορά να εκσυγχρονιστεί ο ΓΟΚ (ΓΕΝΙΚΟΣ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ), του 1955.

Μετά από χιλιάδες ερμηνείες, απορρίψεις, διορθώσεις, τροπολογίες, αναθεωρήσεις, βελτιώσεις, καταργήσεις και άλλες «πράξεις», έφτασε σ' αυτόν που ακόμη και σήμερα χρησιμοποιείται.

Με τις τροποποιήσεις του (1985, 2002, κ.α.) και τα Προεδρικά Διατάγματα που τον συνοδεύουν και αφορούν την δόμηση, «ταλαιπωρεί-διαφεντεύει» όλους όσους ασχολούνται με την οικοδομική δρα-

στηριότητα' από ιδιοκτήτη μέχρι Μηχανικό και εργολάβο-κατασκευαστή.

Κύρια, γιατί αντί να θεσπίζει διαδικασίες, που στόχο θα είχαν την προστασία των κατοίκων και του περιβάλλοντος από τις, χωρίς έλεγχο, δραστηριότητες που αφορούν την κατασκευή, απέβλεπε στην εξυπηρέτηση συμφερόντων των καθε λογής «δικών μας».

Η πολυνομία που υπάρχει με διατάξεις που η μία καταργεί την άλλη, η πλημμυρής στελέχωση των Πολεοδομικών Γραφείων, η αδυναμία-ή απροθυμία-των υπαλλήλων να εξυπηρετήσουν ή ακόμη και να ελέγξουν και τα χιλιάδες θέματα στα οποία καλούνται να δώσουν λύση αυτοί οι υπάλληλοι, είναι προβλήματα, που απασχολούν όλους όσους

εμπλέκονται στη διαδικασία της έκδοσης οικοδομικών αδειών τα τελευταία 30 χρόνια.

Αν σκεφτεί κανείς ότι για την ευρύτερη περιοχή της Ιερισσού υπάρχουν:

1. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης του παλιού χωριού,
2. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης της αρχικής επέκτασης(ΕΠΑ '86),
3. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης της Παραλιακής ζώνης,
4. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης της «Παραλίας»,
5. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης εκτός σχεδίου,
6. Π. Δ/γμα που καθορίζει τους όρους δόμησης εντός ζώνης &
7. θα υπάρξει Π. Δ/γμα που θα καθορίζει τους όρους δόμησης της νέας επέκτασης.

... αντιλαμβάνεται σε γενικές γραμμές τί συμβαίνει.

Αποτέλεσμα των όσων προανέφερα, είναι η υποβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και μάλιστα σε περιοχές, όπου θάπρεπε να είναι αυστηρά προστατευμένο, γιατί κατ' αρχήν αποτελεί αγαθό για τους κατοίκους και κατά δεύτερο λόγο γιατί είναι πόλος έλξης επισκεπτών. (βλ. ΑΜΜΟΥΛΙΑΝΗ)

Άφρησα τελευταίους εμάς τους Μελετητές-Μηχανικούς, όχι γιατί δεν έχουμε μερίδιο ευθύνης για όσα αφήσαμε να συμβαίνουν ή συμβαίνουν με την «...συννεοχή ...» μας, αλλά γιατί στην διαδικασία της κατασκευής γενικά, εκτός από το στάδιο της μελέτης ενός έργου, μικρό ρόλο παίζουμε στην υλοποίησή του. Τόσο οι ιδιώτες Μηχανικοί όσο και οι εργαζόμενοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας (υπάλληλοι κ.α), ελάχιστα ερωτώνται και σπανίως γίνεται δεκτή η άποψη τους, τόσο η δική τους όσο και του Επιστημονικού τους φορέα (ΤΕΕ).

Κι αυτό, γιατί το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο, απέχει πολύ από το να είναι συνυφασμένο με την πραγματικό ρόλο ενός Μηχανικού στην κατασκευή ...■

Εδώ... που ανατέλλει η χεύση!

Σταθώρης Ιωάννης - Ιερισσός Χαλκιδικής - τηλ.: 23770 22603
stathoris@stathoris.gr

ΑΧΙΝΟΙ ΓΕΜΙΣΤΟΙ

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΟΥΛΗΣ

Υλικά

15-20 Αχινόι μεγάλοι
500 γραμμάρια ρύζι Καρολίνα
1 μάτσο μαϊντανό
1 μάτσο άνηθο
1 μάτσο δυόσμο
1 κρεμμύδι ψιλοκομμένο
Λάδι
Αλάτι
Πιπέρι

Προετοιμασία

Βάζουμε τους αχινούς σε ένα καλάθι, τους χτυπάμε καλά ώσπου να σπάσουν τα αγκάθια. Τους ξεπλένουμε με νερό και με ένα σύρμα (για τις κατσαρόλες) τους τρίβουμε, από έξω,

μην έχει μίγνει κανένα αγκάθι. Τους ανοίγουμε προσεκτικά (από το κάτω μέρος), αφαιρούμε τα μαύρα και αφήνουμε τα χαβιάρια κολλημένα στα τοιχώματα. Αν ξεκολλήσουν κατά τον καθαρισμό τα χαβιάρια τα κρατάμε σε ένα πιάτο.

Εκτέλεση

Βάζουμε το λάδι σε ένα τηγάνι (μεγάλο) σοτάρουμε το κρεμμύδι και ύστερα το ρύζι (πλυμένο καλά) στη συνέχεια τα χαβιάρια (αν έχουν ξεκολλήσει), προσθέτουμε τον άνηθο, το μαϊντανό, τον δυόσμο, αλάτι (ελάχιστο) και το πιπέρι, σβήνουμε με ένα ποτήρι νερό. Τα αφήνουμε να βράσουν λίγο για να ενωθούν τα υλικά και να μην είναι νερούλη η γέμιση. Παίρνουμε τους καθαρισμένους αχινούς και τους γεμίζουμε με ένα μικρό κουταλάκι. Τους τοποθετούμε σε ρηχή και φαρδιά κατσαρόλα (νταβά). Προσθέτουμε 2-3 ποτήρια νερό, σκεπάζουμε τους αχινούς με ένα πιάτο και μετά κλίνουμε το καπάκι. Βράζουμε σε μέτρια φωτιά ώσπου να πιούν σχεδόν όλο το ζουμί τους. Αν δεν έχει πήξει το ζουμί (κανονικά πρέπει να έχει πήξει) παίρνουμε λίγο από το ζουμί και το δουλεύουμε με το σύρμα (ή

στο μίξερ) προσθέτοντας λίγο χυμό λεμονιού, λίγο λάδι και μία κουταλιά του γλυκού αλεύρι. Περιχύνουμε τους αχινούς (όπως κάνουμε με το αυγολέμονο) κατεβάζοντας από την φωτιά.

Τους σερβίρουμε σε μεγάλη πιατέλα περιχυμένους με την πηχτή σάλτσα από το ζουμί τους. Τρώγονται ζεστοί ή κρύοι. Πρόκειται για ένα πολύ νόστιμο και εντυπωσιακό μεζέ, ό,τι πρέπει για ένα εορταστικό επίσημο γεύμα.

Τη συνταγή αυτήν την πρωτοβρήκα σε μία συλλογή συνταγών του Συλλόγου Γυναικών Ιερισσού, αλλά τις λεπτομέρειες και τα μυστικά της μου τα εμπιστεύτηκε η κυρία Βασίλω Κάρλα, την οποία και ευχαριστώ πολύ.

Καλή επιτυχία!

Σημείωση

Διορθώνοντας τη συνταγή "Καραβίδες με τα μάλαθρα" (και όχι μάραθα) του πρώτου τεύχους, που μου την εμπιστεύτηκε η κύρια Πάτρα Αϊβαζίδου, τα κρεμμύδια καλύτερα να είναι τέσσερα (πιο παραδοσιακά). ■

Η ΛΕΥΚΗ ΚΟΡΔΕΛΑ

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΖΩΝΑΣ

Ο σύγχρονος γερμανικός κινηματογράφος έχει μια θεαματική ανάκαμψη την τελευταία δεκαετία με ταινίες όπως «Πουθενά στην Αφρική» 2001 της Καρολ Λίνκε, όσκαρ ξενόγλωσσης ταινίας, «Η πώση» 2004 του Όλιβερ Χιρσμπιγκελ, υποψήφια για όσκαρ, «Οι ζωές των άλλων» 2006 του Φλόριαν Χένκελ φον Ντόνερσμαρκ με όσκαρ ξενόγλωσσης ταινίας επίσης και «οι παραχαράκτες» 2007 του Στέφαν Ρουζοβίτσκι, όσκαρ ξενόγλωσσης ταινίας, κ.α.!

Ο Μίκαελ Χάνεκε, ο αυστριακός σκηνοθέτης των ταινιών «Funny Games», «Η δασκάλα του πιάνου» κ.α. μας φέρνει πρόσωπο με πρόσωπο με τον καθωσπρεπισμό και την αυστηρότητα που γεννάει την γενιά των ναζί!

Σε ένα μικρό χωριό της Βόρειας Γερμανίας λίγο πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, το 1913-14, με τη βοήθεια του αφηγητή δασκαλου, γινόμαστε κοινωνοί κάποιων ανεξήγητων τραγικών γεγονότων. Παράδοξα συμβάντα συνταράσσουν τόσο το ποιμνιο και τους κατοίκους όσο και τον φεουδάρχη αριστοκράτη και την οικογένειά του!

Η καταπιεστική Προτεσταντική διαπαιδαγώγηση, το αυστηρό ηθικό πλαίσιο στις σχέσεις των απλών εργατών, η κοινωνική αδικία, οδηγούν τους κατοίκους του φαινομενικά ήρεμου χωριού σε ακραίες συμπεριφορές και τρομοκρατικές πρακτικές!

Ο Χάνεκε δήλωσε ότι: «δεν θέλω να κάνω μια ταινία πάνω στον φασισμό. Είναι κάτι περισσότερο που αναφέρεται σε όλο τον κόσμο. Ότι δηλαδή οποιαδήποτε ιδεολογία που θέλει να χτυπηθεί με το κατεστημένο μπορεί να οδηγήσει τους ανθρώπους από βλακεία ή ατολμία, στον

φασισμό και στην τρομοκρατία».

Η έντεχνη αισθητική της ασπρόμαυρης κινηματογράφησης που βοηθάει στην «πιστή απεικόνιση της μνήμης», όπως αναφέρει ο ίδιος ο δημιουργός, (είναι λάτρης του ασπρόμαυρου), προέρχεται από την τεράστια προσπάθεια της παραγωγής για την ταυτιση των πλάνων αλλά και της διανομής των ρόλων με ένα τεράστιο σώμα φωτογραφικού υλικού από εκείνη την εποχή!

Επτά χιλιάδες παιδιά πήραν μέρος στην οντισιόν για την ταινία, πέρα από τους επαγγελματίες ηθοποιούς που επιλέχθηκαν για τους συγκεκριμένους ρόλους, και πέρα από εκατοντάδες κομπάρσους που διαλέχθηκαν με προσοχή ώστε να μοιάζουν με τις παλιές φωτογραφίες. Κατέληξαν να χρησιμοποιήσουν ρουμάνους κομπάρσους, γιατί αυτοί έμοιαζαν περισσότερο με τους Γερμανούς εκείνης της περιόδου, και μόνο δέκα από τα τόσα παιδιά.

Τα ερωτήματα χωρίς απαντήσεις είναι συνηθισμένη πρακτική του σκηνοθέτη, που δομεί την συνολική αισθητική της ταινίας του από την στιβαρή γερμανοευρωπαϊκή κινηματογραφία του Καρλ Ντράγιερ, του Ιγκμαρ Μπέργκμαν, του Φρίτζ Λάνγκ. Η «βιωματική» θέση που κρατά για τον θεατή ο Χάνεκε, αποκλείοντας την προοπτική του απλού παρατηρητή των συμβάντων, συμπληρώνει την πρόθεση του δημιουργού να μην εκμαιεύσει κανείς απλοποιημένα συμπεράσματα για ένα τόσο σοβαρό θέμα, όπως αυτό του φασισμού και της τρομοκρατίας.

Θίγει άλλη μια φορά το θέμα που ταλάνισε τον πλανήτη, αλλά και την ίδια αυτή κινηματογραφία της μεταπολεμικής Γερμανίας και ειδικά την παρέα της δεκαετίας του '60, Κλουτζ, Χέρτζογκ, Βέντερς, Φασμπίντερ κ.α., που υπέγραψε το Μανιφέστο του Ομπερχάμερ δημιουργώντας τον Νέο Γερμανικό

Κινηματογράφος ως αντίδραση σε αυτό που οι ίδιοι οι Γερμανοί αποκαλούν «Μαύρη εκπαίδευση», ένας όρος που χαρακτηρίζει την υιοθέτηση ενός συγκεκριμένου συντηρητικού, σκληρού και αυστηρού τρόπου εκπαίδευσης για μια μεγάλη περίοδο της γερμανικής ιστορίας που ξεκίνησε μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και έφτασε ως τα τέλη της δεκαετίας του '60.

Οι δύομιση ώρες που διαρκεί η ταινία, ίσως αρχικά να δουλεύουν σε βάρος της από τη μια, αλλά τελικά ο υποθέτων ανταμείβεται από ένα καταπληκτικό σύνολο!

Η λευκή κορδέλα που αναγκάστηκαν να φορούν οι μικροί ήρωες ως τιμωρία από τον αυστηρό Πάστορα για να μη λησμονούν τις αμαρτίες τους, γίνεται ο προφητικός εφιάλτης των ναζιστικών περιβραχιόνιων και των σημάτων των ρατσιστικών διακρίσεων στα χρόνια που ακολούθησαν! ■

ΠΛΑΤΑΝΟΡΕΜΑ

Ξενώνας | Εστιατόριο | Δεξιώσεις | Βιολογικός κήπος | Καφέ-αναψυκτήριο

Αίθουσα συνεδριάσεων | Αθλοπαιδιες | Ιππασία

Σχολικές επισκέψεις | Ζώα | Εκδηλώσεις | Διαδρομές

Ελάτε να νιώσετε τη χαρά της ζωής!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ & ΕΥΔΟΚΙΑ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗ

10^ο χλμ. Μεγ. Παναγίας-Ιερισσού, Χαλκιδική
Τ: 2372 300.386, 23720 42.072, Μ: 6944 526.416, 6948 515.502
e-mail: info@platanorema.gr, dimsxeseis@platanorema.gr
www.platanorema.gr